

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2022

Štěpánka Foltinová Dis.

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
ÚSTAV PEDAGOGIKY A SOCIÁLNÍCH STUDIÍ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Štěpánka Foltinová Dis.

SOCIÁLNÍ DOVEDNOSTI DĚTÍ V POSLEDNÍM ROCE
PŘEDŠKOLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

Olomouc 2022

Vedoucí práce: Mgr. Alena Srbena Ph.D

Čestní prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucí bakalářské práce a uvedla jsem všechny použité zdroje a literaturu.

V Olomouci dne

.....

Podpis

Poděkování

Děkuji vedoucí mé bakalářské práce, Mgr. Aleně Srbeně, Ph.D., za veškerý čas, který této práci věnovala. Dále bych chtěla poděkovat také paní učitelce Šárce Holaňové, která se podílela na empirické části bakalářské práce a byla mi po celou dobu tvorby bakalářské práci nápomocná. Ráda bych také poděkovala všem účastníkům výzkumného šetření a jejím zákonným zástupcům. Velké díky patří také mým blízkým za jejich podporu.

Obsah

ÚVOD	8
1. VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ	9
1.1. Předškolní pedagogika.....	9
1.2. Mateřská škola	9
1.3. Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání.....	9
1.4. Školní vzdělávací program	10
1.5. Třídní vzdělávací program.....	10
1.6. Inkluze ve vzdělávání	10
2. CHARAKTERISTIKA DÍTĚTE PŘEDŠKOLNÍHO VĚKU	11
2.1. Obecná charakteristika dítěte předškolního věku	11
3. RODINA, NÁHRADNÍ RODINNÁ PÉČE	14
3.1. Funkce rodiny	14
3.2. Typy rodiny	15
3.3. Faktory ovlivňující rodinné prostředí	16
3.4. Náhradní rodinná péče	16
3.5. Adopce nebo-li osvojení	17
3.6. Pěstounská péče	17
3.7. Poručnická péče	17
3.8. Náhradní péče ústavní	18
4. NÁRODNOSTNÍ MENŠINY	19
4.1. Národnostní menšiny	19
4.2. Vietnamská národnost	19
4.3. Romská národnost	20
4.4. Dítě s odlišným mateřským jazykem.....	20
5. ZRALOST DÍTĚTE NA VSTUP DO PRVNÍ TŘÍDY S AKCENTEM NA SOCIÁLNÍ OBLAST	22
5.1. Fyzická zralost a celkový zdravotní stav dítěte	22
5.2. Jemná a hrubá motorika.....	22
5.3. Poznávací funkce- Kognitivní oblast školní zralosti	23
5.4. Sociální zralost	23
EMPIRICKÁ ČÁST.....	25
6. METODOLOGIE VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ	25
6.1. Cíle výzkumu.....	25
6.2. Výzkumné otázky	26

6.3.	Výzkumné metody.....	26
6.4.	Kritéria výběru místa výzkumného šetření, účastníci výzkumného šetření	27
6.5.	Průběh a časový harmonogram výzkumného šetření	28
6.6.	Pedagogický projekt pro rozvoj sociálních dovedností.....	29
6.7.	Metody vyhodnocení kvalitativních dat	29
7.	INTERPRETACE VÝSLEDKŮ VÝZKUMU	30
7.1.	KAZUISTIKA č.1	30
7.2.	KAZUISTIKA č. 2	33
7.3.	KAZUISTIKA č. 3	36
7.4.	KAZUISTIKA č. 4	39
7.5.	KAZUISTIKA č. 5	41
7.6.	KAZUISTIKA č. 6	43
8.	VYHODNOCENÍ A DÍZKUZE EMPIRICKÉ ČÁSTI.....	46
8.1.	Limity a přínosy výzkumného šetření	49
	ZÁVĚR.....	50
	SEZNAM LITERATURY:	51
	POUŽITÉ ZKRATKY	54
	SEZNAM PŘÍLOH.....	55
	PŘÍLOHA Č. 2.....	58
	PŘÍLOHA Č.3.....	69
	PŘÍLOHA Č.4.....	70
	PŘÍLOHA Č.5.....	72
	PŘÍLOHA Č. 6.....	74
	PŘÍLOHA Č.7.....	75
	PŘÍLOHA Č. 8.....	77
	PŘÍLOHA Č. 9.....	79
	PŘÍLOHA Č. 10.....	81
8.2.	DIAGNOSTIKA č.1.....	81
	PŘÍLOHA Č. 11	92
8.3.	DIAGNOSTIKA č. 2	92
	PŘÍLOHA Č. 12.....	100
8.4.	DIAGNOSTIKA č. 3	100
	PŘÍLOHA Č. 13.....	109
8.5.	DIAGNOSTIKA č.4.....	109
	PŘÍLOHA Č. 14.....	117

8.6. DIAGNOSTIKA č. 5	117
PŘÍLOHA Č. 15	125
8.7. DIAGNOSTIKA č. 6	125

ÚVOD

Téma mé bakalářské práce jsem si vybrala z profesních a osobních důvodů, protože v posledních letech své praxe se setkávám s dětmi, které mají slabé sociální dovednosti. V dnešní době se setkáváme s častými odklady školní docházky. Hlavními důvody pro udělení odkladu jsou komunikační schopnosti, grafomotorika atd. Pavel Dittrich (1993) ve své knize uvádí, že mezi nejčastější příčiny odkladů školní docházky patří: problémy v oblasti komunikace, pozornosti a soustředění se na určitou věc, grafomotoriky či pracovního tempa a v oblasti vědomostí. Pracuji jako učitelka v mateřské škole, kde se setkávám s dětmi, které mají velmi slabé sociální dovednosti. Za dobu mého profesního působení se množství těchto případů stupňuje. Některé případy rodin se postupem času zhoršují až do takové míry, že je potřeba zvážit odebrání dětí z rodiny. Toto řešení je však nutné řešit s úřady, které se tomuto věnují (v těchto případech orgán sociálně právní ochrany dětí). Rodina je pro rozvoj dítěte velmi důležitá, taktéž i rodinné prostředí, mateřský jazyk a mnoho dalšího. Bakalářská práce se zabývá nejen rozvojem sociálních dovedností dětí předškolního věku, ale především vlivem rodiny, rodinného prostředí, spolupráce rodiny a mateřské školy, jazykovými bariérami, a jak tyto vlivy působí na samotný rozvoj těchto dovedností.

Bakalářská práce se skládá ze dvou částí, a to teoretické a empirické. V teoretické části se zabýváme vymezením jednotlivých pojmů (třídní a školní vzdělávací program, rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání, mateřská škola a další), obecnou charakteristikou dítěte předškolního věku, rodinou (jejími typy, funkcemi či náhradními formami), národnostními menšinami (v našem případě půjde o romskou a vietnamskou národnost, dítě s odlišným mateřským jazykem) a v poslední řadě vymezením školní zralosti, především sociální zralosti i dovednostmi.

V empirické části věnuji pozornost kazuistikám vybraných dětí, které jsou vypracovány na základě kvalitativních změn sociálních dovedností dle diagnostikovaných oblastí, vytvořeného třídního vzdělávacího projektu. S vybranými dětmi jsem pracovala na základě jednotlivých týdenních příprav.

1. VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ

1.1. Předškolní pedagogika

Předškolní pedagogiku nebo-li preprimární pedagogiku řadíme mezi vědní obory, které se věnují teorii a praxi vzdělávání a výchovy předškolních dětí v předškolním zařízení i v rodině. Rozvoj preprimární pedagogiky jde v neuvěřitelném tempu, jak u nás, tak i v zahraničí (Průcha, Walterová, Mareš, 2008). Preprimární pedagogika se především zaměřuje na rozvoji osobnosti dítěte a podílí se také na rozvoj zdravém citovém, rozumovém a tělesném a základních pravidlech chování (školský zákon č. 561/2004 Sb., §33).

1.2. Mateřská škola

Mateřská škola (dále jako MŠ) zařazujeme mezi školská zařízení, která se zaměřuje na rozvoj specifických forem vzdělávacího působení, orientuje se na klíčové kompetence a získávání předpokladů pro celoživotní vzdělávání. Jednotlivé oblasti se rozvíjejí na základě školního vzdělávacího plánu (dále jako ŠVP) a třídního vzdělávacího plánu (dále jako TVP). Preprimární zařízení je určeno především pro děti od 2 do 6 let (Opravilová, 2009). „*Od počátku školního roku, který následuje po dni, kdy dítě dosáhne pátého roku věku, do zahájení povinné školní docházky dítěte, je předškolní vzdělávání povinné, není-li stanoveno jinak*“ (školský zákon č. 561/2004, §83). Povinnou předškolní docházku můžeme chápat jako denní docházku (v pracovních dnech) do školského zařízení. Samozřejmě jsou zde důležité kroky, které musí zákonný zástupce při uvolňování či nepřítomnosti dítěte učinit, a to doložení důvodu nepřítomnosti dítěte do 3 pracovních dnů. Je také možné individuální vzdělávání, které se uskutečňuje mimo školské zařízení, či vzdělávání v přípravných třídách (školský zákon č. 561/2004 Sb., §34a).

1.3. Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

RVP PV nebo-li rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání je plán, který je osobně orientovaný. Jsou v něm stanoveny jednotlivé podmínky pro individualizované výchovné a vzdělávací působení v mateřských školách. Plán je tvořen z pravdivých potřeb dítěte dle jeho věkových i psychických zvláštností či podmínek, které může tvořit sociálně kulturní prostředí mateřské školy. V mateřských školách se na vzdělávání působí komplexněji na všechny složky osobnosti jedince. Tyto složky se mezi sebou prolínají a spojují.

1.4. Školní vzdělávací program

Jednotlivá školská zařízení mají vytvořené vlastní školní systémy, které vyhovují podmínkám, které jsou pro jednotlivé školy potřebné (Koťátková, 2008). ŠVP je základním a velmi důležitým dokumentem pro každou mateřskou školu. ŠVP vychází z rámcových pravidel a různých doporučení ke vzdělávání, které vycházejí z RVP PV (Průchy, Koťátková 2013). ŠVP tvoří vedení školského zařízení společně s ostatními pedagogickými pracovníky. Tento dokument je následně vystaven na webových stránkách k nahlédnutí rodičům či ostatním osobám (školský zákon š. 561/2004 Sb., §5).

1.5. Třídní vzdělávací program

„Třídní vzdělávací program je souhrnný dokument, vztahujících se k plánování, realizaci a evaluaci vzdělávacích činností v konkrétních třídách mateřské školy. Povinnost vytvářet třídní vzdělávací program není mateřským školám legislativně určena, ale z RVP PV vychází povinnost pracovat s dětmi plánovitě (RVP PV, s.44).“ TVP je tvořen v tematických celcích. Jednotlivé podmínky jsou ovlivněny denním režimem ve třídě či skupinách (Svobodová, 2010).

1.6. Inkluze ve vzdělávání

Definic inkluze je mnoho, jednou z nich je: *„Inkluzivní vzdělávání je vnímáno na úrovni systému, zřizovatelů, škol, žáků, rodičů a veřejnosti jako vysoce kvalitní vzdělávání, které umožňuje nejen rovný přístup ke kvalitnímu vzdělávání, ale i spravedlivou a přiměřenou podporu zohledňující různé vzdělávací potřeby žáků, tak aby plně využili svého studijního potenciálu, aby se nevytvořily bariéry a nesnižovaly se nároky na žádné skupiny.“* (Akční plán inkluzivního vzdělávání, 2017). Oproti tomu je inkluzivní škola popisována jako: *„škola vytvářející prostor pro realizaci principu spravedlivých vzdělávacích příležitostí. Je vstřícná pro všechny děti, respektuje odlišnosti (etnické, jazykové, náboženské, fyzické aj.), které jsou vnímány jako zdroj inspirace pro kvalitnější vzdělávání všech.“* (Průcha, Walterová, Mareš, 2001, s.85).

2. CHARAKTERISTIKA DÍTĚTE PŘEDŠKOLNÍHO VĚKU

2.1. Obecná charakteristika dítěte předškolního věku

Mnoho odborníků definuje předškolní věk jako část života dítěte, které trvá od 3 do 6 let věku dítěte (Vágnerová, 2012; Šmelová, Prášilová, 2018). V některých případech může mít dítě až 7let, a to z důvodu odkladu školní docházky. Hlavním mezníkem pro ukončení tohoto období předškolního věku není věk, ale nástup do základní školy. Během předškolního období se rozvíjí celá osobnost dítěte. A to funkce kognitivních, motorických, percepční a grafomotorické schopnosti či schopnosti senzomotorické koordinace. Velký rozvoj nastává i v oblasti sociální oblasti dítěte. Dítě v tomto věku navštěvuje mateřskou školu či je individuálně vzděláván a následně přezkoušen v mateřské škole za určité období. Mateřská škola navazuje na rodinnou výchovu a následně dítě připravuje na povinnou školní docházku (Šmelová, Prášilová, 2018). Od školního roku 2017/2018 byla zavedena povinná předškolní docházka a to pro dítě, které do začátku školního roku dovršilo 5 let (zákon č.561/ 2004 Sb.).

Dítě v předškolním věku se zlepšuje v pohybové koordinaci jemné i hrubé motoriky, a to z pohledu jeho **motorického vývoje** (Langmeir, Krejčíková, 2006). Dítě je aktivnější a jeho pohyby jsou plynulejší. Zlepšují se i jeho společenské aktivity, při kterých velmi dobře napodobuje a pozoruje pohybové (sportovní) činnosti (Šulová, 2019).

V předškolním věku dítěte se nerozvíjí nejen jeho pohybové schopnosti, ale také jeho jemná motorika, grafomotorika či kresba. S těmito složkami souvisí i sebeobsluha, která se zlepšuje. **Kresba** se v předškolním věku dítěte používá jako prostředek k vyjádření reality dítěte. Během svého věku kresba dítěte prochází několika fázemi (Vágnerová, 2012). Prvním projevem kresby dítěte jsou spontánní čáry a „čáranice“. Postupem času se dítě dostává do fáze napodobování základních tvarů či kresby postavy, které ze začátku vypadá jako „hlavonožec“ (Šulová, 2019). Během celého dětství dítěte je kresba používána jako komunikační prostředek mezi dítětem a jeho okolím. Kresba mu pomáhá se vyjádřit v oblasti prožitků či jeho názoru (Vágnerová, 2012).

Dále se rozvíjí také **smyslové vnímání** dětí. Smyslové vnímání je důležité pro podporu čtení a psaní (Šulová, 2019). Důležitá je také zraková paměť, syntéza, analýza a diferenciací. Ze začátku předškolního věku dítě rozeznává základní tvary a barvy. Ke konci tohoto období rozezná odlišné detaily na obrázcích v horizontálním či vertikálním směru, směry na ploše či jednotlivé odstíny barev. Tyto jednotlivé projevy se uplatňují ve vyšší kvalitě ve **zrakovém**

vnímání. Dítě je více soustředěné a zrakové vnímání je systematické. U **sluchového vnímání** dochází k hlavnímu rozvoji dovedností a to rozdělení věty na jednotlivá slova, určení první a poslední hlásky ve slově, rozdělení slova na jednotlivé slabiky. Na konci předškolního období dítě rozezná rozdíl mezi měkkou a tvrdou slabikou, mezi dlouhou a krátkou samohláskou (Thorová, 2015).

Se všemi složkami, které jsme již popsaly v předchozích odstavcích, úzce souvisí **poznávání**, které se projevuje na okolní svět kolem dítěte a pravidly. Dítě nerespektuje zákony logiky. Typické pro dítě předškolního věku je myšlení nejen názorné, ale i intuitivní. Není však velmi flexibilní. Mezi základní znaky dětského myšlení je egocentrismus (úsudek dítěte je dle jeho subjektivních výsad), fenomenismus (dítě je závislé na svém obrazu reality, od kterého se neodproští), absolutismus (přesvědčení o toho, že každá odpověď má svou platnost a jen ona je pravdivá; toto platí i o tvrzení) a v poslední řadě magičnost, kterou chápeme jako velmi úzkou hranici mezi představivostí či fantazií a realitou (Vágnerová, 2000).

Pro období předškolního věku je typický rozvoj **fantazie a představivosti dítěte**. Dítě si svou fantazií upravuje realitu, aby pro něj byla zřetelná a srozumitelná (Vágnerová, 2012). Fantazie a představivost se u jedinců projevuje v mnoha oblastech jako například myšlení, výtvarném projevu, řeči, jednání či hře a dalších oblastech (Jucovičová, Žáčková, 2014).

V mnoha knihách a odborných textech je předškolní věk označen jako zlatý věk dětské hry. Herní činnosti a celkově hra je hlavním a důležitým prostředkem učení. Samotná **hra** je velkou součástí sociálního rozvoje dítěte po čtvrtém roku dítěte (Thorová, 2015). Během samotné hry si dítě zkouší a přijímá mnoho rolí, které si může vyzkoušet. Dle Marie Vágnerové (2012) patří hra mezi možnosti, jak si dítě může představovat realitu. Hra může být prostředek k řešení různých situacím či k vyrovnáváním se se sociálními rolemi.

Většina dětí v tomto období navštěvují mateřskou školu. Toto školské zařízení v předškolním období dokresluje rodinnou výchovu. První socializace probíhá již v rodině (Langmeier, Krejčířová, 2006). Dítě vstupuje do dalších sociálních skupin. V tomto období funguje rodina spíše jako jistota, ke které se dítě vrací během adaptace na změny (Vágnerová, 2012). **Socializace** má největší rozmach mezi třetím a šestým rokem dítěte a zlepšuje se ve třech stupních. V prvním stupni se rozvíjí sociální reaktivita. V této oblasti dítě prožívá opačný či odlišný vztah se svými vrstevníky, cizími lidmi a rodinou. V dalším stupni rozvíjí sociální kontrolu. Dítě přijímá určité společenské normy chování. V poslední řadě dochází k vývoji sociální role. Dítě dokáže pojmenovat několik sociálních rolí, které v určité době zastává

(kamarád, syn, ...). V mateřské škole má dítě možnost vyzkoušet si mnoho sociálních rolí, které odkoukal z rodiny. Díky kontaktu se sociální skupinou svých vrstevníků dítě získává možnost formovat si svou osobnost. Dokáže zhodnotit své chování, hodnotit sebe samo (Gillernová, Mertin, 2015). Dítě se v mateřské škole stává členem sociální skupiny, zde navazuje nové kontakty a zároveň musí dodržovat a přizpůsobovat se pravidlům. Každé dítě může na určitá pravidla reagovat jinak, a to agresivně, bez jediného problému a dalšími způsoby (Šmelová, Prášilová, 2018).

3. RODINA, NÁHRADNÍ RODINNÁ PÉČE

Rodina se zařazujeme mezi nejstarší zařízení či instituce na světě. Definici rodiny, která se používá již mnoho let, datujeme zhruba do 19. století. V odborných literaturách je rodina definována v různých pojetích a pohledech, a to například: z pohledu pedagogiky, psychologie, sociologie a dalších. Mnoho odborníků definuje rodinu různě, i když jsou jejich pojetí velmi podobné. Autorka Sobotková (2007, s.24) ve své knize definuje rodinu takto: *„Rodina je skupina lidí se společnou historií, současnou realitou a budoucím očekáváním vzájemně propojených transakčních vztahů. Členové jsou často (ale ne nutně) vázáni hereditou, legálními manželskými svazky, adopcí nebo společným uspořádáním života v určitém úseku jejich životní cesty. Kdykoliv mezi blízkými lidmi existuje intenzivní a kontinuální psychologické a emocionální vazby, může být užíván pojem rodina, i když jde o nesezdaný pár, o náhradní rodiny atd.“*

Oproti tomu v psychologickém slovníku je pojem rodiny vysvětlen takto: *„rodina je společenská skupina spojená manželstvím nebo pokrevními vztahy, odpovědností a vzájemnou pomocí (Hartl, 2000, s. 512).“*

3.1. Funkce rodiny

Každá instituce jakožto rodina musí plnit několik funkcí, aby mohla fungovat. Mezi základní funkce rodiny patří:

Reprodukční funkce nebo-li nazývaná také biologická funkce řadíme mezi základní i nejdůležitější funkci rodiny. Intimní život i rozmnožování je způsob zachování rodu, udržování a zvětšování lidské populace či celkového zachování života. V minulosti byla reprodukční funkce nenahraditelná. V dnešní moderní době je zdravotnictví na vysoké úrovni, a proto je možné uměle oplodnit ženu či adoptovat dítě. Velmi časté je narození dítěte mimo manželství. V dnešní době není manželství pokládáno za důležitou věc jako v minulosti. Rodinu nemusí tvořit jen muž s ženou a jejich potomci, ale také homosexuální páry, které si dítě nechaly odnosit náhradní matkou či si našli dárce spermatu.

Ekonomická funkce či zabezpečovací funkce je v dnešní době velmi problémová z důvodu špatných podmínek pro rodinu (zvyšování cen). Ekonomická funkce se týká celé rodiny a celkového materiálního zabezpečení. Jeho základní hodnotou je nejen uspokojení hmotných statků, ale také kvalita trávení volného času všech členů rodiny, kvalitu vzdělání

a další. Ekonomická funkce má velký vliv na celkovou stabilitu a funkčnost rodiny jako sociální skupiny.

Emoční funkce patří mezi důležité a nezastupitelné funkce rodiny. Emocím jsme vystavováni již od samotného narození. Pokud není jedinec zajišťován z pohledu emoční funkce, může rodinu nahradit okolí či přátelé. „ *Při trvalém neuspokojování potřeby lásky, pozornosti a uznání ze strany rodičů může u něho dojít k psychické deprivaci, Ta se pak může projevit v destruktivním chování vůči všemu hodnotově odlišné, neschopnosti spolupráce či slabé vůli jedince* (Matějček a Dytrych, 1994, s. 196). “

Výchovná a sociální funkce jsou založeny na zájmu rodičů o dítě a především o jeho výchovu. Již od narození rodiče vychovávají své dítě a učí jej správné hygieně, mluvení, chození. Předávají jim hodnoty a základní pravidla společenského chování. V dnešní době je důležité být dítěti dobrým vzorem a oporou v různých životních situacích. Dítě se učí, jak se začlenit do různých sociálních skupin a získat svou společenskou roli. Buduje svou osobnost (své já), které jej bude následně ovlivňovat v jeho budoucnosti (Sobotková, 2007).

3.2. Typy rodiny

Rodiny můžeme dělit dle různých hledisek i odborníci typologii vnímají odlišně. Blahoslav Kraus ve své knize (2008, s.80) dělí rodiny dle jejich členů. Typologie rodin zní takto:

- *Nukleární*- rodina tvořena rodiči či jedním rodičem a dětmi;
- *Rozšířená* (či velká)- rodinu, která se skládá z rodičů, dětí a jejich blízkých příbuzných (tety, strýci, prarodiče a další);
- *Orientační*- rodiče s jedním dítětem;
- *Prokreační*- rodinu, kterou následně zakládá sám jedinec.

Dle Dunovského pásma funkčnosti můžeme rodiny dělit na tři skupiny, a to:

- *Funkční*- tímto rozumíme rodinu, která splňuje všechny základní funkce rodiny;
- *Afunkční*- občas neplní své funkce, avšak nenarušuje celkový vývoj dítěte;
- *Dysfunkční*- neplní většinu funkcí rodiny. Zde dochází k narušení celkového vývoje a socializace dítěte. Rodina nemá možnost vlastními silami zvládat jednotlivé poruchy. Jednotlivé problémy přecházejí na různé sociální instituce, toto je nazýváno **sanace rodiny** (Dunovský, 1986). Autorky Bechyňová a Konvičková (2011, s.18) říkají o sanaci rodiny toto: „*Cílem sanace rodiny je předcházet, zmírnit nebo eliminovat*

příčiny ohrožené dítě a poskytnout rodičům i dítěti pomoc a podporu k zachování rodiny jako celku.“

3.3. Faktory ovlivňující rodinné prostředí

Správné rodinné zázemí je pro vývoj dítěte či jedince nejdůležitějším faktorem. Pokud je prostředí nějakým způsobem narušené, může docházet ke vzniku sociální deviace či samotné delikvence. Dítě si následně hledá uspokojování svých potřeb jinde.

Podle Krause a Sýkory (2009) patří tyto faktory, které ovlivňují rodinné prostředí:

- **Demograficko-psychologické faktory**- tento faktor je složen ze dvou faktorů, a to: z *celkové struktura rodiny* (jedná se o úplnou či neúplnou rodinu, věkový rozdíl mezi partnery či počtu dětí); *vnitřní stabilita rodiny* (atmosféra rodinného zázemí- vztahy a rozvoj rodinného prostředí);
- **Materiálně-ekonomické faktory**- tento faktor se zabývá celkovou ekonomikou rodiny (zaměstnanost rodičů, kvalita bydlení a mnoho dalších);
- **Kulturně- výchovný faktor**- mezi tento faktor řadíme především životní styl rodiny a jednotlivých členů, vzdělávání, využívání volného času a další.

Osobnost dítěte se utváří především do 6 věku dítěte, tzn. během celého předškolního věku. Rodina během tohoto období předává dítěti morální hodnoty, společenské normy, zvyky a modely řešení životních situacích (Matějček, 2005).

3.4. Náhradní rodinná péče

Náhradní rodinnou péči můžeme definovat různě. Dle Zdeňka Matějčka (1999, s31) je náhradní rodinná péče je definována takto: „je to určitá forma péče o jedince (o dítě), kdy se o něj stará a vychovává osoba jiná než jeho biologičtí rodiče v jiném prostředí.“ *„Každá jednotlivá forma náhradní péče, ať rodinné či nerodinné, má svá silná a slabá místa, má své přednosti a svá specifická úskalí. Neplatí tu hodnocení a kategorizace ve smyslu lepší- horší, nýbrž „jiné“ osobité, specifické, v určitém konkrétním případě „vhodné“ či méně vhodné. Všem formám náhradní rodinné péče je však jedna základní charakteristika společná-dítě je vychováváno lidmi, jimž se nenarodilo. Genetickým vkladem do života je vybavili cizí a zpravidla docela neznámí lidé. Jeho nynější vychovatelé neměli možnost „sžít se s ním“ v době jeho prenatalního vývoje. Přijali je jako „cizí“ či jinak řečeno velkou neznámou“* (Matějček, 1994, s.45). Náhradní rodičovství může probíhat v různých formách, které se liší od biologického rodičovství. V jednotlivých případech platí, že za rodiče dítěte, nejsou nutně považováni ti, komu se dítě narodilo, ale ti, kteří se o něj starají a sdílejí s ním společný život.

Náhradní rodiče jsou ve většině případů pro dítě lepší a kvalitnější než biologičtí rodiče. V České republice jsou podporovány tři formy náhradní rodinné péče- adopce (osvojení dítěte), pěstounská péče nebo poručnická péče. Náhradní rodinná péče je u nás podporována od roku 1963, kdy byl vydán zákon o rodinně.

3.5. Adopce nebo-li osvojení

Nezletilý jedinec (dítě), je před samotnou adopcí či osvojením právně volné (rodiče byli zbaveni rodičovské zodpovědnosti či dali souhlas k adopci), si mohou adoptovat jedinec či manželé. Osvojitelé nabývají stejná práva a povinnosti jako biologičtí rodiče i rodičovskou odpovědnost. Při osvojení zanikají práva a povinnosti biologických rodičů. Mění se příjmení dítěte. Osvojení schvaluje soud dle předloženého návrhu. Teoreticky je možné osvojit si jakékoliv dítě. V praxi (Barth, 1988) je známo, že je lehčí osvojit mladší dítě. U starších dětí je to složitější a dlouhodobější proces. Z pohledů mnoha psychologů působí samotná adopce na dítě dobře a optimálně pomáhá jeho celkovému vývoji. Pro dítě je nejlepší, aby samotná adopce proběhla v nejkratší době, což v našich podmínkách není zvykem.

3.6. Pěstounská péče

Pěstounskou formu náhradní rodinné péče rozhoduje soud osobně. Při samotném výběru soud dává přednost svěřit dítě do péče příbuznému dítěte. Biologičtí rodiče následně ví, kde a u koho dítě vyrůstá. Pěstoun musí vykonávat přiměřená práva a povinnosti rodičů. Zákonnými zástupci dítěte jsou i nadále biologičtí rodiče, pokud nebyli zbaveni, omezení či nebyla pozastavena rodičovská odpovědnost. Nejčastěji bývají svěřovány do pěstounské péče děti sociálně osiřelé. Dále zde patří děti, kterým brání právní překážky jejich svěření do osvojení (nesouhlas rodičů- formální zájem o dítě). Rodiče se i nadále mohou se svým dítětem stýkat. Pěstounská péče zaniká dosažením zletilosti dítěte.

3.7. Poručnická péče

Poručnická péče se využívá jen zřídka, když rodiče zemřou nebo jsou zbavení nebo mají pozastavenou rodičovskou odpovědnost. Pokud zemře jen jeden rodič nebo je zbaven rodičovské odpovědnosti (práv a povinností při péči), zde není potřeba určovat poručníka dítěte. Poručník je určen na ochranu nezletilého dítěte pro specifické postavení, kdy nemá plnou způsobilost za dítě z hlediska právních úkonů. Ve většině případů je za poručníka určena blízká osoba či příbuzný. Přednost se dává osobám, které vytypovali rodiče dítěte. K určení poručnictví jsou podmínky, které musí poručník splnit (plná způsobilost k právním úkonům, ...). V případě určení poručnictví není potřebný zásah biologických rodičů. Poručník, který musí rozhodnout o podstatných záležitostech dítěte, stačí mu soudní souhlas. Není tedy potřeba

vyjádření rodičů. Při péči o dítě vzniká právo na hmotné zabezpečení, nezakládá vyživovací povinnost k dítěti. Zletilostí dítěte zaniká poručnictví. Zaniká také smrtí dítěte či poručníka, obnovení rodičovské odpovědnosti na základně rozhodnutí soudu.

3.8. Náhradní péče ústavní

V případě, že je narušená výchova dítěte, je soudem nařízená v krajních případech ústavní výchova.

4. NÁRODNOSTNÍ MENŠINY

4.1. Národnostní menšiny

Národnostní menšiny můžeme charakterizovat různými definicemi. Nejvýstižnější definice je konkretizována v zákoně č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů.

§ 2 zní:

„(1) Národností menšina je společenství občanů České republiky žijících na území současné České republiky, kteří se odlišují od ostatních občanů zpravidla společným etnickým původem, jazykem, kulturou a tradicemi, tvoří početní menšinu obyvatelstva a zároveň projevují vůli být považováni za národností menšinu za účelem společného úsilí o zachování a rozvoj vlastní svébytnosti, jazyka a kultury a zároveň za účelem vyjádření a ochrany zájmů jejich společenství, které se historicky utvořilo.

(2) Příslušníkem národností menšiny je občan České republiky, který se hlásí k jiné než české národnosti a projevuje přání být považován za příslušníka národností menšiny spolu s dalšími, kteří se hlásí ke stejné národnosti“ (Zákon č. 273/2001 Sb.).

Česká republika v rámci tohoto zákona zřídila Radu vlády pro národnostní menšiny. Spolupracuje s příslušnými zařízeními a výbory jednotlivých národnostních menšin v krajích, dále městech i obcích. V České republice nalezneme různé menšiny obyvatel (ruská, ukrajinská, vietnamská, polská, slovenská, romská, maďarská a mnoho dalších). Hodnoty a normy nalezneme v Rámcové úmluvě o ochraně práv národnostních menšin a v dokumentu Evropská charta pro regionální či menšinové jazyky. Vznikl Menšinový zákon, ve kterém jsou zakotveny právní postavení jednotlivých menšin v České republice od roku 2010. Nalezneme v nich specifikaci mezi cizincem a příslušníky menšin. Příslušníci menšin mohou využít práva sdružovat se, využívat jména a příjmení v mateřském jazyce, mateřský jazyk používat jako úřední a další (Fajtesková, 2012).

4.2. Vietnamská národnost

První jedinci vietnamské národnosti se v Evropských zemích objevili již kolem roku 1956. Následně v období socialistického Československého státu byl pobyt různých menšin časově omezen a byl závislý na mezistátních dohodách. Tyto dohody nabízely například cizincům studium na vysokých školách či vyučení na učilištích či praxi v průmyslu (Krebs, Pechová,

2008). Oproti možnosti pobytu na určité časové období bylo možné od roku 1989 získat živnostenský list a následně také získat již dlouhodobý pobyt. Stát se snažil i nyní se snaží o řízenou, regulovanou a dočasnou migraci vietnamských jedinců motivovat ke zlepšení životní úrovně či postavení (Krebs, Pechová, 2008).

Pro vietnamské obyvatele je typická uzavřenost z hlediska těžšího začleňování do skupiny. Hlavním problémem začleňování do skupin je jazyková bariéra či kulturní odlišnost. Vietnamské rodiny mají ve výchově svých dětí pevné řády, časté stýkání se svou rodinou a blízkými, poslušnost. Rodinu berou jako samozřejmost a je u nich na prvním místě, i proto že je každá jiná a má svá specifika.

Vietnamské děti mohou navštěvovat mateřskou školu jako u nás, ve Vietnamu je to nepovinné. Následně v šesti letech nastupují na základní školu, kterou ukončí závěrečnou zkouškou na konci pátého ročníku. Poté nastupují na první stupeň střední školy, toto bereme jako náš druhý stupeň základní školy. Na konci prvního stupně skládají opět závěrečnou zkoušku a následně pokračují na střední odborné školy, odborné učiliště či rovnou do pracovního procesu.

4.3. Romská národnost

Jedinci romské národnosti jsou v ČR velmi početnou etnickou minoritou. Nejpočetnější skupiny slovenských Romů k nám přicházely během druhé světové války. V České republice žijí romští obyvatele na samotném okraji společnosti. Většina z nich je nezaměstnaná, mají nízkou životní úroveň. Pro ně je typická nízká úroveň vzdělání a celkové kvalifikace, jsou závislí na příspěvcích od státu (Nečas, 2002).

Mnoho českých obyvatel vnímá romské občany velmi negativně dle různých problémů (špatná zkušenost během soužití, ...). Nemůžeme všechny romské občany vnímat stejně, někteří pracují či se vzdělávají a příspěvky od státu nevyužívají. Jak píše autorka Prokešová jsou Romové vychováváni k nezodpovědnosti za sebe i ostatní. Za různé problémy nenesou odpovědnost, vždy za to může někdo jiný (Prokešová, 2010). V dnešní době velmi málo mladších dětí navštěvuje mateřskou školu. Tím jen zřídka získávají zkušenosti s hračkami, knihami, tužkou a papírem. Dítě následně nezná spisovný jazyk a komunikuje se všemi stejně jen romským jazykem (Říčan, 1998).

4.4. Dítě s odlišným mateřským jazykem

Dítě můžeme ve školském zařízení nazývat jako dítě s odlišným mateřským jazykem. Dítě s odlišným mateřským jazykem se setkává s více problémy a to například: pocit nedostatku

podpory dítěte z pohledu jazykové bariéry, potřeba adaptace na nové prostředí a nové jedince. Každé dítě je specifické a reaguje jinak. Pedagog má zjistit jak se dítě chová a jak se projevuje, aby tímto zajistil správný postup vzdělávání dítěte s odlišným mateřským jazykem (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2021).

5. ZRALOST DÍTĚTE NA VSTUP DO PRVNÍ TŘÍDY S AKCENTEM NA SOCIÁLNÍ OBLAST

Než se začneme zabývat a definovat sociální zralost dětí, musíme si přiblížit pojem školní zralost a jednotlivé složky rozvoje dítěte. Definici školní zralosti a připravenosti se věnuje mnoho autorů, například Langmeier, Krejčířová, Kropáčková, Bednářová a další. Děti nastupují do základní školy v období 6-7 let. Toto období není vybráno jen tak. V tento čas dochází k největšímu rozvoji a vývojovým změnám. *„Školní způsobilostí rozumíme dosažení takého stupně v tělesném a duševním vývoje, který umožňuje, aby dítě bylo schopno bez újmy na tělesném a duševním zdraví vyhovovat nárokům, které na ně klade školní vyučování, a dosahovat vzhledem ke své pili přiměřených školních výsledků“* (Kouhoutek, 2006, s. 4).

5.1. Fyzická zralost a celkový zdravotní stav dítěte

Před samotným nástupem do základní školy posuzujeme společně s pediatrem tělesnou vyspělost dítěte. Musíme brát ohled na jeho výšku a váhu dle dispozic jeho rodičů. Obecně platí, že dítě, které je přiměřeně tělesně vyspělé má lepší předpoklady pro samotný nástup do školy. V období předškolního věku, tedy kolem šestého roku dítěte, dochází k největšímu tělesnému rozvoji (prodloužení končetin atd.). Jedním z obecných znaků je tzv. „Filipínská míra“, kdy si dítě dosáhne rukou přes hlavu na ucho. Je to jeden ze znaků a všechny znaky nejsou však rozhodující, zda dítě je zralé z pohledu tělesné zdatnosti (Langmeier, Krejčová, 1998). Celkový zdravotní stav posuzuje pediatr. Zda je dítě opakovaně nemocné či zdravé ovlivní následující první rok na základní škole.

5.2. Jemná a hrubá motorika

Hrubá motorika je úzce spjatá s fyzickou zdatností dítěte. Jedná se o zvládnutí překonání překážek (podlézání, přelézání, ...), skákání, hody, běhání apod. Do oblasti jemné motorika spadá práce s jemnými a drobnými předměty (navlékání korálek, skládání puzzle atd.), práce s předměty každodenní potřeby (zacházení s kartáčkem na zuby, zapínání zipu atd.), práce se stavebnicemi či plastelínou a další. Důležitý je také vývoj grafomotoriky, vizuomotoriky a to správné držení tužky či jiné potřeby, koordinace ruky a oka, uvolnění zápěstí při práci, vyhraněnost (zda dítě kreslí, píše a jí stejnou rukou) a další (Kucharská, Švancarová, 2004).

5.3. Poznávací funkce- Kognitivní oblast školní zralosti

Dítě v předškolním věku dosáhlo určité úrovně rozumové vyspělosti. Upustilo od egocentrismu a prelogického myšlení. Před nástupem do základní školy je potřeba, aby dítě začalo uvažovat na úrovni jednotlivých logických operací. Analyticko-systematické vnímání je velmi důležité pro následující výuku čtení a psaní a později jazyka. Během tohoto vnímání je potřeba, aby dítě zvládlo vydělit část z celku a následně je složit zpět (rozklad slov na hlásky). Mezi poznávací funkce patří také zrakové a sluchové vnímání. Dochází k rozvoji a je potřeba před nástupem do základní školy rozlišit jednotlivé diference (rozlišení drobných znaků a rozdílů). Rozvíjí se také koordinace očí a jejich pohyby. Do sluchového vnímání spadá schopnost rozeznat stejně znějících hlásek (Langmeier, Krejčířová, 1998).

Mezi poznávací funkce patří také řeč. Dítě před samotným vstupem do základní školy by mělo zvládnout správnou gramatickou skladbu věty, nemělo by mít problémy s artikulací. Pokud se zde najdou nějaké artikulační problémy, musejí být logopedicky podchyceny. Dítě by se mělo umět vyjádřit v jednoduchých větách či jednoduchých souvětích. Slovní zásoba dítěte před samotným nástupem do základní školy by měla být v průměru 3-5 tisíc slov (Kropáčková, 2008).

„Pozornost je spojena s veškerými psychickými procesy, je tedy podstatnou podmínkou úspěšné školní práce“ (Kolláriková, Pupala, 2001, s. 225).

5.4. Sociální zralost

Sociální zralost můžeme chápat jako schopnost člověka zapojovat se do sociálních skupin. Dodržuje pravidla jednotlivých skupin a přijímat jednotlivé sociální role. Podle autorů Langmeiera a Krejčířové (2006, s. 114-115) je dítě méně závislé na své rodině, přijme nové role (žák, školák atd.), podřídí se cizí autoritě. Dle autorek Jucovičové a Žáčkové sociální zralost znamená pro dítě toto:

- Odloučit se od rodiny na určité časové období;
- Respektovat dospělé autority;
- Samostatně řešit jednotlivé a menší problémové situace a problémy;
- Reagovat přiměřeně na ostatní;
- Zvládnout vyšší nároky na různé aktivity i činnosti;
- Osvojit si sociální role, atd. (Jucovičová, Žáčková, 2014, s. 32- 34).

Jana Kropáčková ve své knize definuje sociální zralost jako: *„je charakterizována schopnost přijmout a plnit novou sociální roli- roli školáka a spolužáka. Dítě by mělo být schopnost*

přizpůsobit se autoritě učitele, řešit jednoduché konflikty, mělo by mít potřebu širších sociálních kontaktů smysluplné činnosti“ (Kropáčková, 2008, s. 14).

Velmi důležitá je autorita k druhým a jejich respektování. Toto by mělo dítě získat nejprve v rodině a následně v sociálních skupinách. Problém může nastat ve škole, kdy dítě musí zvládnout srovnávání s ostatními vrstevníky. Dítě, které je zralé se těmto problémům může postavit a posunout, rozvíjí se tímto osobnost dítěte (Šimíčková, Čížková, 2005, s. 90).

Petr Šišák (Šišák, 2013, s. 23) ve své knize píše, že sociální zralost dítěte můžeme rozdělit do čtyř základních skupin:

- Navázat verbální vztahy a kontakty;
- Sociální role;
- Schopnost odsunout své potřeby;
- Navázat horizontální kontakty.

Při posouzení školní zralosti není důležitá jen jedna z výše vyjmenovaných oblastí, ale všechny. Je tedy potřeba dítě vzdělávat komplexně ve všech oblastech.

EMPIRICKÁ ČÁST

Pro empirickou část bakalářské práce bylo zvoleno kvalitativní výzkumné šetření. Získáme tím *důsledný popis a náhled při pozorování jedince, skupiny či situace* (Hendl, 2008, s. 50). Hlavní použitou metodou bude v této empirické části případová studie (kazuistika), následně pozorování či rozhovor. Výzkumné šetření se bude týkat zjištění zlepšení, zhoršení či stagnace sociálních dovedností u dětí předškolního věku za určité časové období dle připraveného pedagogického vzdělávacího programu pro rozvoj sociálních dovedností.

Empirická část je rozdělena na tři části. V první části je popsána metodologie výzkumného šetření, která byla použita. V další části je interpretace výsledku výzkumu a v poslední části je shrnutí výsledků. Osobní údaje (jméno, atd.) jednotlivých účastníků výzkumného šetření byly změněny dle zákona č. 110/2019 Sb., zákon o zpracování osobních údajů.

Jedním z hlavních důvodů, proč jsme tento výzkum provedli, je osobní praxe v mateřských školách a celková práce s problémovými rodinami i předškolními dětmi. V dnešní době se objevuje více sociálně slabých rodin až rodin afunkčních a je potřeba jim nějak pomoci. Dalším důvodem je propojení praxe a teorie z odborných knih Zdeňka Matějčka, který se společně se svými kolegy zabývá rodinami a dětmi (například knihy *Rodiče a děti*; *O rodině vlastní, nevlastní a náhradní atd.*), či Jiřího Dunovského a jeho zájmu nad rodinou (například kniha *Dítě a poruchy rodiny*).

6. METODOLOGIE VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ

6.1. Cíle výzkumu

Hlavním cíle je zjistit, zda dojde ke kvalitativní změně sociálních dovedností sledovaných dětí s různým sociálním zázemím v posledním roce předškolního vzdělávání prostřednictvím dlouhodobého pedagogického projektu

Dílčí cíle

A) Zjistit, zda spolupráce rodiny a mateřské školy má vliv na sociální dovednosti předškolních dětí.

B) Zjistit, zda různé rodinné prostředí má vliv na sociální dovednosti předškolních dětí.

C) Zjistit, jak jazyková bariéra ovlivňuje rozvoj sociálních dovedností.

6.2. Výzkumné otázky

Hlavní výzkumná otázka je Dochází ke kvalitativním změnám sociálních dovedností u dětí předškolního věku s různým sociálním zázemím v rámci pedagogického projektu za určité časové období?

Díličí výzkumné otázky

- A) Má vliv spolupráce rodiny a mateřské školy na sociální dovednosti předškolních dětí?
- B) Má vliv rodinné prostředí na sociální dovednosti dětí předškolního věku?
- C) Jak ovlivňuje rozvoj sociálních dovedností jazyková bariéra?

6.3. Výzkumné metody

Během tohoto empirického výzkumného šetření budeme využívat několik výzkumných metod. Hlavní výzkumnou metodou bude případová studie či kazuistika, a následně pozorování a rozhovor. Veškerá data výzkumu budou zaznamenány do diagnostických archů od pedagogických autorek Bednářové a Šmardové (2015), které byly pro tuto empirickou část bakalářské práce upraveny.

Případová studie (kazuistika)

Jedním z typických znaků případové studie neboli kazuistiky je důkladné zkoumání a porozumění jednotlivých počtů případů na základě sběru informací a následné analýzy dat. U případové studie jde o integrovaný systém, který je ohraničen prostorem a časem. Kazuistika či případová studie obsahuje několik anamnestických údajů, jako například osobní, školní atd. (Švaříček, Šed'ová, 2014). K tomuto empirickému výzkumu využijeme deskriptivní případovou studii, ve které budeme jednotlivé případy popisovat. Během vypracování je nutné dodržovat zásadní kritéria a to: určení případu či jedince a jeho problému, určení jednotlivých metody získávání dat, samotný sběr dat, analýza a interpretace dat.

Participační (zúčastněné) pozorování

Jednou z metod kvalitativního výzkumu je participační neboli zúčastněné pozorování. Sám výzkumník, který provádí výzkum, se také účastní činností pozorovaných jedinců v prostředí, které je pro pozorované přirozené (Švaříček, Šed'ová, 2014). „*Zúčastněné pozorování v sobě*

nese znaky kvalitativní metody v tom, že ho nelze plně standardizovat. Nepředepisuje žádnou specifickou metodu zaznamenávání informací“ (Hendl, 2008, s.196).

Nestrukturovaný rozhovor

Rozhovor je jednou z nejobtížnějších výzkumných metod kvalitativního výzkumu. Samotným rozhovorem se nezískávají jen data, ale je i vhodný k navázání kontaktu s druhým. Rozhovor můžeme spojit s pozorováním, protože získáváme spolu s daty i kompletní obraz o určité situaci.

6.4. Kritéria výběru místa výzkumného šetření, účastníci výzkumného šetření

Místo výzkumného šetření

Před samotným výzkumným šetřením bylo zapotřebí oslovit několik mateřských škol, ve kterých se sociálně slabší rodiny vyskytují. V Ostravě nalezneme dvě části města (Zábřeh a Přívoz), ve kterých se tyto rodiny nacházejí nejvíce. Po oslovení několika mateřských škol ve zmíněných částech Ostravy, byla jen jedna mateřská škola, která tento výzkum podpořila a schválila průběh výzkumného šetření v jejich mateřské škole, šlo o mateřskou školu v Ostravě Zábřehu. Mateřská škola je rozdělena do 5 tříd, z toho třída A „Želvička“, C „Žabička“, D „Rybička“, E „Delfínek“, z třídy B je vytvořena tělocvična, kterou využívá každá třída a je také využívaná pro kroužky, cvičení a akce MŠ. Celkový výzkum proběhl v předškolní třídě. Všechny děti jsou vzdělávány dle rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání. Následně jsme již z vytvořeného školního vzdělávacího programu a třídního vzdělávacího programu vytvořili upravený pedagogický projekt pro podporu sociálních dovedností dětí předškolního věku, který naleznete v příloze bakalářské práce.

Účastníci výzkumu

Účastníci (dále jen děti) byly vybrány za pomoci pedagogů mateřské školy, kteří spolupracovali během samotného výzkumu. Kritérii pro výběr účastníků nebo dětí byl předškolní věk, odlišný mateřský jazyk, oslabení sociálních dovedností dětí, ale i jiné vzdělávací oblasti.

Předškolní děti: Předškolní období je nejčastěji označováno období od 4 až do 6 let. Dle školského zákona je možnost vzdělávat v mateřské škole děti již od 2,5 let. Toto období začíná ukončením batolecího období a je ukončeno nástupem do základní školy. V našem případě jsou to děti ve věku 5-6 let, které navštěvují poslední stupeň mateřské školy.

Děti s odlišným mateřským jazykem: Jedná se o děti, které se ve svém volném čase nebo v domácím prostředí, komunikují odlišným jazykem, než je jejich vyučovaný jazyk, v našem případě čeština. Nejčastěji se jedná o děti, které jsou nově příchozí ze zahraničí. V našem případě se jedná o děti s vietnamským mateřským jazykem.

Míra spolupráce rodičů s mateřskou školou

Toto kritérium je důležité z pohledu pedagoga. Pedagogové mateřské školy nám pomohli vybrat rodiny, které spolupracují s mateřskou školou přiměřeně, méně či nespolupracují vůbec.

Typ rodiny

Rodina je u tohoto empirického výzkumného šetření důležitá. Rodinu jsme vybírali dle jejich typu (úplná či neúplná, ...), plnění funkcí rodiny (dysfunkční, afunkční či funkční) či náhradní rodinná péče. V jednotlivých případových studiích jsou napsány typy rodin. Rodiny, které spadají mezi sociálně slabší rodiny z různých důvodů, jsou vedeny na oddělení orgánu sociálně – právní ochrany dětí (dále jen OSPOD). Mohli jsme během samotného výzkumu nahlédnout do zpráv z OSPOD. V bakalářské práci je dle zákona o ochraně osobních údajů neuvádíme.

Osloveni byli všichni zákonní zástupci všech dětí v předškolní třídě. Rodičům byl vysvětlen záměr bakalářské práce. Jedná se o děti předškolního věku, děti s odlišným mateřským jazykem a děti ze sociálně slabých rodin. Bylo vybráno 6 předškolních dětí, z toho 2 chlapci s odlišným mateřským jazykem (vietnamské národnosti); dvojčata romského původu s odkladem školní docházky, která jsou adoptována prarodiči; chlapec a dívka ze sociálně slabších rodin.

6.5. Průběh a časový harmonogram výzkumného šetření

Září 2021–Říjen 2021- příprava samotného výzkumu, výběr vhodných výzkumných vzorků

Listopad 2021–Leden 2022- samotné výzkumné šetření

Výzkumné šetření bylo naplánováno na tři měsíce (listopad 2021, prosinec 2021 a leden 2022). Vybrané děti předškolního věku již v předchozím školním roce navštěvovaly mateřskou školu, proto již měly adaptační program za sebou. Proto bylo možné začít se samotným výzkumem již na podzim 2021 a skončit na konci měsíce ledna 2022. Samotný sběr potřebných

dat probíhal čtyři měsíce. Každý druhý týden byla jednotlivá data zaznamenána do diagnostického archu každého dítěte. S dětmi jsme pracovali individuálně či v menších skupinách, nebo jsme je pozorovali během her. V jednom případě se objevuje v případové studii i aktuální změna za měsíci listopad 2022 z důvodu návratu dítěte ze základní školy zpět do mateřské školy a náležitě zaznamenaly problémy s jeho rodinou.

6.6. Pedagogický projekt pro rozvoj sociálních dovedností

Tento pedagogický projekt byl speciálně vytvořen pro posílení sociálních dovedností u vybraných dětí předškolního věku. Aktivity pro rozvoj sociální dovednosti navazují na jednotlivá témata, která měla předškolní třída. Pedagogický projekt nalezneme následně v příloze č. 2.

6.7. Metody vyhodnocení kvalitativních dat

Každá případová studie je vyhodnocena vždy na závěr v odstavci „*Vyhodnocení a návrh další intervence*“. K samotnému vyhodnocení dat jsme použili několik metod a to především otevřené kódování. Tato metoda je velmi často využívanou technikou na získávání dat, která se následně skládají různými způsoby do záznamových archů. Pro zapisování získaných dat jsme využili diagnostické archy od autorek Bednářové a Šmardové, které jsme si upravili pro naše výzkumné šetření. V jednotlivých kazuistikách využíváme metodu deskriptivního popisu. Jedná se o popis jednotlivých sekvencí (rodinná anamnéza, osobní a školní, popis sociální dovedností a následně vyhodnocení).

7. INTERPRETACE VÝSLEDKŮ VÝZKUMU

7.1. KAZUISTIKA č.1

Jméno: Kristián

Pohlaví: chlapec

Datum záznamu: 28.1.2022

Věk dítěte: 5 let a 8 měsíců, předškolní dítě

Nástup dítěte do MŠ: září 2020

Nástup do ZŠ: ANO – po rozhodnutí rodičů, nedoporučení pedagogů v MŠ a odborníků z Pedagogicko-psychologické poradny.

Rodinná anamnéza:

Kristián je ze silně afunkční rodiny. Rodina spadá do sociálně slabých rodiny. Již v minulosti se v rodině objevilo domácí násilí, které se po čase zlepšilo/vymizelo. Od té doby je rodina vedena na OSPOD. Mateřská škola podává pracovníkům OSPOD informace ve zprávách každé čtvrtletí. Matka pracuje jako sanitářka ve fakultní nemocnici. Otec pracuje jako stavby vedoucí v rodinné firmě. Chlapec je jedináček. Během července by se Kristiánovi měl narodit sourozenec (chlapec). Výchovu v rodině bychom mohli přirovnat k liberálnímu stylu výchovy. Kristián nemá hranice nijak vytyčené. Rodiče upravují své domácí pravidla po konzultaci s třídními učitelkami.

Osobní a školní anamnéza:

Těhotenství matky bylo bez komplikací. Narozen v řádném termínu. Po doporučení navštěvuje ambulanci klinického logopeda. Byla diagnostikována dyslálie. Doporučena logopedická třída, ale rodiče tuto možnost odmítli. Kristián je chlapec předškolního věku. Navštěvuje již předškolní třídu.

Na začátku listopadu neměl vyhraněné leváctví. V prosinci již vyhraněné leváctví. Kristián mluví velmi potichu, při spontánní hře je jeho hlasový projev velmi hlučný. Pokyny uposlechne a splní až po několika upozorněních. Je tvrdohlavý, kamarádský, milý a velmi aktivní. Nejčastěji vyhledává hru s chlapci. Velice rád chodí žalovat na ostatní děti,

i když jim sám nějak ubližuje. Ve většině těchto případů komentuje žalování větou „já jsem nechtěl, já zapomněl“. Rád si hraje s legem, auty, velmi rád skládá puzzle. Při řízené činnosti je nepozorný, narušuje pozornost ostatních dětí. Vázaný na jednoho kamaráda (chlapce s OŠD). Během činnosti se ptá na jiné věci. Pozornost je velmi krátkodobá. Krátkodobá paměť je na špatné úrovni. Velkým problémem je zapamatování krátkých básní a písni. Vědomosti jsou průměrné až podprůměrné. U činností či samotné hry moc dlouho nevydrží. Činnosti velmi často střídá. Vyžaduje kontakt se svými vrstevníky, většinou tento kontakt končí s nespokojeností až konfliktem. Samotné konflikty řeší agresí. Rodiče byli upozorněni, že chlapec chodí po špičkách. Po několika vyšetřeních bylo zjištěno, že to není žádná porucha, jde jen o zlozvyk. Nejen rodiče, ale i pedagogové a děti, chlapce nyní upozorňují na paty.

Úroveň sociálních dovedností a jejich posun za zkoumané období:

Sociální dovednosti jsme pozorovali během časového úseku, a to tři měsíce (listopad, prosinec 2021, leden 2022).

Kristián nastoupil do mateřské školy v září roku 2020. Již na začátku docházky do mateřské školy měl problém s adaptací na nové prostředí, děti i dospělé. Ráno chodil uplakaný, rodiče mu museli slibovat, že půjde po obědě. Po obědě chodil velice zřídká (otec v té době dělal na stavbách mimo město a matka si dokončovala maturitu a závěrečné zkoušky na sanitářku). Po nástupu do předškolní třídy se adaptace zlepšila. Kristián již nepláče. Nyní se adaptuje na změny prostředí i na nové lidi bez sebemenších problémů.

V listopadu komunikoval s vrstevníky i dospělými velmi potichu, při samotné hře byl hlučnější. Během celého pozorování se Kristián pokouší mluvit hlasitěji a pomaleji, aby mu i ostatní rozuměli. Stále přetrvává hlasitější projev během hry. Po vánočních prázdninách mluví velmi stroze nejen se svými vrstevníky, ale i dospělými a velmi tiše. Při jednotlivých činnostech mluví méně s kamarády i dospělými. V listopadu při jednotlivých činnostech s dětmi ani pedagogy nespolečně pracoval. Při práci rád kamarádům pomáhá, i když jeho pomoc nevyžadují, odhánějí ho. Sám si při práci nenechá poradit. Na konci pozorování se do jednotlivých činností zapojuje již bez problémů. Když jej nějaká aktivita zaujme, zapojí se do ní a následně jej nejde od činnosti odpoutat ani jinou aktivitou. Do práce ve skupinách se zapojuje jen zřídká (spíše když má náladu nebo když si myslí, že to bude legrace). Ze začátku pokyny poslechl až po několikáté. Nyní je jen zřídká potřeba zopakovat pokyn několikrát, ve většině případů poslechne na poprvé. Pravidla byla největším problémem

již od počátku nástupu do mateřské školy. Doma Kristián neměl vytyčené hranice. Bylo potřeba několikrát vysvětlit pravidla, co znamenají a proč je dodržujeme. Během celého pozorování byl toto největší kámen úrazu. V prosinci již Kristián pravidla začíná dodržovat. Když nějaké pravidlo poruší, jde k tabuli s pravidly, ukáže obrázek pravidla, které porušil. Následně si chce povídat, co udělal špatně a jak by to příště mohl zlepšit. V lednu po prázdninách Kristián nedodržoval pravidla znovu. Byli jsme tedy na úplném začátku. Během ledna proběhlo několik možností komunikovat s rodiči o pravidlech doma a následně jejich dodržování i v mateřské škole. Rodiče komunikovat nechtěli. Kristián i nadále pravidla nedodržuje. Pravidlům však dobře rozumí. S tímto souvisí i zhodnocení následků vlastního chování. Ze začátku (listopad) Kristián neuzná vlastní chybu ani na konci prosince. Již dokáže říct, co provedl. Neomluví se a se urazí. Toto přetrvává i nadále. Již neřekne, co provedl, spíše se jen „šibalsky“ usměje. Kristián není veden doma k povinnosti. Úkol splní velice rychle i se špatným řešením, je mu to jedno. Zde žádná změna neproběhla. Během celého pozorování dá najevo vlastní potřeby. Pokud jej ale nikdo nevyslechne, naštve se a chová se agresivně (kope kolem sebe, někdy i někoho kousne, hází věcmi kolem sebe). Kristián během posledního měsíce již unese prohru. Je nutné jej vést důsledně k dodržování pravidel hry. Po samotné prohře chce hrát znovu nebo se domluví na jiné hře. Chlapcovi rodiče jeho věci podepisují a razítkují jeho značkou, aby si je poznal. Kristián si své věci nehlídá, odloží je, kde se mu to líbí, následně je hledá. Neuposlechne pokyn pro odnesení hračky na předem určené místo. V lednu se vše změnilo. Uposlechne pokyn, který se týká jeho věci (hračky či jiné věci). Dokáže se soustředit velmi krátkou chvíli, je potřeba individuálního přístupu pedagoga a sám jej i vyžaduje. V prosinci se pokouší pracovat již sám, případně s menší dopomocí učitelky. Projevuje samostatnost. Na konci pozorování pracuje samostatně, když potřebuje pomoc, sám si o ni požádá učitelku nebo svého kamaráda.

Kristián zvládá sebeobsluhu bez problémů. Během listopadu a prosince se doma zdokonalil včasnému a samostatnému použití kapesníku. Poznává si již své věci bez značky. Stále je však hledáme. Dokáže si převrátit oblečení. Rád s tímto pomáhá mladším dětem nebo svým vrstevníkům. Uklidí si po jídle, odnese si věci. U jídla se baví hlasitěji, během jídla má kolem sebe nadrobno. Z pohledu sebeobsluhy nebylo během měsíce ledna nic potřeba změnit.

Aktuální změny (listopad 2022):

Kristián byl během adaptační doby na základní škole (na začátku října) vrácen do mateřské školy z důvodu velmi slabé sociální zralosti, logopedie, grafomotorických dovedností a problémů v rodině. Od pedagogů ze základní školy byla mateřská škola upozorněna na znovu objevené domácí násilí, které přechází do sexuálního násilí. Chlapec byl sexuálně zneužíván svým otcem a fyzicky napaden. Matka o násilí na chlapci věděla. Mateřská i základní škola tento případ nahlásila na Policii ČR a na OSPOD. Nyní matka chlapce spolupracuje s OSPOD, s POLICII ČR a krizovým centrem. Otec má zakázaný styk s dětmi (s Kristiánem a Damiánem- narozen v červenci) a zákaz přiblížení k domu. Nyní se čeká na rozhodnutí soudu dle návrhu. Během tohoto případu bylo zjištěno šest nevlastních sourozenců (chlapců) z otcovy strany.

Nyní Kristián skoro nemluví. Bojí se všech, převážně chlapců i mužů. Je potřeba chlapce do ničeho nenutit. Podporovat jej. Při jednotlivých činnostech využívat individuální přístup k chlapci.

Vyhodnocení a návrh další intervenci:

Nyní konzultovat s matkou jednotlivé Kristiánovy potřeby, jeho chování a celkové dodržování pravidel. Nabídnout matce více návrhů i další pomoci s Kristiánem. Více dbát na pozorované oblasti, které se během tří pozorovaných měsíců nezlepšily. Kristiána je potřeba dále podporovat v jeho činnostech, zvyšovat jeho sebevědomí. Pokračovat v návštěvách klinického logopeda. Cvičit dle logopedických cvičení nejen v mateřské škole, ale i doma. V mateřské škole se dále věnovat o zapojování do skupinových činností. Snažit se více Kristiána motivovat a vést jej k povinnostem. Pedagogové mohou Kristiána více zapojovat do úklidu, pomáhání druhým dětem i dospělým. Zaměřovat se na jeho sebevědomí a lásku sobě samému. Dále budovat řešení tvorby Plánu pedagogické podpory pro chlapce po dohodě s OSPOD a Pedagogicko-psychologickou poradnou. Plán pedagogické podpory bude nejméně druhý stupeň.

7.2. KAZUISTIKA č. 2

Jméno: Simona

Pohlaví: dívka

Datum záznamu: 27.1.2022

Věk dítěte: 6 let a 5 měsíců, předškolní dítě

Nástup dítěte do MŠ: září 2019

Nástup do základní školy: ANO

Rodinná anamnéza:

Simona je z rozvedené rodiny. Rodiče mají soudem určenou střídavou péči (u matky je v lichý týden a u otce v sudý). Rodiče jsou rozvedeni již 3 roky. Oba rodiče mají již nové partnery. Matka pracuje jako kadeřnice a otec jako automechanik. Dívka je jedináček. U každého z rodičů má svůj vlastní pokoj. Rodiče spolu nekomunikují, ani kvůli dceři. Vše řeší nejen přes sociální pracovníci, která jim byla u soudu přidělena, ale také pedagogy v mateřské škole. Z mateřské školy ji vyzvedávají babičky. Volný čas tráví se svými rodiči nebo babičkami. S dětmi či svými vrstevníky je jen v mateřské škole. Vyrůstá mezi dospělými.

Aktuální změna (leden 2022): Rodiče spolu začali komunikovat díky zlepšení své dcery z pohledu vzdělávacích oblastí. Komunikují společně jen přes telefon (rozhovory i SMS). Spolupráce rodičů se zlepšuje každý den. Více spolupracují a domluví se, či naleznou kompromis.

Osobní a školní anamnéza:

Těhotenství matky bylo bez komplikací. Narodila se na přelomu 7/8 měsíce. Tři týdny byla v inkubátoru. Velmi často nemocná, alergická na laktózu. Navštěvuje klinického logopeda. Simona je dívka předškolního věku. Navštěvuje předškolní třídu.

Děvče je samotářské, tiché, bystré, nekonfliktní. Je pravačka. Vyhledává především společnost a interakci dospělých. Komunikuje spíše s dospělými, tichým hláskem. Nejvíce si hraje sama. Nevyhledává pozornost ostatních vrstevníků. Pro příchodu do MŠ čeká, zda nedostane nějaký úkol, nebo čeká a přemýšlí, s čím nebo s kým si bude hrát. Někdy vyčkává i delší dobu (přibližně 15 minut), než ji učitelka nadchne nějakou činností. Pokud si sama nevezme nějakou hru či hračku, je vybírává při navržených činnostech. Nejraději si prohlíží knihy, skládá puzzle nebo si kreslí. Zvládá odloučení od rodičů bez sebemenší problémů. Při práci či činnostech je soustředěná. Dokáže se koncentrovat na delší dobu. Krátkodobá i dlouhodobá paměť odpovídá věku dívky. Úkoly plní samostatně. Zadání úkolu je potřeba vysvětlit několikrát a postupně. Jemná i hrubá motorika je přiměřená věku.

U vybrané činnosti je schopná vydržet déle, pokud je to činnost, kterou si sama vybere nebo ji zaujme.

Úroveň sociálních dovedností a jejich posun za zkoumané období:

Sociální dovednosti jsme pozorovali během časového úseku, a to tři měsíce (listopad 2021, prosinec 2021, leden 2022).

Simona nastoupila do mateřské školy v září v roce 2019. Již na začátku docházky měla problémy s adaptací a odloučením od rodičů. I nadále zůstává problém s adaptací na nové prostředí, vrstevníky i dospělé, kteří se kolem dětí v MŠ pohybují. Velký rozdíl je při příchodu s matkou nebo s otcem. Ve většině případů při příchodu s otcem Simona plakala. Utišila se až při ranní svačině, poté byla stále nablízku učitelce a následně se ptala, zda pro ni babička po obědě přijde. Každý den pro ni chodí babička po obědě. Nyní již chodí ráno bez pláče a s úsměvem. Simona velmi špatně nese výměnu učitelek či spojování tříd z důvodu nemocnosti pedagogů. Po dohodě s rodiči i rozhovoru s dívkou má vždy při spojování tříd nachystán nějaký úkol navíc, který si může vybrat z nabízených aktivit. Přejichod je pro ni lepší a bez pláče. Nyní pokračujeme s úkoly i bez nich a stále bez problému. Simona nevyhledává moc kontakt se svými vrstevníky. Když si s některým kamarádem (převážně si hraje s dívkami) hraje, komunikuje velmi potichu. Na začátku ledna je komunikace a samotná hra s dětmi lepší. Stále vyhledává jen některé děti (dívky). Při skupinových aktivitách spolupracuje s dětmi. Ráda pomáhá druhým. Nedokáže vést skupinu, rozdat úkoly. Nyní je to beze změn.

Pokynům učitelky rozumí. Ihned reaguje na pokyny, žádosti i zákazy či argumenty pedagoga. Dodržuje pravidla režimu dne, správné komunikaci. Simona umí zhodnotit své chování. Dá ostatním najevo, když se jí něco líbí/ nelíbí. Nedokáže úplně rozpoznat žádoucí i nežádoucí chování. V lednu již hledá rozdíly mezi žádoucími i nežádoucími chováními, ale potřebuje i nadále s tím pomoc. Simona si dává pozor na své věci má smysl pro povinnosti a je odpovědná za své chyby i věci. Ráda překonává nové překážky i prohru. Deskové hry moc nevyhledává. Když prohraje, chce hrát znovu. Simona ráda uklízí a dodržuje pořádek ve svých i cizích věcech. Velmi často pomáhá z chystání pomůcek i ostatních věcí k aktivitám, nakonec pomůže se samotným úklidem. Úkoly plní bez sebe menších problémů. Soustředí se na něj. Simona je samostatná.

Simona je během sebeobsluhy samostatná. Včas si dojde na záchod, použije kapesník, zapne si i odepne knoflík či zip. Zkouší se naučit tkaničky. Po několika upozorněních drží již příbor bez problémů.

Vyhodnocení a návrh k další intervenci:

I nadále komunikovat s rodiči odděleně, snažit se, aby spolu vycházeli hlavně kvůli své dceři. Rozvíjet její sebevědomí. Dále podporovat Simona s klidnou adaptací na nové změny. Rozvíjet všechny vzdělávací oblasti dítěte. Navrhujeme vytvořit Plán pedagogické podpory (I. stupeň) dle návrhu OSPOD a klinického logopeda na podporu jednotlivých vzdělávacích oblastí (především oblasti komunikace, sociálních dovedností atd.).

7.3. KAZUISTIKA č. 3

Jméno: Alfréd

Pohlaví: chlapec

Datum záznamu: 29.1.2022

Věk dítěte: 6 let a 2 měsíce, dítě s OŠD a OMJ

Nástup dítěte do MŠ: květen 2020

Nástup do ZŠ: ANO

Rodinná anamnéza:

Alfréd je z rozvedené rodiny. Otec žije ve Vietnamu a s chlapcem se nestýká. Matka pracuje jako kuchařka v rychlém občerstvení. Matka je samoživitelka, pracuje dlouho do večera. Chlapce vyzvedává v mateřské škole teta vietnamské národnosti a česká chůva (jen občas). Chlapec je jedináček. Výchova chlapce je liberálního stylu. V rodině se mluví jen vietnamským jazykem. S českým jazykem přichází do styku jen v mateřské škole. Matka nemluví česky. Je nutné komunikovat s překladatelkou nebo jinými rodiči vietnamských dětí, které rozumí a vyřídí vzkazy.

Osobní a školní anamnéza:

Těhotenství matky bylo bez obtíží. Chlapec se narodil v termínu. Byla nabídnuta návštěva klinického logopeda, kvůli jazykové bariéře a nesouhlasu matky, logopedie neproběhla. Alfrédova matka nemluví ani nerozumí česky. Alfréd je chlapec předškolního věku s odkladem školní docházky. Navštěvuje předškolní třídu.

V kolektivu dětí velmi oblíbený. Vyhledává kontakt pouze s vietnamskými dětmi. Komunikuje převážně vietnamským jazykem. Mluví velice tiše. Je nejistý, přátelský. Má velmi malou slovní zásobu. Opakuje česká slova a velmi jednoduché fráze, která již má naučená. Během komunikace neužívá oční kontakt, ve většin případů kouká do země či do zdi. Hrubá motorika je přiměřená věku. Jemná motorika není přiměřená věku. Má vyhraněné praváctví. Úchop tužky není špetkový, ruka není uvolněná, křečovitě drží tužku. Silně tlačí na podložku. Krátkodobá i dlouhodobá paměť je na horší úrovni hlavně z důvodu jazykové bariéry. Rád si hraje s různými stavebnicemi.

Úroveň sociálních dovedností a jejich posun za zkoumané období:

Sociální dovednosti jsme pozorovali během časového úseku, a to tři měsíce (listopad 2021, prosinec 2021, leden 2022).

Alfréd nastoupil do mateřské školy první covidové karanténě, během distanční výuky v roce 2020. Alfréd žije jen s matkou. Každé ráno přichází do mateřské školy s pláčem. Matka jej jen strčí do dveří a odchází. Je jí jedno, jak tuto situaci s jejím synem v mateřské škole zvládneme. Jakmile matka odejde, chlapec přestává plakat a jde si hrát. Nyní to je lepší. Ráno již nechodí s pláčem, česky pozdraví a jde si rovnou hrát. O nabízené činnosti či ranní úkoly nejeví zájem. Alfréd se velmi rychle adaptuje na změny (na nové prostředí, nové kamarády či dospělé – personál a pedagogy). Komunikace z chlapce i jeho matkou je těžší z důvodu jazykové bariéry. Alfréd komunikuje s dospělými jen velmi zřídka. Ve většině situací používá vietnamský jazyk či některé naučené fráze (zajít na záchod, napít, hrát, ...) nebo pohyby těla a ukazování. Všechen personál na něj mluví česky i děti. Více vyhledává hru či různé aktivity s dětmi vietnamské národnosti. Na konci pozorování je Alfréd s komunikací na lepší úrovni. Umí více českých slov (rozvinula se slovní zásoba českých slov) i krátkých frází či vět. Chlapec se na začátku do skupinových aktivit zapojoval zřídka, spíše pokukoval a snažil se úkol pochopit. Po vysvětlení úkolu jej splnil bez problémů. Snaží se pomoc při práci ostatním. Pokud neměl svůj den, koukal na své kamarády s větším odstupem. Následně (na konci ledna) si nechal úkol od dětí vysvětlit a pracoval s nimi.

Alfréd reaguje na pokyny pedagoga jen pokud jim rozumí. Je potřeba mu jednotlivé požadavky více vysvětlit. Pokud požadavky již zná, splní je okamžitě. V dalších zkoumaných měsících se Alfrédova reakce nezměnila. Alfréd pravidlům rozumí. Při nástupu do mateřské školy byla chlapci vysvětlena jednotlivá pravidla ve vietnamském jazyce. O té doby se pravidla ve třídě i režim nezměnil. Alfréd v listopadu neuměl zhodnotit následky svého chování i s pomocí učitele z důvodu jazykové bariéry. V lednu stále neumí své chování zhodnotit. Alfréd dá jasně najevo, když se mu něco nelíbí, projevuje empatii k druhým jedincům. Úplně si není jist v rozpoznání žádoucího i nežádoucího chování. Nemá smysl pro povinnost i odpovědnost. Úkoly plní velmi rychle, aby se mohl rychle vrátit ke hře. Je nevyhraný. Alfréd dokáže překonat překážky i unést prohru. O své věci nejvíce zájem. Někde si je položí a následně je hledá. Je rád, když mu jeho kamarádi pomohou s hledáním. V průběhu celého pozorování (tři měsíce) si své věci již pozná a rozhodne se je najít sám.

Alfréd neprojevuje zájem o nabízené činnosti. Po příchodu do třídy si chce jen hrát. Úkol splní rychle, aby se mohl vrátit ke své hře. V lednu je vidět rozdíl. Alfréd se pokouší splnit úkol pomaleji. Je i nadále potřeba individuální práce při plnění jednotlivých úkolů. Alfréd se soustředí jen krátkou chvíli. V průběhu pozorování se soustředěnost chlapce nijak zásadně nezměnila. Pracuje samostatně, ale rychle. U pomalejší práce je potřeba dohled učitele. S Alfrédem je potřeba pracovat individuálně. Nejlépe je s ním pracovat individuálně v zájmových činnostech.

Alfréd zvládá sebeobsluhu bez problémů. Pozná si již své věci bez značky. Stále je však hledáme. Dokáže si převrátit oblečení. Uklidí si po jídle, odnese si věci. Z pohledu sebeobsluhy nebylo během měsíce ledna nic potřeba změnit.

Vyhodnocení a návrh k další intervenci:

Matce bylo doporučeno navštívení logopedického odborníka a následně pedagogicko - psychologické poradny již na začátku první třídy, samozřejmě po konzultaci s pedagogem ze základní školy. I nadále by se s Alfrédem mělo mluvit převážně českým jazykem. Rozvíjet všechny vzdělávané oblasti k dalšímu rozvoji dítěte. Snažit se jej více podporovat v jeho aktivitách. Z důvodu podpory jazyka byl vytvořen pro chlapce plán pedagogické podpory prvního stupně.

7.4. KAZUISTIKA č. 4

Jméno: Vojtěch

Pohlaví: chlapec

Datum záznamu: 28.1.2022

Věk dítěte: 6 let a 11 měsíců, dítě s OŠD a OMJ

Nástup dítěte do MŠ: září 2019

Nástup do ZŠ: ANO

Rodinná anamnéza:

Vojtěch je z úplné a funkční rodiny. Otec s matkou vedou vietnamskou restauraci v obchodním centru, kde zároveň pracují jako kuchaři. Má starší sestru, která studuje druhý ročník na gymnáziu. Z mateřské školy jej nejčastěji vyzvedává sestra. Rodiče chlapce i jeho sestru vychovávají autokraticky (rodiče nemají velké pochopení pro zájmy dětí). V rodině se mluví převážně vietnamským jazykem. Některé dny jej hlídá chůva, která s ním procvičuje český jazyk i vzdělávací oblasti rozvoje dítěte, dle dohody rodičů a pedagogů. Matka i otec rozumí českému jazyku. Neznají však mnoho českých výrazů. Mluví převážně lámanou češtinou.

Osobní a školní anamnéza:

Těhotenství bylo bez obtíží. Chlapec se narodil o týden později, matka přenášela. Vojtěchovým rodičům byla nabídnuta návštěva logopedické ambulance. Rodiče navštívili logopeda jen jednou, následně začali více spolupracovat s mateřskou školou a procvičovat jednotlivá logopedická cvičení. Doma Vojtěch se svou rodinou mluví vietnamským jazykem. Rodiče neovládají český jazyk na úrovni rodilého mluvčího. Jeho sestra ovládá český jazyk bez problému. Vojtěch je chlapec předškolního věku s odkladem školní docházky. Navštěvuje mateřskou školu již tři roky. Nyní navštěvuje předškolní třídu.

V kolektivu dětí je oblíbený. Sám komunikuje českým jazykem na velmi dobré úrovni. Věty tvoří gramaticky špatně. Jemná i hrubá motorika je na velmi dobré úrovni. Je samostatný. Pokynům rozumí a splní je ihned. Často porušuje pravidla třídy. Zapojuje se do činností bez problému. Ve skupině spolupracuje. Slovní zásoba není přiměřená věku,

důvodem je jazykové bariéry. Nejvíce vyhledává samotnou hru než nabízené aktivity. Úchop tužky je špetkový, ale křečovitý. Ruka je neuvolněná. Tlak na podložku je silnější. Má vyhraněné praváctví. Nedokáže se soustředit moc dlouho. Krátkodobá i dlouhodobá paměť je na lepší úrovni. Rád si vžívá do role, vyhledává námětové hry.

Úroveň sociálních dovedností a jejich posun za zkoumané období:

Sociální dovednosti jsme pozorovali během časového úseku, a to tři měsíce (listopad 2021, prosinec 2021, leden 2022).

Vojtěch nastoupil do mateřské školy v září v roce 2019. Již od samotného začátku zvládá odloučení od rodičů či sourozence bez obtíží. Adaptuje se na změny bez problému. Nedělá mu problém si zvyknout na nové prostředí, nové kamarády či pedagogy. Na začátku pozorování (v listopadu) komunikoval s ostatními bez problému. Při samotné komunikaci mluvil velmi tiše a rychle. Během celého pozorování se snažil mluvit hlasitěji a pomaleji, aby mi všichni mohli rozumět. Ke komunikaci používá velmi jednoduché věty, v některých situacích využívá již souvětí, které si pamatuje. Po Vánocích mluví velmi stroze. Není komunikativní oproti ostatním měsícům. Na konci ledna beze změny. Stále přetrvává méně komunikace s jeho vrstevníky. V listopadu Vojtěch během jednotlivých činností či aktivit spolupracuje s ostatními, pomáhá jim. Pokud nerozumí, zeptá se nejprve kamarádů a následně pedagoga. Během tří měsíců se pokouší vést práci v menší skupině. Rozdá jednotlivé úkoly. Spolupracuje a komunikuje během aktivit s ostatními. Na pokyny, prosby či zákazy reaguje ihned bez obtíží. Ze začátku (v listopadu) pravidla nedodržuje, protože některým nerozuměl. Po porozumění se je snažil dodržovat. Před Vánoci je chování a dodržování pravidel bez problému. Pravidla dodržuje. Rád zlobí ostatní, ale následně se dokáže bez problému omluvit. Nyní bez obtíží. Vojtěch dokáže uznat svou chybu. Pokud nerozumí, kde udělal chybu, je potřeba mu pomoci pochopit situaci a její následky. Během pozorování se již Vojtěch snaží pomáhat ostatním, pokud si neví rady. Zhodnotí své chování samostatně. Vojtěch rozumí všem pravidlům i režimům dne. Zná jednotlivé symboly či signály, které jsou spojeny s některými činnostmi (úklid hraček, chystání věcí k obědu či oblékání, ...). Vojtěch již měl v minulém školním roce smysl pro povinnosti. Je odpovědný za své věci. Své povinnosti plní svědomitě. Vojtěch dokáže unést prohru i překonání překážek. Rád uklízí a pomáhá s přípravou pomůcek či jejich úklidem.

Vojtěch na začátku pozorování a celkové práce nejeví zájem o nabízené činnosti. Po příchodu do mateřské školy si věnuje jen samotné hře. Úkol plní velmi rychle, aby se

mohl vrátit ke své hře. Na konci ledna se zkouší úkol plnit pomaleji. I nadále je v práci zbrklý. Pokračujeme v individuální práci při plnění jednotlivých úkolů. Vojtěch se soustředí jen velmi krátkou chvíli. Je nutná individuální práce. Během pozorování nenastala žádná změna. Pracuje pomaleji, ale krátkodobé soustředění stále přetrvává. Při samotné hře je samostatný, oproti plnění úkolu. Při plnění úkolu je nesamostatný. Je potřeba individuální přístup a pomoc s plněním úkolu od pedagoga či vrstevníka. Na konci pozorování je nejistý se splněním úkolu. Snaží se pracovat samostatně.

Vojtěch zvládá sebeobsluhu samostatně. Včas si dojde na záchod, použije kapesník, zapne si i odepne knoflík či zip. Zkouší se zavázat tkaničky. Od začátku drží příbor správně.

Vyhodnocení a návrh k další intervenci:

I nadále konzultovat jednotlivé potřeby chlapce, jeho pokroky i problémy. Více dbát na jednotlivé oblasti vzdělávání dítěte. Podporovat rodinu v pokračování individuální práce s chlapcem. Více se věnovat rozvoji slovní zásoby v českém jazyce. Z důvodu podpory jazyka byl vytvořen pro chlapce plán pedagogické podpory prvního stupně.

7.5. KAZUISTIKA č. 5

Jméno: Valérie

Pohlaví: dívka

Datum záznamu: 31.1.2022

Věk dítěte: 6 let a 3 měsíc, dítě s OŠD, sociálně slabší rodina

Nástup dítěte do MŠ: září 2019

Nástup do základní školy: ANO

Rodinná anamnéza:

Valérie je jedno z dvojčat. Obě děti jsou soudem svěřeny do péče prarodičů (rodičů matky) a to z důvodu zanedbávání potřeb dětí (matka byla závislá na návykových látkách a otec byl ve vězení). Rodina je sociálně slabá, mají úlevu od placení školného a jsou vedeni na OSPOD. Babička je vedena na úřadu práce, dědeček pracuje v automobilové továrně. Matka nyní na mateřské dovolené s nejmladší dcerou a otec je ve výkonu odnětí svobody.

Matka má z předchozích vztahů další dvě děti (dcera 15 let a syn 10 let), obě tyto děti jsou v dětských domovech se školou. Valérie s bratrem s nimi nejsou v kontaktu. Matka navštěvuje dvojčata na jejich bydlišti a chodí pro ně i do mateřské školy. Děti jsou doma vedeny demokratickým stylem výchovy. Mají určena pravidla, která jsou potřeba dodržovat.

Osobní a školní anamnéza:

Těhotenství matky bylo komplikované z důvodu matčiny závislosti na návykových látkách. Porod dvojčat proběhl v 37. týdnu těhotenství matky. Valérie je mladší o 2 minuty než její bratr.

V tomto školním roce navštěvuje předškolní třídu a zároveň má odklad školní docházky. Již v předchozím roce měla Valérie vyhraněné praváctví ve všech aktivitách. Velké rezervy má v komunikačních dovednostech (během komunikace používá romské výrazy). Často se svým bratrem škádlí, žalují na sebe. Valérie je samostatná, empatická a stydlivá. Úroveň myšlení a logického uvažování je velmi slabá. Krátkodobá paměť není přiměřená věku. Během komunikace je její hlasový projev hlučný. Má přiměřenou slovní zásobu. Instrukcím rozumí. Jemná i hrubá motorika je na velmi dobré úrovni. Úchop tužky byl křečovitý, přesto špetkový. Nyní již nedrží tužku křečovitě a ruka se začíná uvolňovat. Úkoly plní samostatně. Zadání je potřeba vysvětlovat několikrát.

Úroveň sociálních dovedností a jejich posun za zkoumané období:

Sociální dovednosti jsme pozorovali během časového úseku, a to tři měsíce (listopad 2021, prosinec 2021, leden 2022).

Dívka nastoupila do mateřské školy v září v roce 2019. Valérie nemá od začátku docházky do mateřské školy problém s adaptací na nové prostředí i nové kamarády. Větší problém ji dělá adaptace na nově příchozí dospělé (praktikanti, personál, ...). Valérie se stydí a následně s novými dospělými nemluví. Když jim chce něco říct, komunikuje jen posunky. Nyní (v lednu) je to lepší, pokouší se s nimi komunikovat (mluví jen potichu a neuzívá oční kontakt). Odloučení od rodičů i prarodičů zvládá bez problémů. Valérie nemá problém komunikovat se svými vrstevníky i dospělými, které zná delší dobu. Při činnostech ve skupině spolupracuje a pomáhá ostatním. V průběhu celého pozorování se zlepšila ve spolupráci a vedení skupiny, rozdávání úkolů. Reaguje na pokyny učitelky ihned. Rozumí všem pravidlům, režimům dne. Valérie zhodnotí své chování a jeho

následky. Dokáže uznat svou chybu a pomůže pochopit i ostatním jejich chybu. Valérie na začátku dokázala dát najevo své potřeby. Nepozná rozdíl mezi žádoucím a nežádoucím chováním. Během ledna se již snaží hledat rozdíly mezi žádoucím a nežádoucím chováním. Dá najevo, když se jí něco nelíbí či naopak líbí. Valérie má smysl pro povinnost i odpovědnost za své věci. Ráda pomáhá s úklidem, s chytáním různých pomůcek a aktivit. Marika se umí vyrovnávat s prohrou i překonávat překážky.

Valérie v listopadu byla nevyhraná. Nejevila zájem o nabízené činnosti. Úkoly plní svědomitě. Pokud si neví rady, ráda si nechá poradit. Nyní jeví zájem o některé nabízené činnosti. Dokáže se soustředit na úkol jen krátkou chvíli. Rychle se nechá rozptýlit. Během pozorovaných měsíců se zlepšila její práce. Bylo potřeba s Valérií pracovat individuálně, aby se více soustředila. Nyní se soustředí delší dobu na určitý úkol. Aktivity plní svědomitě bez problémů. Již se nenechá jen tak rychle rozptýlit. Valérie je samostatná. Pokud ji aktivita zaujme, dokáže pracovat velice dlouhou chvíli.

Valérie zvládá sebeobsluhu bez problému. Zvládá základní hygienické potřeby. Zvládne se obléknout i svléknout, pozná si své oblečení, dokáže si po sobě uklidit. Zapne i rozezne zip i knoflíky. Od listopadu začaly s babičkou trénovat zavazování tkaniček. Nyní již zvládne zavázat tkaničky jen s dopomocí. Valérii bylo zapotřebí několikrát připomínat správné držení příboru. Následně již sama zvládá a ví, jak se správně drží.

Vyhodnocení a návrh k další intervenci:

I nadále rozvíjet jednotlivé vzdělávací oblasti dítěte. Konzultovat s prarodiči zlepšení či zhoršení v různých oblastech. Rozvíjet její sebevědomí a výtvarné vlohy. Při nástupu na základní školu rozdělit Valérii s Alexem do jiných tříd. Alexem se zdá závislejší na sestře z hlediska znalostí. K podpoře všech vzdělávacích oblastí bude vytvořen plán pedagogické podpory I. stupně.

7.6. KAZUISTIKA č. 6

Jméno: Alex

Pohlaví: chlapec

Datum záznamu: 31.1.2022

Věk dítěte: 6 let a 3 měsíce, dítě s odkladem školní docházky (OŠD)

Nástup dítěte do MŠ: září 2019

Nástup do ZŠ: ANO

Rodinná anamnéza:

Alex je jedno z dvojčat. Obě děti jsou soudem svěřeny do péče prarodičů (rodičů matky) z důvodu zanedbávání potřeb dětí (matka byla závislá na návykových látkách a otec byl ve vězení). Rodina je sociálně slabá, mají úlevu od placení školného, jsou vedeni na OSPOD. Babička je vedena na úřadu práce, dědeček pracuje v automobilové továrně. Matka nyní na mateřské dovolené s nejmladší dcerou a otec je ve výkonu odnětí svobody. Matka má z předchozích vztahů další dvě děti (dcera 15 let a syn 10 let), obě tyto děti jsou v dětských domovech se školou. Alex s Valérií s nimi nejsou v kontaktu. Matka navštěvuje dvojčata na jejich bydlišti a chodí pro ně i do mateřské školy. Děti jsou doma vedeny demokratickým stylem výchovy. Mají určená pravidla, která jsou potřeba dodržovat.

Osobní a školní anamnéza:

Těhotenství matky bylo komplikované z důvodu matčiny závislosti na návykových látkách. Porod dvojčat proběhl v 37. týdnu těhotenství. Alex je o 2 minuty starší než jeho sestra. Po doporučení navštívil s babičkou logopedickou ambulanci, jelikož je rodina sociálně slabá, dál již nenavštěvuje.

V tomto školním roce navštěvuje předškolní třídu a má zároveň odklad školní docházky. Již z předchozího školního roku má Alex vyhraněné praváctví. V komunikaci s vrstevníky i dospělými mluví rychle a potichu. Při spontánní hře je jeho projev hlučnější. Objevuje se u něj artikulační neobratnost některých vyslovovaných hlásek (Z, Ž, S, Š, C, Č, R, Ř). V komunikaci se u chlapce objevují vulgarismy i některé romské výrazy. Je kamarádský, milý, akční. Velmi rád škádlí své kamarády i svou sestru. Konflikty řeší agresivně. Při různých aktivitách se nesoustředí dlouho, vše jej rychle rozptýlí. Činnosti velmi často střídá. Dlouho u nich nezůstane. Krátkodobá i dlouhodobá paměť je na špatné úrovni. Na začátku listopadu byla jeho grafomotorika slabá. Úchop tužky či jiné potřeby nebyl špetkový, byl spíše klarinetový. Jeho svaly ruky byly neuvolněné. Na konci ledna již byl úchop špetkový, ruka se začala uvolňovat.

Úroveň sociálních dovedností a jejich posun za zkoumané období:

Sociální dovednosti jsme pozorovali během časového úseku, a to tři měsíce (listopad 2021, prosinec 2021, leden 2022).

Chlapec nastoupil do mateřské školy v září roku 2019. Již od začátku docházky do mateřské školy neměl Alex problém s adaptací na nové prostředí a situace. Rychle se adaptuje na různé změny. Zvládal odloučení od rodičů, v tomto případě od prarodičů. Na začátku ledna začal chlapec ráno chodit s pláčem do mateřské školy. Věděl, že babička je doma a chtěl s ní zůstat. Sám pláč zdůvodnil. Jak se zabral do hry, již neplakal a nebyl dále žádný problém. Babička našla novou práci a problém s raním pláčem se již neobjevuje.

Na začátku listopadu komunikoval Alex s jeho vrstevníky i dospělými hlasitěji a rychleji. Během celého pozorování se Alex snaží mluvit pomaleji a hlasitěji, aby mu bylo více rozumět. V komunikaci se velmi často objevovaly vulgarismy i romské výrazy. Alexovi je potřeba některé instrukce vysvětlit několikrát, aby je pochopil. Postupem času pozorování je i nadále potřeba vysvětlovat těžší úkol několikrát, vysvětlit jednotlivé kroky úkolu či prakticky ukázat. Chlapec na začátku pozorování pracoval ve skupině vrstevníků bez sebemenších problémů. Spolupracoval s nimi a pomáhal ve skupině jen pokud rozuměl úkolu. V lednu se již snaží vést skupinu samostatně a rozdává jednotlivé úkoly. Ze začátku pravidla nedodržoval, protože některým nerozuměl. Po několika vysvětleních již jim začal rozumět. Někdy pravidla i nadále nedodržuje, nijak jej to netrápí. Sám ví, že bude potrestán a je mu to jedno. Doma také pravidla nedodržuje. Po rozhovoru s prarodiči, byl zjištěn důvod, a to návštěva otce v rodině. Následně po rozhovoru s chlapcem se chování zlepšilo. Sám pravidla dodržuje a pokud něco provede, rád se omluví. Alex dokáže dát najevo své potřeby, nedokáže odmítnout nežádoucí chování či agresi. Myslí si, že je to standartní chování, neprojevuje základy empatie. Nyní dokáže rozlišit žádoucí i nežádoucí chování a popíše i rozdíly mezi nimi. Alex měl problém unést prohru či nezdár, překonat překážky a dodržovat pravidla jednotlivých her. Po samotné prohře chce hrát znovu, ale je našťvaný. Alex během posledního měsíce pozorování se v překonání překážek moc nezměnil. Sice se našťve, ale chce hrát znovu a pokusit se znovu vyhrát. Alex si své věci odloží kdekoli ve třídě, následně je našťvaný, když mu nikdo nepomůže s hledáním. Během celého pozorování se to celé změnilo. Svě věci již hledá sám a pokud je nemůže najít, tak poprosí kamarády. Na konci ledna si ukládá své věci na jedno místo.

Alex zvládá sebeobsluhu bez problému a bez pomoci. Zvládá základní hygienické potřeby (zajít si na záchod, umýt si ruce, ...). Poznává své oblečení, samostatně se oblékne a uklidí si své věci na určité místo. Během tří měsíců pozorování se začal učit zavazování tkaniček, které nyní nezvládne sám, jen s dopomocí učitelky či rodiny. Během listopadu bylo potřeba Alexe upozorňovat na správné držení příboru. V prosinci již zvládal správně držet příbor bez upozorňování. Z pohledu sebeobsluhy nebylo potřeba během měsíce ledna nic měnit.

Vyhodnocení a návrh k další intervenci:

I nadále konzultovat jednotlivé potřeby chlapce, jeho pokroky i problémy. Více dbát na jednotlivé oblasti vzdělávání dítěte. Podporovat rodinu v pokračování návštěv klinického logopeda. Následně doma i ve škole cvičit dle logopedických cvičení. Při nástupu do základní školy doporučujeme rozdělit děti do jiných tříd. Pokud dvojčata zůstanou v jedné třídě, Alex i nadále bude závislejší na sestře z hlediska znalostí. K podpoře všech vzdělávacích oblastí bude vytvořen plán pedagogické podpory I. stupně.

8. VYHODNOCENÍ A DISKUSE EMPIRICKÉ ČÁSTI

Hlavní výzkumná otázka: *Dochází ke kvalitativním změnám sociálních dovedností u dětí předškolního věku v rámci třídního vzdělávacího projektu za určité časové období?*

Na začátku samotného šetření bylo u účastníku výzkumného šetření zjištěno několik zásadních problémů v oblasti zvládnutí odloučení od rodičů, komunikace s dospělými či vrstevníky (z důvodu logopedické neobratnosti či jazykové bariéry), spolupráce během jednotlivých aktivit a činností, reakce na samotný pokyn či prosbu či zákaz, dodržování pravidel, zhodnocení svého chování, překonání překážek, unesení prosby, samostatnost během plnění úkolu a soustředění během určité činnosti. Ohled musíme brát na jednotlivá specifika dětí. I když jsou předškoláci ve stejném věku, jsou každý jiný. Razantní zlepšení z oblasti sociálních dovedností je u Valérie, Simony a Alexe. U těchto dětí jde vidět posun jednotlivých problémových oblastech od začátku výzkumného šetření. Vojtěch a Alfréd neudělali razantní zlepšení, spíše se jen posunuli na další úroveň sociálních dovedností a začaly stagnovat. Největší rozdíl je u Kristiána. Ze začátku výzkumného šetření byl posun krásně vidět. Po vánoční pauze začal stagnovat ve všech vzdělávaných oblastech.

Ze základní školy byl vrácen zpět do mateřské školy. Rodinné prostředí velmi špatné (domácí násilí a sexuální zneužívání otcem). Nyní matka spolupracuje s OSPOD a policií. Otec má přiblížení k domu, styk s chlapcem a celou rodinou. Samozřejmě je i dále potřeba podporovat a rozvíjet děti v pozorovaných oblastech i v ostatních vzdělávacích oblastech.

***Výzkumná otázka č.1:** Má vliv rodinné prostředí na sociální dovednosti dětí předškolního věku?*

Pro tento kvalitativní výzkum jsme si vybrali děti z různých rodinných prostředí (afunkční rodina, rozvedená rodina/ neúplná rodina, adoptivní rodiny, úplná rodina). Již na začátku nám bylo jasné, že rodinné prostředí a vedení dětí má vliv na celkový rozvoj. Pokud v rodině funguje komunikace a souhra všech členů, je vliv kladný. Oproti tomu záporný vliv na sociální dovednosti dítěte je tehdy, když rodina nefunguje a neplní potřeby dítěte. V jednotlivých kazuistikách jde vidět posun během časového období tří měsíců. Je nutné podotknout, že rodinné prostředí je ovlivněno mateřským jazykem jednotlivých členů. V kazuistice (3) Alfréda jde vidět záporný vliv rodinného prostředí na dítě a kladný vliv mateřské školy. Zde se odráží i spolupráce matky (samoživitelky) a mateřské školy. Alfrédova matka nerozumí a nechce se učit českému jazyku, je spolupráce nulová. Oproti tomu v kazuistice (2) Simony byl na začátku vliv rodiny záporný z důvodu rozvedených rodičů, kteří spolu nekomunikovali. Důležité informace ohledně dcery si sdělovaly jen přes sociální pracovníci nebo pedagogy v mateřské škole. Již během třech měsíců spolu začali po krátkém rozhovoru ohledně celkovému vývoje dcery komunikovat jen v telefonních zprávách a velmi krátkých hovorech. Toto bereme jako velký úspěch. V kazuistikách (5 a 6) dvojčat jde vidět velký vliv adoptivní rodiny velký. Prarodiče se zajímají a starají se o svá vnoučata. Na stejné úrovni je kazuistika (4) Vojtěcha, kdy vliv rodiny je kladný. Rodina se chlapci věnuje. U Kristiána (kazuistika 1) to bylo zprvu bez samotného problému. Rodina se o chlapce starala a jeho sociální dovednosti se začaly zlepšovat. Po delší pauze během vánočních prázdnin se chlapcovy sociální dovednosti nezlepšovaly, spíše stagnovaly (a tak to pokračovalo až do samotného nástupu na základní školu). Rodiče přestaly komunikovat. Rodinné prostředí nebude kvalitní pokud se v něm objevuje domácí násilí až sexuální zneužívání v rodině. Dle nás má rodinné prostředí velký vliv nejen na sociální dovednosti dítěte, ale i na celkový jeho vývoj a na jeho dětství.

Výzkumná otázka č. 2: Má vliv spolupráce rodiny a mateřské školy na sociální dovednosti předškolních dětí?

Důležité kritérium pro spontánní vývoj a celkový rozvoj dítěte je spolupráce rodiny a mateřské školy. Ve většině případů byla a je důležitá komunikace a souhra rodiny a mateřské školy. Podstatná je koordinace všech členů při výchově a následně při spolupráci se školskými zařízeními.

V kazuistice (1) Kristiána jde vidět, že rodiče v některých případech neviděli své dítě jako nijak důležité. Ze začátku se snažili spolupracovat s MŠ a po konzultacích některé kroky výchovy změnit i doma. Následně se komunikace a zájem rodičů úplně vytratil. Rodiče s pedagogy nekomunikovali. Po vrácení dítěte ze základní školy zpět do mateřské školy (v listopadu 2022) se v rodině znovu objevilo domácí násilí až sexuální zneužívání chlapce vlastním otcem. Spolupráce mezi rodiči a mateřskou školou v kazuistice (2) o dívce Simoně tento výzkum pomohl. Rodičům po několika konzultacích došlo, že komunikace mezi matkou i otcem je velmi důležitá a je jedno, zda jsou v rodině nějaké spory. Na začátku rodiče s mateřskou školou spolupracovali velmi málo. Na konci spolupracují daleko více. Nejvíce pomohla obnovená komunikace mezi rodiči. Rodiče komunikují otevřeně a společně řeší problémy své dcery. U adoptivní rodiny (kazuistiky 5 a 6), kdy děti jsou svěřeny do péče prarodičů, jde vidět snaha především babičky. Zajímá se o svá vnoučata. Babička se pokouší s dětmi pracovat dle rad od pedagogů mateřské školy i odborníků z pedagogicko- psychologické poradny.

Výzkumná otázka č. 3: Jak ovlivňuje rozvoj sociálních dovedností u dětí předškolního věku jazyková bariéra?

Tento dílčí cíl, a z něj vycházející výzkumná otázka je nejvíce znatelná u Vojtěcha a Alfréda (kazuistiky 3 a 4) a to z důvodu odlišného mateřského jazyka a jazykové bariéry mezi rodinou a školským zařízením. Oba chlapci jsou vietnamské národnosti. Rozdíl mezi chlapci je v délce pobytu v České republice a aktivním používáním českého jazyka. Velkým přínosem pro Vojtěcha je rodina, především rodiče, kteří v České republice pracují v restauraci a studující sestra. Vojtěchova rodina zvládá češtinu, avšak to není na úrovni rodilého mluvčího českého jazyka. Díky těmto kladným bodům se Vojtěch více rozvíjí v oblasti sociálních dovedností. Oproti tomu Alfrédova matka pracuje taktéž v restauraci, ale český jazyk používá velmi pasivně. Následně i chlapec využívá český jazyk jen velmi zřídka, a to v MŠ nebo při občasné návštěvě české chůvy.

Jazyková bariéra se jen na začátku výzkumného šetření objevila i u dvojčat (kazuistika 5 a 6), a to především u chlapce, který ve svém slovníku velmi často využívá romské výrazy. Po následné konzultaci s prarodiči (babičkou) Alex romské výrazy využívá jen zřídka. Jazyková bariéra velmi ovlivňuje nejen celkový rozvoj sociálních dovedností, ale i ostatních vzdělávacích oblastí. U ostatních dětí se jazyková bariéra neobjevila a neobjevuje.

8.1. Limity a přínosy výzkumného šetření

Mezi přínosy můžeme zařadit zlepšení spolupráce mezi rodiči i mateřskou školou. Dalším přínosem je zvětšení zájmu rodičů o své dítě či děti a jejich rozvoj jednotlivých oblastí. Po rozhovorech s pedagogy mateřské školy patří taktéž mezi přínosy vypracovaný pedagogický projekt i jednotlivé aktivity, které vedly k přínosu a zkvalitnění změn sociálních dovedností u vybraných dětí. Limity jsou především v rodinných situacích, které se během samotného výzkumu změnily ke špatnému. Dalším limitem je upravení již využívaných činností v mateřské škole k specifikům jednotlivých dětí.

V tomto ohledu je velmi důležité podporovat jednotlivá specifika dětí. Změny sociálních dovedností neproběhly u všech dětí a to z důvodu nespolečné spolupráce rodičů a jejich nepodpory svých dětí. Toto můžeme brát jako hlavní limit, který my však nemůžeme ovlivnit.

ZÁVĚR

Cílem této bakalářské práce bylo zjistit, zda je rozvoj sociálních dovedností u dětí předškolního věku ovlivněno rodinou, rodinným prostředím, spoluprací mezi rodinou a mateřskou školou, jazykovou bariérou či mateřský jazyk, a jak se samotné sociální dovednosti zkvalitňují. Domnívám se, že cíl jsme naplnili. Z našich výsledků je zcela jasné, že jednotlivé vlivy (rodina, rodinné prostředí, spolupráce, jazyková bariéra) jsou pro rozvoj dítěte velmi důležité. Nesmíme zapomenout na jednotlivé specifika dětí. Nešlo nám o porovnání jednotlivých pokroků a dětí, ale o rozvoj každého dítěte v oblasti sociální zralosti i jejich sociálních dovedností. V kazuistikách můžeme sledovat jednotlivé oblasti, které se během tří měsíců změnily.

Z pohledu pedagoga beru jako jeden z vlivů, které působí na dítě a je pro ně zásadní, je rodina a její prostředí. V některých kazuistikách jde vidět ten posun rodiny a jejího prostředí, když spolupracují s mateřskou školou i jejich pedagogy. Všechny vybrané vlivy jsou mezi sebou provázány a společně spolu souvisejí. Nešlo nám jen o zlepšení, ale spíše i o posouzení rodinného prostředí. Zda funguje či ne. Toto se nám objevilo v kazuistice Kristiána. V jeho rodině se objevily patologické jevy (domácí násilí, sexuální zneužívání). Ve vybraných případech je potřeba dále pracovat a rozvíjet jednotlivé vzdělávací oblasti a podporovat rodinu. Soustavným i pravidelným působením na děti jsme dosáhly nejen ke zlepšení, ale i zhoršení či stagnaci některých sociálních dovedností i ostatních dovedností. Musíme říct, že většina odkladů školní docházky je a bude závislá na sociální zralosti dítěte, které bude ovlivněno nejen svou rodinou, ale i dobou, ve které bude vyrůstat.

Teoretická část nám získala poznatky, které nám tvořily východisko pro odbornou podporu empirické části. Přiblížila nám základní informace o rodině, dítěti, národnostním menšinám či školní zralosti.

Tato práce byla pro mě velmi užitečná. Získala jsem nové informace z hlediska sociálních dovedností, rodiny, národnostních menšin atd. Poznatky z těchto oblastí chci dále využívat ve své pedagogické praxi i z pohledu práce sociálního pracovníka.

SEZNAM LITERATURY:

1. BARTH, R. P. 1988. *Older child adoption and disruption*. Public welfare, 46(1)
2. BEDNÁŘOVÁ, Jiřina a Vlasta ŠMARDOVÁ. Diagnostika dítěte předškolního věku: co by dítě mělo umět ve věku od 3 do 6 let. 2. vydání. Ilustroval Richard ŠMARDA. Brno: Edika, 2015. Moderní metodika pro rodiče a učitele. ISBN 978-80-266-0658-1.
3. BEDNÁŘOVÁ, Jiřina a Vlasta ŠMARDOVÁ. Školní zralost: co by mělo umět dítě před vstupem do školy. 2. vydání. Brno: Edika, 2015. Moderní metodika pro rodiče a učitele. ISBN 978-80-266-0793-9.
4. BECHYŇOVÁ, Věra a Marta KONVIČKOVÁ. *Sanace rodiny: sociální práce s dysfunkčními rodinami*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-262-0031-4.
5. DITTRICH, P. Pedagogicko – psychologická diagnostika. 2. vyd. Praha : H+H, 1993.
6. 121 s. ISBN 80-85467-06-2.
7. DUNOVSKÝ, Jiří. Sociální pediatrie: vybrané kapitoly. Praha: Grada, 1999. Psyché (Grada). ISBN 80-7169-254-9.
8. HARTL, Pavel a Helena HARTLOVÁ. Psychologický slovník. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-303-X.
9. HENDL, Jan. Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace. 2., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-485-4.
10. CHRÁSKA, Miroslav. Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu. Praha: Grada, 2007. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-1369-4.
11. JUCOVIČOVÁ, Drahomíra a Hana ŽÁČKOVÁ. Je naše dítě zralé na vstup do školy? Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-4750-7.
12. KOLLÁRIKOVÁ, Z., PUPALA, B. Předškolní a primární pedagogika. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-585-7.
13. KOHOUTEK, Rudolf. Diagnostika připravenosti dětí pro školní docházku. Pedagogická orientace. Praha: Česká pedagogická společnost, 2006, roč. 16, č. 2. ISSN 1211-4669.
14. KREBS, M., PECHOVÁ, E. (2008): Zpráva z projektu: vietnamští dělníci a dělnice v českých továrnách. La Strada, Praha.
15. KRAUS, Blahoslav. Základy sociální pedagogiky. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-383-3.

16. KRAUS, Blahoslav, SÝKORA, Petr, 2009. Sociální pedagogika I. IMS Brno: Bonny Press.
17. KROPÁČKOVÁ, J. Budeme mít prvňáčka. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-359-8.
18. KUCHARSKÁ, Anna a Daniela ŠVANCAROVÁ. Bezstarostné roky?: kroky a krůčky předškolním věkem: poradenství pro rodiče. 1. vyd. Praha: Scientia, 2004, ISBN 80-718-3291-X.
19. LANGMEIER, J., KREJČÍŘOVÁ, D.. Vývojová psychologie. Praha : Grada, 1998. ISBN 80-7169-195-X.
20. LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ. Vývojová psychologie. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2006. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-1284-0.
21. MATĚJČEK, Zdeněk a Zdeněk DYTRYCH. Děti, rodina a stres: vybrané kapitoly z prevence psychické zátěže u dětí. [Praha]: Galén, 1994. ISBN 80-85824-06-X.
22. MATĚJČEK, Z., O rodině vlastní, nevlastní a náhradní. 1. vyd., Praha: Avicem, 1994, ISBN 80-85282-856.
23. MATĚJČEK, Z., Náhradní rodinná péče. 1. vyd., Praha: Portál, 1999, ISBN 80-717-8304-8.
24. MATĚJČEK, Zdeněk. Prvních 6 let ve vývoji a výchově dítěte: normy vývoje a vývojové milníky z pohledu psychologa: základní duševní potřeby dítěte: dítě a lidský svět. Praha: Grada, 2005. Pro rodiče. ISBN 80-247-0870-1.
25. MERTIN, Václav a Ilona GILLERNOVÁ, ed. *Psychologie pro učitelky mateřské školy*. Třetí vydání. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0977-5.
26. NEČAS, Ctibor. 2002. Romové v České republice včera a dnes. Olomouc: Univerzita Palackého. ISBN 80-244-0497-4
27. PROKEŠOVÁ, Miriam. 2010. Romové, otázky a hledání odpovědí. Ostrava: Repronis. ISBN 978-80-7329-249
28. PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. Pedagogický slovník. 7., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0403-9.
29. ŘÍČAN, Pavel. 1998. S Romy žít budeme- jde o to jak. Praha: Portál. ISBN 80-7178-250-5
30. SOBOTKOVÁ, Irena. Psychologie rodiny. 2., přeprac. vyd. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-250-8.

31. ŠIMÍČKOVÁ ČÍTKOVÁ J. BINAROVÁ, I., HOLÁSKOVÁ, K., PETROVÁ, A., PLEVOVÁ, I., PUGNEROVÁ, M. Přehled vývojové psychologie. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2005. ISBN 80-244-0629-2.
32. ŠIŠÁK, P. Psychologie pro předškolní pedagogiku 1. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2013. ISBN 978-80-7464-448-1.
33. ŠMELOVÁ, Eva a Michaela PRÁŠILOVÁ. *Didaktika předškolního vzdělávání*. Praha: Portál, 2018. ISBN 978-80-262-1302-4.
34. ŠVARŤÍČEK, Roman a Klára ŠEĐOVÁ. Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách. Vyd. 2. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0644-6.
35. ŠULOVÁ, Lenka. Raný psychický vývoj dítěte. Třetí vydání. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2019. ISBN 978-80-246-4479-0.

WEBOVÉ ZDROJE:

- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. (2021). Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/predskolni-vzdelavani/opatreni-ministra-zmena-rvppv2021>
- Akční plán inkluzivního vzdělávání na období 2016 -2018 [online]. [cit. 2017-12-28]. Dostupné z http://www.vzdelavani2020.cz/images_obsah/dokumenty/apiv_2016_2018.pdf
- FALTEJSKOVÁ, Jolana, 2012. Postavení vietnamské komunity v legislativním rámci České republiky [online]. Praha [cit. 2021-04-04]. Dostupné z: <https://is.cuni.cz/webapps/zzp/detail/125071>. Univerzita Karlova v Praze, Husitská teologická fakulta. Vedoucí práce Ing. Mgr. Jan Dočkal CSc.

ZÁKONY:

- Zákon č. 273/2001 Sb., Zákon o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů
- Zákon č. 561/2004 Sb., Školský zákoník
- Zákon č. 110/2019 Sb., Zákon o zpracování osobních údajů (GDPR)

POUŽITÉ ZKRATKY

ČR	Česká republika
GDPR	Obecné nařízení o ochraně osobních údajů
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MŠ	Mateřská škola
OMJ	Odlišný mateřský jazyk
OSPOD	Orgán sociálně- právní ochrany dětí
OŠD	Odklad školní docházky
PLPP	Plán pedagogické podpory
PPP	Pedagogicko-psychologická poradna
RVP PV	Rámcový vzdělávací program
ŠVP	Školní vzdělávací program
TVP	Třídní vzdělávací program
UK	Ukrajinská národnost
ZŠ	Základní škola

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1	Anotace
Příloha č. 2	Pedagogický projekt se zaměřením na rozvoj sociálních dovedností
Příloha č. 3- 9	Jednotlivé přípravy vybraných cílů a vzdělávací nabídky
Příloha č. 10- 15	Diagnostické archy vybraných účastníků empirické části

PŘÍLOHA Č. 1

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Štěpánka Foltinová
Katedra nebo ústav:	Ústav pedagogiky a sociálních studií
Vedoucí práce:	Mgr. Alena Srbena Ph.D
Rok obhajoby:	2023
Název závěrečné práce:	Sociální dovednosti dětí v posledním roce předškolního vzdělávání
Název práce v angličtině:	Social skills of children in the last year of preschool education
Anotace práce:	<p>Bakalářská práce se zabývá rozvojem sociálních dovedností u dětí předškolního věku a vybranými vlivy, které ovlivňují tyto dovednosti (rodinné prostředí, spolupráce rodiny a mateřské školy, jazykové bariéry či odlišný mateřský jazyk). Teoretická část bakalářské práce se zabývá vymezením základních pojmů, obecnou charakteristikou dítěte v období předškolního věku, rodina (její funkce, typy, náhradní rodinná péče), národnostní menšiny (vietnamská a romská národnost, dítě s odlišným mateřským jazykem) a v poslední řadě školní zralost (popis jednotlivých oblastí a především sociální zralost). Empirická část bakalářské práce je zaměřena na zlepšení/ zhoršení či stagnaci rozvoje sociálních dovedností dětí předškolního věku, a to za pomoci vytvořeného pedagogického projektu pro rozvoj sociálních dovedností. Data byla vyhodnocena v jednotlivých případových studiích (kazuistikách).</p>
Klíčová slova:	Dítě předškolního věku, sociální dovednosti, mateřská škola, sociálně slabá rodina, OSPOD, kazuistika, adopce
Anotace práce v angličtině:	The bachelor's thesis deals with the development of social skills in preschool children and with the factors that influence the development (family environment, cooperation between family and kindergarten, language barriers or a different

	<p>mother tongue). The theoretical part of the thesis defines basic terms and introduces a general definition of a child in the preschool age. It furthermore deals with the terms of Family (its functions, types, substitute family care), National Minorities (Vietnamese and Roma nationality, a child with a different mother tongue) and, finally, School Maturity (social and physical maturity). The empirical part of the thesis presents a pedagogical project intended to help with the development of social skills in preschool children. It is used to evaluate individual case studies and to recognize whether an improvement, deterioration or stagnation of social skills occurred in preschool children.</p>
Klíčová slova v angličtině:	<p>Preschool Children, Social Skills, Kindergarten, Socially disadvantaged families, OSPOD organization, Case Studies, Adoption</p>
Přílohy vázané v práci:	<p>Anotace, Pedagogický projekt, Přípravy k jednotlivým integrovaným blokům, Diagnostické archy od jednotlivých dětí</p>
Rozsah práce:	<p>134 stran</p>
Jazyk práce:	<p>Český jazyk</p>

PŘÍLOHA Č. 2

PEDAGOGICKÝ PROJEKT

SE ZAMĚŘENÍM NA ROZVOJ SOCIÁLNÍCH DOVEDNOSTÍ

VYPRACOVALA: Štěpánka Foltinová Dis.

1. SEZNÁMENÍ S ŠVP

Školní vzdělávací program „S kamarády je mi prima“, který je zpracován pro dvě mateřské školy, které patří do příspěvkové organizace Mateřská škola Ostrava-Zábřeh.

Školní vzdělávací program a následně jednotlivé třídní vzdělávací plány jsou tvořeny v souladu předchozích zkušeností a v rámci Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání.

Samotný třídní vzdělávací program pro rozvoj sociálních dovedností bude používán v rámci předškolní třídy v **mateřské škole Ostrava-Zábřeh**. Mateřská škola je rozdělena do 5 tříd, z toho třída A „Želvička“, C „Žabička“, D „Rybička“, E „Delfínek“, z třídy B je vytvořena tělocvična, kterou využívá každá třída a je také využívána tanečním kroužkem pro děti MŠ. Činnosti a jednotlivé aktivity, které jsou a budou připravovány pro děti, jsou rozděleny do IV. integrovaných bloků a to: *I. Podzimní výprava za poznáním, II. Zimní výprava za poznáním, III. Jarní výprava za poznáním a IV. Letní výprava za poznáním*. Každý integrovaný blok je následně tvořen dalšími tematickými bloky, které si tvoří jednotlivé třídy v třídních vzdělávacích programech.

Pro koho je tento pedagogický projekt určen

Jedná se o děti předškolního věku, děti s odloženou školní docházkou a děti s odlišným mateřským jazykem. Tyto děti jsem si vybrala z důvodu odlišné úrovně sociálních dovedností a rodinných podmínek. Tímto programem chci zjistit posun úrovně sociálních dovedností u těchto dětí za vybrané období (listopad 2021–leden 2022). Děti byly vybrány za pomoci pedagogů mateřské školy, kteří spolupracovali během samotného výzkumu. Kritérii pro výběr účastníků nebo dětí byl předškolní věk, odlišný mateřský jazyk či oslabení sociálních dovedností dětí, ale i oslabení v jiné vzdělávací oblasti.

Předškolní děti: Předškolní období je nejčastěji označováno období od 4 až do 6 let. Dle školského zákona je možnost vzdělávat v mateřské škole děti již od 2,5 let. Toto období začíná ukončením batolecího období a je ukončeno nástupem do základní školy. V našem případě jsou to děti ve věku 5-6 let, které navštěvují poslední stupeň mateřské školy.

Děti s odlišným mateřským jazykem: Jedná se o děti, které ve svém volném čase nebo v domácím prostředí komunikují odlišným jazykem, než je jejich vyučovaný jazyk, v našem případě jde o češtinu. Nejčastěji se jedná o děti, které jsou nově příchozí ze zahraničí. V našem případě se jedná o děti s vietnamským mateřským jazykem.

Osloveni byli všichni zákonní zástupci všech dětí v předškolní třídě. Rodičům byl vysvětlen záměr bakalářské práce. Bylo vybráno 6 předškolních dětí, z toho 2 chlapci s odlišným mateřským jazykem (vietnamské národnosti); dvojčata romského původu s odkladem školní docházky a adoptované prarodiči; chlapec a dívka předškolního věku.

V celé praktické části nebudou pravá jména dětí uvedena, doplnila jsem jména smyšlená, a to z důvodu ochrany jejich osobních údajů dle zákona č. 110/2019 Sb., o ochraně osobních údajů (GDPR).

Vlastní část a sociální dovednosti

Během měsíců listopad 2021 – leden 2022 budeme sledovat rozvoj jednotlivých sociálních dovedností. Jednotlivé pokroky budeme zapisovat do předem vytvořených tabulek, do kterých budeme doplňovat jejich pokroky v sociálních dovednostech. Jedná se o vstupní a výstupní diagnostiku dětí, ale také o průběžnou diagnostiku jednou za měsíc. Na závěr tedy budeme mít čtyři diagnostiky každého dítěte (vstupní, za listopad, za prosinec a výstupní).

TVP bude respektovat jednotlivé potřeby dětí, které budou pro tento program vybrány. Je zpracován na základně vývojových schopností dětí a nadále se bude věnovat rozvoji sociálních dovedností u dětí předškolního věku. Na základě poznatků o rozvoji sociálních dovedností budou vypracovány kazuistické práce o jednotlivých dětech. Tento program bude zpracován dle konkretizovaných očekávaných výstupů RVP PV.

Do tematických bloků budou průběžně zařazovány činnosti vhodné pro rozšiřování sociálních dovedností předškolních dětí, které jim usnadní následný vstup do základní školy. Děti budou pracovat svým tempem, zároveň s individuálním přístupem.

Formy a metody vzdělávání

Během celkové práce s dětmi budeme využívat frontální vzdělávání, kdy budeme pracovat s celou skupinou třídy. Dále budeme využívat skupinové a kooperativní vzdělávání (spolupráce dětí k dosažení společného cíle) či individuální vzdělávání. Všechny tyto formy vzdělávání budeme využívat dle individuálních potřeb dětí i celé skupiny. U dětí s odloženou školní docházkou budeme respektovat doporučení pedagogicko-psychologické poradny. U veškerých činností, které si zvolíme, je důležitá motivace dětí a vybraná forma činností. Budeme využívat názorné a praktické metody práce s dětmi, dostatečné množství vhodných pomůcek a materiálů. Budeme uplatňovat následující:

- budeme respektovat osobnost každého dítěte;
- budeme pomáhat a poskytovat pomoc v míře, kterou každé dítě bude potřebovat;
- budeme uplatňovat principy individuálních potřeb dětí při individuální práci či skupinové práci a mnoho dalších.

Sociální dovednosti u vybraných dětí budeme pozorovat a následně rozvíjet, a to například u těchto činností:

- experimentování a pozorování;
- práce s knihami;
- didaktické hry;
- spontánní a námětové hry;
- skupinové činnosti;
- individuální činnosti;
- vycházky v okolí nebo také pobyt na školní zahradě či školním výletu;
- řízené činnosti u stolečku, na interaktivní tabuli nebo na koberci;
- volná hra dětí (naplňování nových zkušeností, vědomostí, objevování svých vlastností a dovedností, naplňování svých potřeb, rozvoj dětských vztahů,).

Dílčí vzdělávací cíle, vzdělávací nabídka, očekávané výstupy, kompetence vzdělávání

Kompetence

Kompetence bereme jako soubor předpokládaných dovedností, vědomostí, postojů, hodnot a schopností. Prostřednictvím různých aktivit se zaměříme na jejich získání.

1. Kompetence k učení
2. Kompetence k řešení problémů
3. Kompetence komunikativní
4. Kompetence sociální a personální
5. Kompetence činnostní a občanské

Všechny cíle, které si pro rozvoj sociálních dovedností určíme, budou vycházet z Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání. Zaměříme se na vzdělávanou oblast: „Dítě a společnost“ a „Dítě a ten druhý“.

Dítě a ten druhý

„Záměrem vzdělávacího úsilí učitele v interpersonální oblasti je podporovat utváření vztahů dítěte k jinému dítěti či dospělému, posilovat, kultivovat a obohacovat jejich vzájemnou komunikaci a zajišťovat pohodu těchto vztahů.“ (RVP PV, 2018, st.23)

Dílčí vzdělávací cíle:

- rozvoj komunikativních a interaktivních dovedností verbální i neverbálním způsobem;
- posilovat a vytvářet prosociální chování a postoje ve vztazích k druhým lidem;
- seznamovat se a následně rozvíjet pravidla a správného chování ve vztahu k druhému jedinci;
- rozvoj kooperativních dovedností;
- osvojení základních poznatků, dovedností a schopností, které jsou důležité pro rozvoj a navázání vztahů k druhému člověku.

Vzdělávací nabídka:

- aktivity zaměřené na komunikační dovednosti dětí s druhými (verbálně i neverbálně);
- činnosti, které jsou zaměřené na sociální prostředí-na rodinu, mateřskou škol, ...;
- četba různých textů, vyprávění a poslech různých příběhů a pohádek;
- činnosti, které podporují vztahy mezi dětmi a ostatními jedinci (posílení sblížení, respektování druhých, ...);
- kooperační činnosti ve skupinách;
- společenské hry (podpora pravidel a překonávání překážek).

Očekávané výstupy:

- bez problému, zábran a přirozeně komunikovat s druhými lidmi (dětmi a dospělými);
- spolupráce s ostatními;
- dodržování pravidel, které byly dopředu dohodnuta, doma, v mateřské škole;
- podělit se o své věci s druhými, respektovat potřeby nejen své, ale i ostatních;
- navazovat nová kamarádství a kontakty s druhými lidmi.

Rizika:

- pedagog nebude podávat dítěti dostatek pozitivních příkladů a vzorů prosociálního chování;
- nedostatek empatie;
- nedostatek respektu k sobě i ostatním.

Dítě a společnost

„Záměrem vzdělávacího úsilí učitele v oblasti sociálně-kulturní je uvést dítě do společnosti ostatních lidí a do pravidel soužití s ostatními, uvést je do světa materiálních i duchovních hodnot, do světa kultury a umění, pomoci dítěti osvojit si potřebné dovednosti, návyky i postoje a umožnit mu aktivně se podílet na utváření společenské pohody ve svém sociálním prostředí.“
(RVP PV, 2018, st.25)

Dílčí vzdělávací cíle:

- seznámení s celým světem (lidmi, uměním, kulturou);
- poznání a spoluvytváření pravidel pro sociokulturní prostředí, soužití s ostatními;
- pochopení elementárních poznatků neverbální i verbální komunikace;
- spolupracovat a spolupodílet se na věcech s ostatními jedinci;
- dokázat se přizpůsobit společnosti a prostředí kolem nás a zvládnání změn.

Vzdělávací nabídka:

- námětové hry zaměřené na poznávání a určování rozdílů mezi společenskými rolemi, osvojení rolí;
- setkání s uměním (literárním, hudebním, výtvarným), návštěvy různých míst spojených s uměním a kulturou;
- různé společenské hry a skupinové činnosti (projekty, námětové hry, konstruktivní aktivity atd.);
- spoluutváření pravidel třídy;
- činnosti, které budou vhodné pro klidnou adaptaci dítěte v prostředí mateřské školy;

- aktivity a činnosti, které děti uvedou do světa lidí (použití praktických ukázek, témata a tematické hry, použití praktických pomůcek atd.);
- činnosti, které dětem přiblíží mravní hodnoty společnosti.

Očekávané výstupy:

- správné zacházení se svými i cizími věcmi;
- dodržování jednotlivých pravidel her, chovat se férově ke všem, být spravedlivý;
- dodržovat pravidel třídy a mateřské školy (co se smí a co je proti nim atd.);
- respektovat druhého (jeho vlastnosti, dovednosti), vcítit se do druhého, být ohleduplný k druhému;
- pochopení své role ve společnosti (každý má svou roli, podle které se musí chovat);
- chovat se zdvořile, chovat se s úctou k druhým lidem, bez předsudků.

Rizika:

- nevhodný mravní vzor okolí;
- upřednostňování a znevýhodňování některých jedinců ve skupině;
- nedostatek podnětů.

Dítě a jeho tělo

„Záměrem vzdělávacího úsilí učitele v oblasti biologické je stimulovat růst a neurosvalový vývoj dítěte, podporovat jeho fyzickou pohodu, zlepšovat jeho tělesnou zdatnost i pohybovou a zdravotní kulturu, podporovat rozvoj jeho pohybových i manipulačních dovedností, učit je sebeobslužným dovednostem a vést je ke zdravým životním návykům a postojům.“ (RVP PV, 2021, st. 15)

Dílčí vzdělávací cíle:

- dítě se seznámí se svým tělem;
- zde se rozvíjejí všechny smysly, pohybových schopností, rozvoj jemné a hrubé motoriky, podpora rozvoje fyzických i psychických zdatností;
- seznámení a osvojení poznatků o zdraví, podpora zdraví bezpečí, vytváření návyků zdravého životního stylu;
- seznámení, osvojení a rozvoj praktických dovedností dle věku jedince.

Vzdělávací nabídka:

- aktivity a činnosti zaměřující se na lokomoční/ nelokomoční pohyby, hudební aktivity, základní pracovní a sebeobslužné činnosti;

- činnosti zaměřené na manipulaci s předměty (konstruktivní činnosti, grafické činnosti, jednoduché pracovní činnosti, ...);
- činnosti zaměřující na relaxaci a odpočinek, na ochranu zdraví, na poznávání lidského těla a jeho těla, ...

Očekávané výstupy:

- správné držení těla, ovládání pohybových dovedností i schopností;
- ovládání dechového proudu;
- pojmenování částí lidského těla;
- napodobování jednoduchých pohybů, koordinace ruky a oka, zvládnutí jednoduchých pracovních úkonů;
- zacházet s předměty denní potřeby, ...

Rizika:

- denní režim nebude vyhovovat potřebám dítěte, nerespektování individuálních potřeb dítěte;
- nevhodné vzory chování dospělých i vrstevníků;
- nedostatek nebo omezování pohybových aktivit;
- nedostatek informací k lidskému tělu, ...

Dítě a jeho psychika

„Záměrem vzdělávacího úsilí učitele v oblasti psychologické je podporovat duševní pohodu, psychickou zdatnost a odolnost dítěte, rozvoj jeho intelektu, řeči a jazyka, poznávacích procesů a funkcí, jeho citů i vůle, stejně tak i jeho sebepojetí a sebe nahlížení, jeho kreativity a sebevyjádření, stimulovat osvojování a rozvoj jeho vzdělávacích dovedností a povzbuzovat je v dalším rozvoji, poznávání a učení.“ (RVP PV, 2021, st.17)

Jazyk a řeč

Dílčí vzdělávací cíle:

- rozvoj komunikační i řečových schopností i dovedností (vnímání, naslouchání, porozumění, verbální i neverbální komunikace, ...).

Vzdělávací nabídka:

- řečové, artikulační, rytmická a sluchová cvičení a činnosti;
- práce s příběhem (naslouchání, vyprávění, sledování, ...);
- přednes básní a zpěv písní, ...

Očekávané výstupy:

- popis obrázků, pojmenování předmětů, ...;
- formulace otázek a odpovědí;
- rozšíření slovní zásoby;
- sluchové rozlišení počáteční a závěrečné hlásky, určení počtu slabik, rozklad slov na slabiky;
- projevovat zájem o knihy, ...

Rizika:

- chudá slovní zásoba;
- nedostatečná pozornost k rozvoji předčtenářské gramotnosti;
- vytváření komunikačních zábran;
- špatný jazykový vzor, ...

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

Dílčí vzdělávací cíle:

- rozvoj tvořivosti, smyslového vnímání, paměti a pozornosti;
- posilování poznávacích citů (zvědavost, zájem, ...).

Vzdělávací nabídka:

- hry zaměřené k rozvoji paměti;
- spontánní hry;
- pozorování předmětů a pojmenování jejich charakteru;
- námětové hry;
- aktivity zaměřené na chápání pojmů a poznatků, ...

Očekávané výstupy:

- využití všech smyslů;
- soustředění na činnosti, udržení pozornosti, vytrvalost;
- řešení problémů, úkolů a situací;
- chápat a používat prostorové pojmy (vlevo, vpravo, ...);
- vyjádřit svou představivost při tvořivých činnostech, ...

Rizika:

- nedostatek času i příležitostí k poznávacím činnostem dle vlastní zkušenosti;
- zahlcení informací i podněty;
- nedostatek času pro svůj vlastní rozvoj;
- příliš racionální, hotový a uzavřený výklad světa, ...

Sebepojetí, city, vůle

Dílčí vzdělávací cíle:

- rozvoj schopností sebeovládání, citových vztahů, estetického vnímání, samostatnosti pozitivních citů k sobě i ostatním, ...

Vzdělávací nabídka:

- spontánní hra, dramatické činnosti, námětové hry, estetické a tvůrčí aktivity;
- výlety do okolí;
- činnosti zaměřené k vyjádření citů k druhému;
- aktivity zaměřené na pohádky či příběhy, ...

Očekávané výstupy:

- zorganizovat hru, vžítí do role;
- být citlivý k ostatním;
- uvědomovat si své možnosti i limity;
- vyjádřit souhlas i nesouhlas, odmítnutí nežádoucího chování, ...

Rizika:

- nedostatek uznání a oceňování úsilí či úspěchu dítěte;
- nevhodné vzory a modely chování;
- uspěchané a stresové situace, ...

Dítě a svět

„Záměrem vzdělávacího úsilí v environmentální oblasti je založit u dítěte elementární povědomí o okolním světě a jeho dění, o vlivu člověka na životní prostředí-počínaje nejbližším okolím a konče globálními problémy celosvětového dosahu-a vytvořit elementární základy pro otevřený a odpovědný postoj dítěte (člověka) k životnímu prostředí.“ (RVP PV, 2021, st. 27)

Dílčí vzdělávací cíle:

- vytvoření povědomí o světě, o živé i neživé přírodě, o planetě Zemi, ...;
- osvojení poznatků o péči o své okolí, zdravý životní styl, ...;
- osvojování poznatku o jiných kulturách, ...

Vzdělávací nabídka:

- aktivity a činnosti zaměřené na třídění odpadu, kognitivní činnosti (diskuse, ...);
- sledování událostí ve svém okolí;
- hry a činností zaměřené na dopravu, zdravý životní styl, ...;

- ekologické činnosti, ...

Očekávané výstupy:

- rozliší aktivity, které podporují zdraví prostředí okolo nás;
- vnímání světa;
- orientovat se bezpečně ve známém prostředí;
- mít povědomí o významu životního prostředí, ...

Rizika:

- špatný příklad okolí;
- převaha zprostředkovaného poznávacího světa;
- nedostatečné informace ohledně otázek dětí;
- jednotvárné a málo rozmanitá nabídka činností, ...

U většiny aktivit, které budeme využívat, nebudeme rozvíjet jen sociální dovednosti, ale budeme rozvíjet mnoho dalších věcí, například jemnou a hrubou motoriku, řečové projevy, sebepojetí dítěte, jeho emocionální stránku, kognitivní schopnosti, logické myšlení, předmatematické dovednosti atd.

Jednotlivé tematické bloky

Tento třídní vzdělávací program je rozpracován na období čtyř měsíců (říjen-leden) do čtyř tematických bloků ve dvou integrovaných blocích. Budeme využívat tematické bloky i integrované bloky z již vzniklého školního vzdělávacího a třídního vzdělávacího programu určité mateřské školy, ve které budeme sledovat rozvoj sociálních dovedností u vybraných dětí předškolního věku. Všechny tematické bloky jsou následně členěny do několika podtémat.

V mateřské škole, kde budeme sledovat sociální zralost u vybraných dětí předškolního věku, jsou VI. oddělení: Želvička, Žabička, Rybička a Delfínek. Každá třída má svůj třídní vzdělávací program, který vychází ze školního vzdělávacího programu a je v sounáležitosti také s rámcovým vzdělávacím programem. Předškolní třída se jmenuje Delfínek, proto také témata, které jsou spojeny postavou Delfínka Flipa.

I. Podzimní výprava za poznáním

LISTOPAD: Delfínek Flip v moři listí

- Delfínek Flip a podzimní paleta barev
- Delfínek Flip a vlny plné vody (kalendář plný počasí)

II. Zimní výprava za poznáním

PROSINEC: Delfínek Flip se těší na Vánoce

- Delfínek Flip na návštěvě u Mikuláše
- Delfínek Flip se připravuje na Vánoce

LEDEN: Delfínek Flip a zima kolem nás

- Delfínek Flip zkoumá zmrzlou přírodu
- Delfínek Flip a popletené pohádky

PŘÍLOHA Č.3

TVP: „Delfínek Flip a jeho dobrodružné výpravy“

Integrovaný blok: I. Podzimní výprava

Podtéma: Delfínek Flip v moři listí; Delfínek Flip a podzimní paleta barev

Datum: 1.- 5. 11. 2021

	Dítě a jeho tělo	Dítě a jeho psychika	Dítě a ten druhý	Dítě a společnost	Dítě a svět
Cíle pro učitelku	Rozvoj správného návyku při držení tužky (špetkový úchop), pastelky, štětce a mnoho dalšího při jednotlivých aktivitách (malování, kreslení, grafomotorická cvičení) Rozvoj jemné motoriky při konkrétních činnostech (práce s plastelínou, kinetickým pískem, ...) Rozvoj koordinace pohybu hrubé motoriky při cvičení a pohybových hrách	Rozvoj vnímání, postřehu, pozornosti, prostorové orientace při práci na ploše (hledání rozdílů, popis obrázků, ...) Rozvoj pravo-levé orientace v prostoru a prostorové vnímání Rozvoj komunikačních schopností a slovní zásoby při popisu obrázku, rozhovoru v komunitním kruhu, při osvojování říkadla, básně	Posilovat prosociální chování mezi dětmi (komunikovat s dětmi ve skupině, třídě, komunikovat s dospělými; dokázat se rozdělit s kamarády).	Rozvoj povědomí o střídání ročních období Rozvoj poznatků o základních znacích podzimu (podzimní tradice a zvyky)	Rozvoj dovednosti při manipulaci s technickými a přírodními materiály (hrabání listí, práce na školní zahradě, ...)
Vzdělávací nabídka (v kontextu naplňování cílů)	Učitelkou nabízené aktivity: Malování, kreslení, tvoření s plastelínou a kinetickým pískem, pohybové hry s reakcí na signál, Montessori pomůcky na rozvoj jemné motoriky, cvičení dle hodů kostky, grafomotorický list-padající listí. Společné edukativní aktivity:	Učitelkou nabízené aktivity: Individuální či skupinové aktivity, hledání rozdílů mezi obrázky a jejich popis. Společné edukativní aktivity: Vytváření řady, zástupu, opakování pravé a levé strany, píseň: vyletěl si pyšný drak, popisování obrázků, časová posloupnost.	Učitelkou nabízené aktivity: Četba příběhů z knihy „Človíčková dobrodružství“ Společné edukativní aktivity: Rozhovory s dětmi v komunitním kruhu, spolupráce ve skupině, skupinové aktivity. Během celého dne:	Učitelkou nabízené aktivity: Montessori pomůcky k činnostem (rozdělování jednotlivé obrázky k ročním obdobím, ke kterým patří), prohlížení obrázků k jednotlivým ročním dobám. Společné edukativní aktivity:	Učitelkou nabízené aktivity: Výtvarné aktivity, tvoření s plastelínou, pracovní listy k tématu. Společné edukativní aktivity: Rozhovory v komunitivním kruhu, jak se oblékáme na podzim? Co děláme nejraději
	Pojmenování znaků podzimu, hádanky, pohybové hry, básně k tématu s pohybem. Pobyt venku: Pozorování znaků podzimu při procházce, pozorování padajícího listí.	Pobyt venku: Počítání stromů, hledání stejných listů, pozorování rozdílů mezi stromy a listy.	Podpora prosociálního chování Pobyt venku: Chůze ve dvojicích, povídání s kamarády	Společné rozhovory nad obrázky a tradicím, znakům podzimu. Povídání o dušičkách. Společný nácvik nové básně a písně. Pobyt venku: Společné usnutí brouček na školní zahradě se skřítkem.	na podzim-pantomima činnosti. Pobyt venku: Hrabání listí na školní zahradě, kontrola kompostu.
Konkretizované výstupy pro dítě	Dítě pohotově reaguje na předem určený signál. Dítě napodobí pohybem padající list a následně i grafomotorickými cvičeními.	Dítě s českým mateřským jazykem popíše obrázek a najít detaily, kterými se obrázky liší. Dítě pojmenuje základní znaky obrázku (sluníčko, mrak, dům, ...).	Dítě respektuje ostatní děti ve skupině/ třídě při jednotlivých aktivitách. Pomůže kamarádovi, nebo společně naleznou řešení úkolu. Podělí se o své věci/ hračky, snaží se být empatický.	Dítě vyjmenuje základní znaky podzimu.	Dítě obratně zachází s hráběmi a nářadím vhodným na práci na školní zahradě.
Rizika	Vysoká náročnost aktivit, nálady a atmosféra určitého dne dětí a ve třídě.	Nepochopení zadání úkolu (dítě s OMJ neporozumí úkolu).	Nevhodný dospělý vzor nebo vrstevnický vzor.	Dítě nebude chtít spolupracovat, vysoká náročnost aktivity, nepochopení úkol (nerozumí zadání úkolu).	Nedodržuje dohodnutá pravidla na školní zahradě.

PŘÍLOHA Č.4

TVP: „Delfínek Flip a jeho dobrodružné výpravy“ **Integrovaný blok: I. Podzimní výprava**

Podtéma: Delfínek Flip v moři listí; Delfínek Flip a kalendář plný vody

Datum: 8.- 12. 11. 2021

	Dítě a jeho tělo	Dítě a jeho psychika	Dítě a ten druhý	Dítě a společnost	Dítě a svět
Očekávané výstupy (učitelka)	Rozvoj jemné motoriky při konkrétních činnostech (skládání lega dle předlohy, skládání puzzle, manipulace s kaštanů, ...) Rozvoj klenbou nohy a rovnováhu při cvičení (jóga, chůze po nerovném a zvýšeném terénu) Rozvoj koordinace pohybu celého těla (návčik kotoulů, válení sudů)	Seznámení a opakování číselné řady 1-10, množství (více x méně), o kolik více či méně při manipulaci s předměty Rozvoj komunikačních schopností a slovní zásoby při popisu obrázku, rozhovoru v komunitním kruhu, při osvojování říkadla, básně Osvojení předčtenářské gramotnosti spojené s hudbou (záznam jednoduchého rytmu písně Prší, Prší-metoda dobrého startu)	Vytváření prosociálních postojů (spolupráce ve vrstevnické skupině, vedení skupiny, komunikace ve skupině, komunikace s vrstevníky i dospělými)	Rozvoj povědomí o střídání počasí (seznámení s pojmy) Rozvoj poznatků o základních znacích podzimu (svatý Martin-pranostiky, tradice)	Rozvoj povědomí o environmentální výchově využití přírody k tvoření a hrám) Rozvoj povědomí o zástupných symbolech pro počasí (piktogramy)
Vzdělávací nabídka (v kontextu naplňování cílů)	Učitelkou nabízené aktivity: Stavba kapky deště z lega, skládání puzzle k tématu, grafomotorická cvičení vertikální čáry, stavba obrázků z kaštanů dle předlohy i vlastní fantazie, kreslení, malování, ... Společné edukativní aktivity: Povídání o počasí, hra na meteorology, PH:	Učitelkou nabízené aktivity: Individuální či skupinové aktivity, počítání dešťových kapek, PL: vybarvování dle čísla, spojování čísel (tvorba svatomartinské husy), oblečení dle počasí Společné edukativní aktivity: Skupinová práce, kruhové cvičení, pokus: Barevný déšť, básně: Dešťové mraky, Obláček, píseň: Déšť	Učitelkou nabízené aktivity: Četba příběhů z knihy Malá čarodějnice“, četba a povídání o příběhu svatého Martina Společné edukativní aktivity: Rozhovory s dětmi v komunitním kruhu, spolupráce ve skupině, skupinové aktivity, spolupráce	Učitelkou nabízené aktivity: Tvoření kapičky z lega, kaštanů, šipků; skládání puzzle k tématu, hledání demonstračních obrázků k tématu po třídě, společné tvoření dešťových kapek z rozfoukání inkoustu brčkem, ... Společné edukativní aktivity:	Učitelkou nabízené aktivity: Skládání puzzle piktogramů, tvoření z kaštanů a šipků, prohlížení knih a encyklopedií o počasí, ... Společné edukativní aktivity: Hra: „Vít“- hry s padákem; „Znáš počasí“- hledání piktogramů po třídě a
	Splašené dešťové kapky, společné hry s padákem, kruhové cvičení – příprava na kotoul vpřed, jóga pro děti – sluníčko s hudbou Pobyt venku: Pozorování změny počasí	s pohybem (melodie „já do lesa nepojedu), počítání kapiček, sluníček, popis obrázků, zápis rytmu písně+ hra na orffovy hudební nástroje Pobyt venku: rozdíl mezi silou větrů (vánek, ...) - následné vyzkoušení s padákem	ve skupině při tvoření, Během celého dne: Podpora prosociálního chování Pobyt venku: Chůze ve dvojicích, povídání s kamarády	Pokus „Barevný déšť“- pozorování propuštění barvy pěnou na holení, kimova hra s piktogramy počasí, hry s podkovičkami- hledání stejných podkoviček, povídání o pranostice „svatý Martin“ Pobyt venku: Hledání změn počasí (jak bylo ráno-pohled z okna, jak se to změnilo)	herně; „Větrík“- hry na školní zahradě s nafouknutým balónkem; rozhovory v komunitním kruhu s dětmi nad piktogramy, námětová hra: Předpověď počasí (rosnička) Pobyt venku: Hry na školní zahradě s nafouknutým balónkem, vnímání počasí venku, sbírání šišek
Konkrétní výstupy pro dítě	Dítě koordinuje pohyby celého těla při návčiku kotoulů, válení sudů. Dítě udrží rovnováhu při chůzi na nerovném terénu, při cvičení jógy, ...	Dítě pozná číslice 1-10. Dítě napočítá do 10. Dítě pozná, kde je více a kde je méně. Dítě popíše viděný obrázek. Dítě zapíše a pochopí jednoduchý rytmický zápis písně. Dítě opakuje krátké básně o více verších.	Dítě respektuje své vrstevníky ve skupině. Dítě komunikuje s dětmi ve skupině. Dítě vede skupinu k dokončení úkolu a práci.	Dítě pojmenuje piktogramy, které patří k počasí. Dítě rozpozná barvy a barvy, které vzniknou po smíchání (pokus: Barevný déšť). Dítě usměňuje svůj dech a správně dýchat (nádech nosem a výdech pusou).	Dítě přizpůsobí se hře venku i vevnitř. Dítě vnímá přírodu a přírodnin, rozvíjí fantazii při tvoření z přírodnin i tvoření v přírodě. Dítě používá piktogramy počasí při hře na televizní rosníčku (předpověď počasí).

Rizika	Nerespektování tělesných i duševních, smyslových a pohybových rozdílů mezi jednotlivých dětí.	Méně prostoru na samostatný řečový projev dítěte.	Nedostatek empatie z pohledu učitele a vrstevníků.	Nevhodný mravní vzor dospělých.	Nedodržuje dohodnutá pravidla na školní zahradě.
---------------	---	---	--	---------------------------------	--

PŘÍLOHA Č.5

TVP: „Delfínek Flip a jeho dobrodružné výpravy“ Integrovaný blok: I. Podzimní výprava

Podtéma: Delfínek Flip v moři listí; Trápení delfínka Flipa-u lékaře, tajemství lidského těla

Datum: 15.- 26.11.2021 (dvoutýdenní tematický plán)

	Dítě a jeho tělo	Dítě a jeho psychika	Dítě a ten druhý	Dítě a společnost	Dítě a svět
Očekávané výstupy (učitelka)	<p>Rozlišování věcí dle smyslů (smyslové hry – kimova hra, PH: letadla, ...)</p> <p>Osvojení poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě (opakování částí těla, námětové hry na lékaře, zdravotní cvičení, ...)</p> <p>Rozvoj jemné motoriky při konkrétních činnostech (skládání lega dle předlohy, skládání puzzle, manipulace s kaštaný, ...)</p> <p>Rozvoj klenbou nohy a rovnováhu při cvičení (jóga, chůze po nerovném a zvýšeném terénu), slazení pohybu s hudbou (tanec dle videa-nápodoba pohybu)</p>	<p>Seznámení a opakování číselné řady 1-5 a rozvoj zrakového vnímání (hledání rozdílů)</p> <p>Rozvoj komunikačních schopností a slovní zásoby při popisu obrázku, rozhovoru v komunitním kruhu, při osvojování říkadla, básně</p> <p>Seznámení s dalšími informacemi ohledně lidského těla (práce s předchozími a nových informacemi)</p> <p>Rozvoj citů k sobě a svému tělu (poznat, co mě bolí; jak se mám ráda/rád)</p>	<p>Rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních (práce mého těla, pantomima, komunikace mezi dětmi i ostatními)</p>	<p>Rozvoj povědomí o lidském těle (nové informace ohledně orgánů a částí lidského těla, seznámení s novými pojmy)</p> <p>Seznámení s lékařem (jaké lékaře máme, jak se u nich chováme, ...)</p>	<p>Seznámení s místem (ambulance, nemocnice, lékárna, čekárna), kde nejedeme lékaře a vše k pojmu zdraví</p> <p>Rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách (životní styl, co pomáhá našemu zdraví a našemu tělu, ...)</p>
Vzdělávací nabídka (v kontextu naplňování cílů)	<p>Učitelkou nabízené aktivity:</p> <p>Volné kreslení na interaktivní tabuli, skládání puzzle k tématu, lidské bingo (hra dle</p>	<p>Učitelkou nabízené aktivity:</p> <p>Individuální či skupinové aktivity, PL: hledání rozdílů mezi obrázky, vybarvení obrázků bacilů, skládání</p>	<p>Učitelkou nabízené aktivity:</p> <p>Pojmenování částí těla dle pantomimy, námětová hra na lékaře, lékárnu,</p>	<p>Učitelkou nabízené aktivity:</p> <p>Lepení obrázků ke zdravému a nezdravému zubu,</p>	<p>Učitelkou nabízené aktivity:</p> <p>Prohlížení encyklopedií o lidském těle, povídání</p>

	<p>předem určených pravidel, námětová hra na lékaře, tvorba kostí z plastelíny, Montessori pomůcky (skládání smyslů), ...</p> <p>Společné edukativní aktivity:</p> <p>Povídání o lidském těle, kimova hra-co se ztratilo, rozhovory nad obrázky, kruhové cvičení – průprava na kotoul vpřed, jóga pro děti – pozdrav slunci a zemi, zdravotní pohádka, pohybová hra: „chodí bacil okolo“, ...</p> <p>Pobyt venku:</p> <p>Pozorování druhých lidí – hledání rozdílů mezi lidmi (čím je každý jiný)</p>	<p>kostry člověka dle předlohy, ...</p> <p>Společné edukativní aktivity:</p> <p>Společné tvoření „Zdravý a nezdravý zub“, rozhovory nad obrázky, společná hra na lékaře, zhlédnutí pohádky „Byl jednou jeden život“, seznámení s novou písní „zoubek“, básni „boj s rýmou“, ...</p> <p>Pobyt venku:</p> <p>Návštěva lékárny-co se v lékárně všechno se prodává, co nám může pomoci, ...</p>	<p>Společné edukativní aktivity:</p> <p>Rozhovory s dětmi v komunitním kruhu, spolupráce ve skupině, skupinové aktivity, spolupráce ve skupině při tvoření, hra: „Zrcadlo“ (opakování pantomimy druhým kamarádem), ...</p> <p>Během celého dne:</p> <p>Komunikace o lidském těle s ostatními vrstevníky (opakování názvů částí lidského těla, ...)</p> <p>Pobyt venku:</p> <p>Chůze ve dvojicích, povídání s kamarády</p>	<p>společná hra „lidské bingo“, ...</p> <p>Společné edukativní aktivity:</p> <p>Povídání o podzimních tradicích, rozhovory nad obrázky lidského těla, správný nádech a výdech, ...</p> <p>Pobyt venku:</p> <p>Hledání znaků podzimu</p>	<p>o zdravém životním stylu, ...</p> <p>Společné edukativní aktivity:</p> <p>Námětové hry dětí, zkoušení smyslů, ...</p> <p>Pobyt venku:</p> <p>Hry na školní zahradě, hledání změn v přírodě</p>
--	---	---	--	---	---

Konkrétní výstupy pro dítě	Dítě rozliší věci pomocí svých smyslů (dle zraku, sluchu, ...). Dítě udrží rovnováhu při chůzi na nerovném terénu, při cvičení jógy, ...	Dítě rozezná za pomoci zraku rozdíly mezi obrázky. Zapamatuje si nové informace o lidském těle. Najde na svém těle jednotlivé části dle názvu. Dítě popíše viděný obrázek. Dítě opakuje krátké básně o více verších.	Dítě komunikuje verbálně i neverbálně za pomoci pantominy. Komunikuje se svými vrstevníky i dospělými. Děti s OMJ se zapojují do hovoru v českém jazyce.	Dítě pojmenuje části lidského těla. Vžije se do role (lékárníka, lékaře), ...	Dítě pojmenuje a vysvětlí, co je pro naše tělo dobré a co ne.
Rizika	Nevhodně zvolený režim dne, který nevyhovuje fyzickým i psychickým potřebám dítěte.	Nepřiměřené nároky na dítě.	Příliš časté vystupování učitele v roli soudce.	Znevýhodňování a zvýhodňování některých dětí před druhými dětmi ve skupině.	Nedodržování pravidel péče o vlastní tělo, nedodržování správné životosprávy.

PŘÍLOHA Č. 6

TVP: „Delfínek Flip a jeho dobrodružné výpravy“ Integrovaný blok: II. Zimní výprava

Podtéma: Delfínek Flip se těší na Vánoce; „Delfínek Flip na návštěvě u Mikuláše“

Datum: 29.11.-10.12.2021 (dvoutýdenní tematický plán)

	Dítě a jeho tělo	Dítě a jeho psychika	Dítě a ten druhý	Dítě a společnost	Dítě a svět
Očekávané výstupy (učitelka)	Rozvoj jemné motoriky a správného úchopu tužky/pastelky při konkrétních činnostech (volné kreslení, tvoření z plastelíny, kreslení druhé poloviny obrázku, ...) Rozvoj pohybových schopností a dovedností při pohybových hrách (ph: Tancovali dva čertíci, na brblavé čerty, ...) a při čertovském cvičení (překážková dráha – podlézání, přelézání, hod, válení sudů, ...)	Seznámení a opakování číselné řady 1-5 a rozvoj zrakového vnímání (hledání správné cesty z bludiště, ...) Rozvoj komunikačních schopností a slovní zásoby při popisu obrázku, rozhovoru v komunitním kruhu, při osvojování říkadla, básně Rozvoj komunikačních dovedností (správná výslovnost některých hlásek)	Rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních (vžití do vůdčí i námětové role)	Rozvoj povědomí o zimních zvycích i zimních tradicích v naší zemi (nadělování svatého Mikuláše, čerta a anděla) - porovnání této tradice v ČR tak i v sousedních státech (Slovensko)	Seznámení s vánočními příběhy (četba vánočních příběhů a rozhovory o nich) - vytváření základních poznatků o svátku svatého Mikuláše
Vzdělávací nabídka (v kontextu naplňování cílů)	Učitelkou nabízené aktivity: Vybarvování omalovánek k tématu, volné kreslení na interaktivní tabuli, dokreslování druhou půlku čerta nebo anděla dle předlohy, skládání puzzle k tématu, tvorba uhlí z plastelíny, ...	Učitelkou nabízené aktivity: Individuální či skupinové aktivity, PL: „najdi stejné obrázky“, „Najdi cestu Mikulášovi z bludiště“, vybarvování omalovánek k tématu, tvoření „můj Mikuláš“ (obkreslení šablony, lepení, stříhání, ...), počítání čertovských uhlíků (číselná řada 1-10)	Učitelkou nabízené aktivity: Námětová hra na peklo a nebe-společná tvorba pekla z polikarpovy stavebnice, Společné edukativní aktivity: Rozhovory s dětmi v komunitním kruhu o Mikuláši, čertovi a	Učitelkou nabízené aktivity: Volná kresba Mikuláše a čerta a anděla – dle fantazie dětí, skládání písmen z pet vícek dle předlohy, ... Společné edukativní aktivity: Poslech příběhu o sv. Mikuláši, zhlédnutí	Učitelkou nabízené aktivity: Prohlížení dětských knih o Vánocích, hádání hádanek o Mikuláši, čertovi a andělovi, povídání o nich, ... Společné edukativní aktivity: Nadílka svatého Mikuláše v MŠ, ...
	Společné edukativní aktivity: PH: „Tancovali oba čertí“ (hra za doprovodu básně), tvoření čertovského řetězu, PH: „Na brblavé čerty“, kimova hra-co se ztratilo, rozhovory nad obrázky, ... Pobyt venku: Pozorování vánoční výzdoby na ulicích	Společné edukativní aktivity: Seznámení s novou básní „Mikuláši, Mikuláši“, „co dělají čerti v pekle“ (báseň za doprovodu pohybu), společné vytváření zimní a vánoční výzdoby ve třídě, „Jak si povídají čertí“ – logopedická cvičení Pobyt venku: Prohlížení vánoční výzdoby v oknech a jejich počítání	andělovi (jaké mají vlastnosti, u koho již byli, ...), ... Během celého dne: Komunikace o lidském těle s ostatními vrstevníky (opakování názvů částí lidského těla, ...) Pobyt venku: Chůze ve dvojicích, povídání s kamarády	pohádky „Chaloupka na vršku“, „Rozprávka o sv. Mikuláši“- povídání o příbězích, Povídání o podzimních tradicích, rozhovory nad obrázky lidského těla, správný nádech a výdech, ... Pobyt venku: Hledání znaků podzimu	Pobyt venku: Hry na školní zahradě, hledání změn v přírodě
Konkrétní výstupy pro dítě	Dítě zdokonalí správný (špetkový) úchop tužky či pastelky. Dítě umí základní pohybové dovednosti (válení sudů, podlézání překážky, jednoduchá pravidla pohybových her, ...).	Dítě najde správnou cestu z bludiště, stejné obrázky, ... Dítě popíše viděný obrázek. Dítě zopakuje krátké básně o více verších.	Dítě se vžije do role, která je mu nabízena. Komunikuje se svými vrstevníky verbálně i neverbálně.	Dítě popíše zimní tradice a zvyky. Pojmenuje svátek svatého Mikuláše. Pojmenuje povahu a charakter jednotlivých postav.	Dítě pojmenuje a dokáže určit charakter postav- sv. Mikuláš, anděl a čert.
Rizika	Nedostatek motivace k sebevyjádření a sebeuplatnění u dětí.	Nepriměřené nároky na dítě. Nedostatek empatie vůči dětem.	Příliš časté vystupování učitele v roli soudce.	Nevhodný mravní vzor pro dítě.	Nedostatečné a nepřiměřené informace či nepravdivé.

PŘÍLOHA Č.7

TVP: „Delfínek Flip a jeho dobrodružné výpravy“ Integrovaný blok: II. Zimní výprava

Podtéma: Delfínek Flip se těší na Vánoce; „Delfínek Flip se připravuje na Vánoce“

Datum: 13.- 23.12.2021 (dvoutýdenní tematický plán)

	Dítě a jeho tělo	Dítě a jeho psychika	Dítě a ten druhý	Dítě a společnost	Dítě a svět
Očekávané výstupy (učitelka)	<p>Rozvoj jemné motoriky při různých manipulačních činnostech (práce s těstem, navlékání korálků, práce s plastelínou, ...)</p> <p>Rozvoj lokomočních činností a manipulačních činností při nácviu hodů míčkem spodním obloukem</p> <p>Rozvoj koordinace pohybu hrubé motoriky při cvičení a pohybových hrách (dodržování pravidel pohybových her)</p>	<p>Opakování číselné řady 1-10</p> <p>Rozvoj komunikačních dovedností (poslech pohádky a následné převyprávění jednoduchého děje)</p> <p>Rozvoj předčtenářských dovedností a schopností (určí ve slově první a poslední hlásku, opakování básní a písní)</p>	<p>Rozvoj kooperativních dovedností (spolupráce ve dvojicích i menších skupinách)</p> <p>Rozvoj sociálních dovedností (hraní rolí, dramatická činnost, dramatizace)</p>	<p>Rozvoj povědomí o zimních zvycích i zimních tradicích v naší zemi (vánoční zvyky a tradice) - vyzkoušení jednotlivých zvyků, porovnání Vánoc nyní a dle pohádky „Chaloupka na vršku“</p>	<p>Seznámení s vánočními příběhy (četba vánočních příběhů a rozhovory o nich) - vytváření základních poznatků Vánocích (rozvoj kognitivních činností – diskuse nad vánočními tradicemi v každé rodině – zpívání koled, procházky,)</p>
Vzdělávací nabídka (v kontextu naplňování cílů)	<p>Učitelkou nabízené aktivity:</p> <p>Vybarvování omalovánky k tématu, individuální kresba obrázků, dokreslování vánočních ozdob na stromek dle předlohy + počítání vánočních ozdob na stromku na</p>	<p>Učitelkou nabízené aktivity:</p> <p>Individuální či skupinové aktivity, počítání vánočních ozdob (číselná řada 1-10), PL: „vybarvi obrázek dle čísel“, vybarvování omalovánky k tématu, tvoření „vánoční ozdoby“</p>	<p>Učitelkou nabízené aktivity:</p> <p>Hry ve dvojicích, námětové hry ve skupinách, deskové hry</p> <p>Společné edukativní aktivity:</p>	<p>Učitelkou nabízené aktivity:</p> <p>Volná kresba vánočního stromčku, vánočních dárků– dle fantazie dětí na interaktivní tabuli, kreslení dopisu pro Ježíška, zdobení perníčků, hra ve</p>	<p>Učitelkou nabízené aktivity:</p> <p>Prohlížení dětských knih o Vánocích, hádání hádanek o Vánocích, povídání o Vánocích, ...</p> <p>Společné edukativní aktivity:</p>
	<p>interaktivní tabuli, navlékání korálků dle barevné předlohy, práce s plastelínou, ...</p> <p>Společné edukativní aktivity:</p> <p>PH: „honička vánočních ozdob“ (hra pro rozvoj rychlosti a obratnosti celého těla, postřehu, dodržování pravidel), PH: „slepování cukroví“ (procvičení jednotlivých částí těla a počtu 1-10, spojování dětí dle částí těla nebo počtu), PH: „dva mrazíci“ (postřeh, rychlost), překážková dráha, nácviu hodů spodním obloukem, nová jógová sestava doprovázená vánočním příběhem, kimova hra-co se ztratilo (pamatování tvaru a barvy či vzoru vánočních ozdob), rozhovory nad obrázky, ...</p>	<p>(obkreslení šablony, lepení, střihání, ...), ...</p> <p>Společné edukativní aktivity:</p> <p>Společné plnění adventních úkolů z adventního kalendáře, seznámení a nácviu nové básně s pohybem „Adventní“, nácviu písně „Adventní čas“, společná tvorba perníčků, určování první a poslední hlásky ve slovech s vánoční tematikou, hádání hádanek s vánoční tematikou, opakování dnů v týdnu, měsíců, ročních období, seřazení kartiček s dějem pohádky „O perníkové chaloupce“</p>	<p>Rozhovory s dětmi v komunitním kruhu o vánočních zvycích, plnění adventních úkolů ve dvojicích či menších skupinách (skládání písmen z pet víček dle předlohy, ...), dramatizace „pečení cukroví“ (rozvoj fantazie-tvorba těsta, vykrajoování), ...</p>	<p>skupině-vánoční pexeso...</p> <p>Společné edukativní aktivity:</p> <p>zhlednutí pohádky „Chaloupka na vršku- Jak to bylo na Vánoce“- rozhovory nad pohádkou, nad rozdíly mezi dnešními i minulými Vánoci-prohlédnutí fotek, vyzkoušení jednotlivých vánočních zvyků</p>	<p>Rozhovory nad vánočními zvyky (adventní svíce, liti olova, házení papuče, ...), rozhovory/diskuse nad vánočními tradicemi každé rodiny (zpívání koled, vánoční procházka, rozkrájení jablka, ...), ...</p>

Konkrétní výstupy pro dítě	Dítě se zdokonalí v hodu míčku spodním obloukem. Dítě dokáže navléknout korálky dle barevné předlohy.	Dítě zopakuje krátký příběh či pohádku. Seřadí dej pohádky samostatně nebo s pomocí učitelky. Dítě opakuje krátké básně nebo písně. Dítě napočítá do 10. Dítě určí první hlásku ve slově.	Dítě spolupracuje se svými vrstevníky ve dvojicích či menších skupinách. Dítě se zapojuje do her a činností ostatních vrstevníků. Komunikuje se svými vrstevníky.	Dítě vyjmenuje některé vánoční zvyky a tradice. Dítě popíše rozdíly mezi minulými i dnešními Vánoci za pomoci pohádky i obrázků.	Dítě popsat vánoční tradice své rodiny. Dítě převypráví vánoční příběh podle obrázků i nápověd paní učitelky.
Rizika	Nedostatek spontánních pohybových aktivit, nedostatek spontánních činností a her.	Na dítě jsou kladeny vysoké nároky, nemůže dokončit svou práci ve svém individuálním tempu.	Nemožné spolupodílení na volbě činností, které jsou nabízeny.	Zvýhodňování i neznevýhodňování některých dětí ve skupině	Nedostatečné a nepřiměřené informace či nepravdivé.

PŘÍLOHA Č. 8

TVP: „Delfínek Flip a jeho dobrodružné výpravy“ **Integrovaný blok: II. Zimní výprava**

Podtéma: „Delfínek Flip zkoumá zmrzlou přírodu“

Datum: 3.-14. 1. 2022 (dvoutýdenní tematický blok)

	Dítě a jeho tělo	Dítě a jeho psychika	Dítě a ten druhý	Dítě a společnost	Dítě a svět
Očekávané výstupy (učitelka)	Rozvoj jemné motoriky při konkrétních činnostech (práce s plastelínou, kinetickým pískem, ...) Rozvoj správného návyku při držení tužky (špetkový úchop), pastelky, štětce a mnoho dalšího při jednotlivých aktivitách (malování, kreslení, grafomotorická cvičení) Rozvoj klenbou nohy a rovnováhu při cvičení (jóga, chůze po nerovném a zvýšeném terénu)	Seznámení a opakování číselné řady 1-15, množství (více x méně), o kolik více či méně při manipulaci s předměty. Osvojení předčtenářské gramotnosti a slovní zásobě při osvojení písmen, při osvojení nových písní a básní, při osvojení dnů v týdnu, měsíců, ročních období.	Rozvoj kooperativních dovedností (aktivity ve dvojicích či menších skupinách, ...). Posilování prosociálních vztahů k ostatním lidem (v mateřské škole, v dětské vrstevnické skupině, ...).	Rozvoj povědomí o zimních svátcích v naší zemi (Tři králové). Porovnání tradice tří králů v ČR a zahraničí.	Osvojení elementárního povědomí o přírodě (zvířatech, skupenství vody, ...).
Vzdělávací nabídka (v kontextu naplňování cílů)	Učitelkou nabízené aktivity: Vybarvování omalováněk k tématu, individuální kresba obrázků, dokončení grafomotorických cviků i pracovních listů z předchozích měsíců, práce s plastelínou (sněhulák, vločky, ...).	Učitelkou nabízené aktivity: Individuální či skupinové aktivity, PL: „počítání sněhuláků“ (číselná řada 1-15), PL: „písmenkovi sněhuláci-vybarvování písmen dle první hlásky ve slovech“, vybarvování omalováněk k tématu, „zamrzlé okénko“- inkoust,	Učitelkou nabízené aktivity: Hry v centrech aktivit (námětové hry v koutku péče o domov, deskové hry, ...) - dodržování pravidel koutků, dodržování pravidla deskových her; plnění	Učitelkou nabízené aktivity: Volné kreslení zimní přírody (použití různých metod práce, různých materiálů, ...); hry s kostkami, tvorba tří královských korun, ...	Učitelkou nabízené aktivity: Prohlížení knih o zvířatech, skládání puzzle se zvířaty, hry s plastovými zvířaty a kostkami, tvoření s pet víčky, ...
	tvorba královské koruny dle předlohy (práce s nůžkami, obkreslování šablony, ...), dokreslování druhé poloviny obrázku, stavění zimních obrázků z pet víček dle vlastní fantazie nebo dle předlohy ... Společné edukativní aktivity: Společné cvičení s plyšovým zvířátkem či hračkou (jednotlivé cviky, překážková dráha), PH: „Na sledě“ (hra pro rozvoj rychlosti a obratnosti celého těla, postřehu, dodržování pravidel, zapamatování krátké básně), hra: Elektřina (posloupnost pohybu, reakce, pozornost), nová jógová sestava doprovázená zimní pohádkou, rozhovory nad obrázky, cvičení s plyšovou	zmizik, stříhání dle šablony a následné lepení), PL: „hledání stejných korun“, ... Společné edukativní aktivity: Nácvik nové písně „Mráz a sních“, nácvik básně „zima“, práce s pohádkou „Jak se Zuzka chtěla koulovat“ (povídání o pohádce, opakování děje, ...), určování první a poslední hlásky ve slovech se zimní tematikou, hádání hádanek se zimní tematikou, opakování dnů v týdnu, měsíců, ročních období, ... Pobyt venku: Poznávání věcí, které začínají na určité písmeno (určení první hlásky ve slovech).	úkolu na interaktivní tabuli... Společné edukativní aktivity: Rozhovory s dětmi v komunitním kruhu, spolupráce ve dvojicích i v menších skupinách, skupinové aktivity (plnění úkolů ve skupinách – rozdělení věcí dle barvy, ...), společné tvoření zimní výzdoby ve třídách, ... Pobyt venku: Přecházení komunikace ve dvojicích, dodržování pravidel určených k pobytu venku, chůze ve dvojicích.	Společné edukativní aktivity: zhlédnutí pohádky „Chaloupka na vršku-Jak to bylo na tři krále“ - rozhovory nad pohádkou, poslech příběhu tří králů, popis obrázků s tradicí tří králů v ČR a Rakousku, hledání rozdílů; ... Pobyt venku: Obcházení všech tříd v MŠ i ostatního personálu z hlediska tradice tří králů, nápis nad dveřmi K+M+B 2022	Společné edukativní aktivity: Rozhovor nad obrázky se zvířaty- která zvířata spí v zimě, koho můžeme v lese najít v zimě, co sypeme do krmítek ptáčkům, ...; tvoření lojových koulí pro ptáčky; pantomima zvířat, poznávání zvuků zvířat; pokusy s vodou: zkoušení různých skupenství vody (kreslení ledem, rozmrazání ledu, poznávání hmotnosti některých věcí ve vodě, ... Pobyt venku: Sledování krmítek a ptáků v nich, procházka do lesa, prohlížení krmelců a donesení jídla pro zvířata myslivcům, ...

	<p>hračkou (netradiční den-tělocvik společně s hračkou-překážková dráha, relaxace s hračkou, ...) ...</p> <p>Pobyt venku:</p> <p>Kreslení zimních obrázků (sněhulák, vločka, ...) do sněhu.</p>				
Konkrétní výstupy pro dítě	<p>Dítě udrží rovnováhu při jednotlivých cvičích jógy. Dítě drží psací potřebu špetkovým úchopem při jednotlivých činnostech (kreslení, malování i grafomotorických aktivitách, ...).</p>	<p>Dítě pozná číslice 1-15, napočítá do 15. Dítě pozná, kde je více a kde méně, případně o kolik je rozdíl. Dítě opakuje krátké básně a písně. Dítě vyjmenuje dny v týdnu, měsíce, roční doby. Dítě pozná písmena a dokáže je pojmenovat.</p>	<p>Dítě spolupracuje se svými vrstevníky ve dvojicích či menších skupinách. Dítě se zapojuje do her a činností ostatních vrstevníků. Komunikuje se svými vrstevníky.</p>	<p>Dítě vyjmenuje jednotlivé zimní svátky, které jsou po novém roce. Popíše svátek „Tři Králové“, popíše rozdíl mezi slavení Tří králů u nás a v Rakousku za pomoci obrázků a samotného příběhu.</p>	<p>Dítě dokáže poznat a pojmenovat zvíře. Vyjmenuje zvířata, která v zimě spí. Dítě dokáže pracovat s vodou v jakémkoli skupenství.</p>
Rizika	<p>Pedagog nerespektuje rozdílné tělesné a smyslové předpoklady a pohybové možnosti jednotlivých dětí.</p>	<p>Dítě má méně prostoru pro samotný řečový projev. Komunikační prostředí je pro dítě velice chudé.</p>	<p>Dítě nemá možnost se spolupodílet na výběru aktivit ve vztahu k druhému. Nerespektování druhých jedinců.</p>	<p>Přítomnost nevhodných, podbízivých a nevkusných podnětů.</p>	<p>Dítě nemá příležitost vidět a vnímat svět v jeho pestrosti.</p>

PŘÍLOHA Č. 9

TVP: „Delfínek Flip a jeho dobrodružné výpravy“ Integrovaný blok: II. Zimní výprava

Podtéma: „Delfínek Flip a popletené pohádky“

Datum: 17.-28.1.2022 (dvoutýdenní tematický blok)

	Dítě a jeho tělo	Dítě a jeho psychika	Dítě a ten druhý	Dítě a společnost	Dítě a svět
Očekávané výstupy (učitelka)	Rozvoj jemné motoriky při různých manipulačních činnostech (navlékání korálků, práce se plastelínou, skládání puzzle, ...). Rozvoj lokomočních činností a jiných činností (nápodoba pohybů dle předvedení nebo videa na interaktivní tabuli). Rozvoj koordinace pohybu hrubé motoriky při cvičení a pohybových hrách (dodržování pravidel pohybových her)	Rozvoj vnímání, pozornosti při práci na ploše (hledání rozdílů, změn, popis obrázku, ...) Rozvoj komunikačních dovedností a slovní zásoby (poslech pohádky a následné převyprávění jednoduchého děje) Rozvoj předětenářských dovedností a schopností (určí ve slově první a poslední hlásku, vytleská jednotlivé slabiky ve slovech, opakování básní a písní)	Rozvoj sociálních dovedností (hraní rolí, dramatická činnost, dramatizace) Osvojení ochrany osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými	Osvojuje si povědomí o existenci ostatních kultur a národností (pozná pohádky, které jsou do sebe popletené, ...) - hledání rozdílů mezi pohádkami českých autorů a německých autorů (poznání rozdílů, zda jsou pohádky stejné).	Rozvoj dovednosti při manipulaci s technickými a přírodními materiály (tvorba papíru, tvorba knihy z různých materiálů a různými technikami...)
Vzdělávací nabídka (v kontextu naplňování cílů)	Učitelkou nabízené aktivity: Vybarvování omalovánky k tématu pohádky, volná kresba dětí dle jejich přání a fantazie, hry s plastelínou a kinetickým pískem,	Učitelkou nabízené aktivity: Individuální či skupinové aktivity, PL: hledání rozdílů (rozvoj zrakového vnímání, ...), společná tvorba šály plné pohádek, PL: slož pohádku o pemikové chaloupce (rozstříhání jednotlivých obrázků a	Učitelkou nabízené aktivity: Hry ve dvojicích, námětové hry ve skupinách, deskové hry, hry s Albi tužkou a knihami pohádek, PC programy s pohádkami, ...	Učitelkou nabízené aktivity: Volná kresba pohádek dle jejich představy, PC programy k tématu pohádky, prohlížení dětských pohádkových knih,	Učitelkou nabízené aktivity: Stavění knih a pohádkových postav z různých materiálů (kaštiny, pet víčka, listy papírů, kostky, ...), ...

	rozhovory nad obrázky, ... Pobyt venku: Hra: „pohádkový les“-hra na školní zahradě (reakce na pohádku, pohyby celého těla, rychlost, ...).				
Konkrétní výstupy pro dítě	Dítě zdokonalil svou jemnou motoriku (zvládne pracovat s plastelínou, kinetickým pískem, navlékat korálky, ...). Dítě koordinuje svůj pohyb, dokáže napodobit jiný pohyb dle videa na interaktivní tabuli či dle předvedení. Dítě dodržuje všechna pravidla jednotlivých her.	Dítě dokáže zopakovat jednotlivé pohádky s pomocí obrázkové nápovědy. Seřadí děj pohádky samostatně nebo s pomocí učitelky. Dítě opakuje krátké básně nebo písně. Dítě nalezne všechny rozdíly mezi dvěma obrázky. Dítě určí první a poslední hlásku ve slově.	Dítě dokáže vyjmenovat nebezpečí v pohádkách. Vyjmenuje jednotlivé pohádky. Vžije se do své pohádkové role. Dokáže vést skupinu v práci (vést hru divadla).	Dítě pozná rozdíl mezi českými i německými pohádkami. Pozná, které pohádky se do sebe zamíchaly.	Dítě dokáže spolupracovat s ostatními vrstevníky během společné tvorby knih. Dítě vnímá přírodu a přírodniny, rozvíjí fantazii při tvoření z přírodnin.
Rizika	Omezení možnosti spontánně si vybrat z pohybových aktivit.	Pedagog je špatný jazykový vzor pro dítě.	Pedagog není dostatečně empatický, neposkytuje	Zvýhodňování i nezvýhodňování některých dětí ve skupině.	Pedagog nabízí dítěti je málo rozmanité činnosti, málo

			empatický pohled na problémy dětí		podnětné aktivity i prostředí.
--	--	--	-----------------------------------	--	--------------------------------

PŘÍLOHA Č. 10

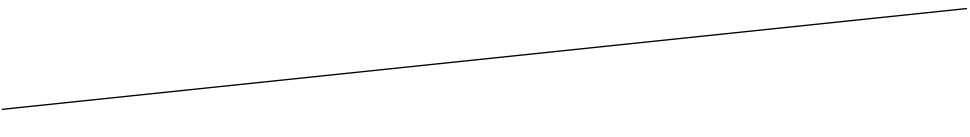
8.2. DIAGNOSTIKA č.1

Jméno dítěte:	Kristián
Věk dítěte:	5 let narozen duben 2016
Třída:	Delfínek-homogenní třída, 5-7 let

Charakteristika dítěte:

Kristián je jedináček. Do mateřské školy nastoupil v září 2020. Rodiče jej doma vedou volnou výchovou. Nerespektuje pravidla doma, ani v mateřské škole. Pokyny poslechne až po několika upozorněních. Je tvrdohlavý, kamarádský, milý. Při řízené činnosti je nepozorný, narušuje pozornost ostatních dětí. U činností či hře moc dlouho nevydrží. Činnosti hodně často střídá. Mluví potichu, při hře je moc hlučný. Je nutné začít docházet na logopedii. Vědomosti jsou průměrné až podprůměrné. Krátkodobá paměť je na špatné úrovni. Hrubá motorika je zhoršená z důvodu chůze po špičkách, koordinace těla je podprůměrná. Jemná motorika je podprůměrná. Úchop není správný, tlak na podložku je silný, ruka je neuvolněná. Při řešení problému je agresivní.

Grafomotorika

<i>Praváctví</i>	
<i>Leváctví</i>	1.11.2021- Nevyhraněné leváctví, obouruč. 29.11.2021, 21.12.2021, 6.1.2022, 28.1.2022 –Kristián má vyhrazené leváctví během všech činností.
<i>Úchop tužky/psací potřeby</i>	1.11.2021- Úchop tužky není správný (špetkový). Má silný přítlak na podložku, celkově je ruka neuvolněna.

	<p>29.11.2021-Během celkové práce (jak hromadné, skupinové, tak i individuální), je ruka stále neuvolněná dostatečně. Úchop tužky je již špetkový. Tlak na podložku stále přetrvává.</p> <p>21.12.2021- Špetkový úchop psací i kreslicí potřeby, tlak na podložku je již menší. Ruka stále neuvolněná.</p> <p>6.1.2022- Ruka i nadále neuvolněná, tlak na podložku stále nevyrovnaný (v některých aktivitách silný a někdy slabý. Špetkový úchop přetrvává (i nadále je potřeba upozorňovat na úchop).</p> <p>28.1.2022- Ruka neuvolněná. Křečovitě, ale špetkové držení tužky či jiné potřeby. Tlak na podložku v normě.</p>
--	---

Řeč:	
<i>foneticko-fonologická rovina, lexikálně-sémantická rovina, morfologicko-syntaktická rovina, pragmatická rovina</i>	
Artikulační obratnost	<p>1.11.2021- Kristián nově navštěvuje logopedickou péči, kde procvičují a zlepšují výslovnost (Š, Ž, Č, C, Z, S, R, Ř). Snaží se mluvit rychle. Během komunikace mluví tiše, ale při spontánní hře je hlučný.</p> <p>29.11.2021- Stále stejné, beze změn.</p> <p>21.12.2021- Jde slyšet zlepšení v artikulaci některých slov i samotné vyslovování jednotlivých hlásek. Snaží se mluvit pomalu a hlasitěji. I nadále přetrvává hlučný projev během samotné hry.</p> <p>6.1.2022- Hlučný projev přetrvává během spontánní hry. Artikulace některých hlásek je na lepší úrovni.</p> <p>28.1.2022- Mluví hlasitěji, stále rychleji. Artikulace je na lepší úrovni. Hlasitější projev i nadále přetrvává při samotné hře.</p>
Jiné (např. narušení)	<p>1.11.2021- Během některých slov jde slyšet až šišlání.</p> <p>29.11.2021,21.12.2021- Stále beze změn.</p>

<p><i>plynulosti řeči apod.)</i></p>	<p>6.1.2022- Šišlá jen při vyslovování některých slov. Převážně při hlásce Č, Ž. 28.1.2022- Stále beze změn.</p>
<p><i>Dobře rozumí instrukcím a řeči v okruhu běžného hovoru.</i></p>	<p>1.11.2021- V kruhu se do hovoru nezapojuje, instrukcím rozumí, ale úkol sám nechce splnit, při práci je nejistý. 29.11.2021- Beze změn. 21.12.2021- V kruhu se již zapojuje (někdy), při plnění úkolu je nutné jej podporovat jak slovně, tak i s pomocí. 6.1.2022- Během aktivit se zapojuje, i nadále je potřeba motivace k činnostem. 28.1.2022- Bez změn.</p>
<p><i>Má ke svému věku přiměřenou slovní zásobu</i></p>	<p>1.11.2021 – Slovní zásoba je malá, nechce opakovat básničky ani písničky. Říká, že si je nepamatuje. 29.11.2021, 21.12.2021- Slovní zásoba je stále malá, nechť k básním a písním stále přetrvává. 6.1.2022- Kristián zopakuje jednoduché básně i písničky. Je i tak potřeba nápověda kamarádů nebo pedagogů. 28.1.2022- Bez změn.</p>
<p><i>Mluví ve větách a souvětích</i></p>	<p>1.11.2021- Kristián mluví ve strohých větách, velmi jednoduchých. Souvětí používá zřídka, špatný slovosled. 29.11.2021, 21.12.2021- Snaží se používat více a více souvětí, slovosled se již lepší (vícekrát řekne slovosled správně), při souvětích chce říct mnoho informací velmi rychle. 6.1.2022- Po Vánocích mluví Kristián ve velmi jednoduchých větách. A vše je stejné jako na začátku listopadu 2021. 28.1.2022- Bez změn. Po rozhovoru s rodiči je zřejmé, že Kristián komunikuje stejně i doma.</p>

<i>Přirozeně navazuje verbální kontakt</i>	1.11.2021, 29.11.2021, 21.12.2021- Během jakéhokoliv rozhovoru i hry navozuje verbální kontakt s vrstevníky i dospělými. Pokud je uražený, nikdo s ním nehne, a to ani „po dobrém“. 6.1.2022, 28.1.2022- Bez změn.
<i>Dokáže vést dialog, adekvátně odpovídá na otázky, ptá se</i>	1.11.2021- Dokáže vést rozhovor s použitím velmi jednoduchých vět. Sám se ptá, pokud neví odpověď na otázku, urazí se. Málokdy chce sám odpovědět na otázku. 29.11.2021- Bez změn. 21.12.2021-Bez změn. 6.1.2022, 28.1.2022- Bez změn.
<i>Řekne jméno, příjmení, věk, bydliště</i>	1.11.2021- Ví, jak se jmenuje (jméno i příjmení), kolik má let, jak se jmenují jeho rodiče. Adresu si nepamatuje. 29.11.2021- Bez změn. 21.12.2021- Pamatuje si i adresu a patro v domě, ve kterém bydlí. 6.1.2022- Ví jména svých rodičů i dalších členů rodiny. Pojmenuje práci svých rodičů. 28.1.2022- Bez změn.
<i>Užívá oční kontakt</i>	1.11.2021, 29.11.2021, 21.12.2021- Bez problému se během komunikace dívá druhému do očí. 6.1.2022, 28.1.2022- Bez změn.

Sluchové vnímání	
<i>Zopakuje větu z více slov</i>	1.11.2021- Zopakuje větu o 5 slovech. 29.11.2021, 21.12.2021- Zopakuje větu o více než 5 slovech (většinou 7-8 slov). 6.1.2022, 28.2.2022- Zopakuje větu o více než 5 slovech (10 a více slov).

Zrakové vnímání	
<i>Pozná viděné obrázky</i>	<p>1.11.2021- Kristián pozná, co je za věci na obrázku. Sám jej nedokáže popsat. Vždy potřebuje pomoc druhého vrstevníka nebo učitelky. Sám je nejistý.</p> <p>29.11.2021- Beze změny.</p> <p>21.12.2021- Beze změny.</p> <p>6.1.2022- Popíše sám obrázek velmi jednoduchými větami. Když si je nejistý, potřebuje poradit vrstevníkem nebo pedagogem. Nejistota přetrvává.</p> <p>28.1.2022- Bez změn.</p>

Sociální dovednosti	
<i>Zvládá odloučení od rodičů</i>	<p>1.11.2021, 29.11.2021, 21.12.2021- Zvládá odloučení od rodičů bez problému. Většinu dnů přichází do školky s větou „Já dnes nechci do školky“.</p> <p>Po uvítání a povídání si spolu o problému sám uvede, že neví, proč to říká.</p> <p>6.1.2022- Bez změn.</p> <p>28.1.2022- Častěji se objevují dny, kdy se těší do mateřské školy.</p>
<i>Adaptuje se na změny, na nové situace, prostředí</i>	<p>1.11.2021, 29.11.2021, 21.12.2021- Bez problémů.</p> <p>6.1.2022, 28.1.2022- Beze změny.</p>
<i>Komunikuje s dětmi a učitelkou</i>	<p>1.11.2021- Sám komunikuje s ostatními bez problémů. Při komunikaci mluví tiše, rychle. Kolikrát mu nejde rozumět.</p> <p>29.11.2021- Stále mluví tiše, začíná mluvit pomalu, aby mu bylo rozumět.</p> <p>21.12.2021- Snaží se mluvit hlasitěji a pomaleji. Při hře stále přetrvává hlasitost mluveného projevu.</p> <p>6.1.2022- Mluví v jednoduchých větách, stále mluví tiše. Po Vánocích mluví velmi stroze a při hře či aktivitách se svými vrstevníky mluví méně než předtím.</p> <p>28.1.2022- Beze změny.</p>

<p><i>Spolupracuje, zapojuje se do činností ve skupině a vzájemně pomáhá</i></p>	<p>1.11.2021- Během činností nespolupracuje, jen kouká, mluví mimo téma. Když pracují jeho kamarádi, velice rád je obtěžuje, snaží se jim radit, i když o jeho pomoc nestojí. Nenechá si to vymluvit.</p> <p>29.11.2021- Stále stejné.</p> <p>21.12.2021- Do práce se již zapojuje zřídka (jen když si myslí, že to bude legrace).</p> <p>6.1.2022- Zapojuje se do činností velmi málo. Když jej aktivita zaujme, zapojí se a nejde jej poté od činnosti dostat.</p> <p>28.1.2022- Beze změny.</p>
<p><i>Správně reaguje na pokyny autority (prosbu, požadavek, zákaz, je přístupné argumentům)</i></p>	<p>1.11.2021- Po několikátém zopakování pokynu/instrukcí vyhoví. Před tím pokyny a prosby ignoruje.</p> <p>29.11.2021- Beze změn.</p> <p>21.12.2021- Již nyní je zřídka potřeba zopakovat prosbu nebo pokyn jen 2x, jindy poslechne na poprvé.</p> <p>6.1.2022- Po Vánocích pokyny neuposlechne, na pokyny a prosby nereaguje.</p> <p>28.1.2022- Beze změn.</p>
<p><i>Dodržuje pravidla (režimu, sociálního chování, komunikace)</i></p>	<p>1.11.2021- Ve většině případů pravidla nedodržuje a nechce dodržovat. Ví, že za porušení pravidel, je nějaký „trest“ , což ho netrápí.</p> <p>29.11.2021- Doma již rodiče (po rozhovoru s učitelkami) nastavili pravidla. Kristián je ve školce rád porušuje, ale již to není pravidelně, jen sem tam.</p> <p>21.12.2021- Kristián dodržuje pravidla v MŠ i režim, který máme nastavený. Když poruší pravidlo, chce si povídat o tom, co udělal špatně a co ne. Po novém rozhovoru s rodiči, jsou doma trochu pozměněny pravidla a Kristián o ně jeví již zájem a snaží se je dodržovat i jeho rodiče.</p> <p>6.1.2022- Kristián dodržuje pravidla, jen když se mu chce. Nechce se o pravidlech vůbec bavit. Je to velký krok zpátky.</p>

	<p>28.1.2022- Beze změn. Rodiče nevidí problém v nedodržování pravidel. Komunikace s rodiči krkolomná. Nechtějí komunikovat ohledně potřeb svého dítěte.</p>
<p><i>Umí zhodnotit pod vedením dospělého následky vlastního chování v určitých situacích</i></p>	<p>1.11.2021- Kristián nedokáže uznat svou chybu. Neví, co provedl a jaké pravidlo porušil. Společně se vždy snažíme na to přijít, ale zatím beze změny. Vždy se omluví a urazí.</p> <p>29.11.2021- Beze změny</p> <p>21.12.2021- Kristián neuzná svou chybu. Dokáže říct, co provedl a jaké pravidlo porušil, neomluví se a naštve se.</p> <p>6.1.2022- Beze změn.</p> <p>28.1.2022- Stále stejné.</p>
<p><i>Dokáže dát najevo svoje potřeby, odmítnout nežádoucí chování, projevuje empatii</i></p>	<p>1.11.2021 – Své potřeby dá najevo a pokud je někdo nevyslechne a nepomůže mu, naštve se a začne se chovat agresivně.</p> <p>29.11.2021- Beze změn</p> <p>21.12.2021- Nic se nezměnilo, budeme i nadále pracovat na změně.</p> <p>6.1.2022- I nadále problémové situace řeší negativně. Již neubližuje svému okolí (nekope kolem sebe, nebije své vrstevníky). Posadí se a je uražený.</p> <p>28.1.2022- Častými rozhovory a dramatizací jednotlivých situací dokáže říct, že se mu něco nelíbilo. V posledních dnech bez problému uvede, co se mu nelíbilo a zdůvodní samotný problém.</p>
<p><i>Začíná mít smysl pro povinnost, odpovědnost</i></p>	<p>1.11.2021 – Prozatím nemá smysl pro povinnosti či odpovědnost.</p> <p>29.11.2021- Je nevyhraný. Úkol splní rychle, aby si mohl jít hrát.</p> <p>21.12.2021- Beze změn. Rodiče jej doma nevedou k povinnosti.</p> <p>6.1.2022, 28.1.2022- Beze změn.</p>
<p><i>Dokáže překonat překážky, unést nezdar, prohru</i></p>	<p>1.11.2021- Nedokáže unést prohru nebo nezdar, vždy se naštve a jde si uraženě sednout jinam, začne se vztekat.</p> <p>29.11.2021- Beze změn.</p>

	<p>21.12.2021- Sice ještě neunesse prohru, již se ale nevzteká. Chce hrát znovu a pokusit se vyhrát.</p> <p>6.1.2022- Unese prohru. Více chce hrát se svými kamarády deskové hry či jiné hry. Snaží se dodržovat jednotlivá pravidla hry. Doma dostává za nevztekání sladkou odměnu. V MŠ ze začátku problém, vyžadoval odměnu.</p> <p>28.1.2022- Za nevztekání Kristián v MŠ nedostává odměnu, ale jen pochopení a uznání za pěknou hru, jak od dětí tak od pedagoga. Prohru unese. Pokud prohraje, chce hrát znovu, případně jinou hru. Pravidla jednotlivých her se snaží dodržovat, ale i tak někdy podvádí. Myslí si, že se nikdo nedívá.</p>
<p><i>Respektuje, že je třeba udržovat pořádek ve vlastních věcech i ve společných prostorách</i></p>	<p>1.11.2021 – Svě věci odloží, kde se mu to líbí. Poté je hledá a obviňuje všechny, že mu je schovali, nebo vzali. Nepoznává si je, pokud na nich nemá nakreslenou značku.</p> <p>29.11.2021- Svě věci již pozná bez značky. Neposlechne pokyn odnést si hračku na předem určené místo jako ostatní.</p> <p>21.12.2021- Beze změn.</p> <p>6.1.2022- Beze změn.</p> <p>28.1.2022- Kristián si své věci pozná a hlídá. Poslechne pokyn, který se týká jeho hračky, je to zřídka.</p>

Práceschopnost, koncentrace pozornosti při záměrných činnostech	
<p><i>Projevuje zájem o činnosti pracovního (úkolového) typu</i></p>	<p>1.11.2021 – Neprojevuje zájem o práci. Když si může vybrat, jde si hrát. Při úkolu spěchá, je mu jedno, jestli je udělá dobře nebo špatně.</p> <p>29.11.2021- Stále stejné.</p> <p>21.12.2021- Již se při úkolu snaží, aby měl úkol správně. Stále nejevuje zájem o práci.</p> <p>6.1.2022- Beze změn.</p>

	28.1.2022- K činnostem se již hlásí dobrovolně. Sám si ráno vybere aktivitu, která jej po krátké motivaci zaujme.
<i>Dokáže se soustředit</i>	1.11.2021 – Dokáže se soustředit velmi krátkou dobu. Je potřeba s Kristiánem pracovat individuálně. 29.11.2021- Stále stejné. 21.12.2021- Již se snaží úkol splnit, výdrž a soustředění na splnění úkolu se začíná zlepšovat. 6.1.2022- Po Vánocích se Kristián soustředí jen chvíli. 28.1.2022- Soustředí se delší dobu. Splnění úkolu zvládne sám, když si není jistý, zeptá se pedagoga či svého kamaráda.
<i>Projevuje samostatnost</i>	1.11.2021 V minimálních případech chce něco splnit sám, pracovat sám či si hrát. Potřebuje vždy někoho k sobě. 29.11.2021, 21.12.2021- Vše stejné. 6.1.2022- Kristián se snaží být více samostatný. 28.1.2022- Beze změn.
<i>Vydrží pracovat v klidu</i>	1.11.2021, 29.11.2021- Ze začátku pracuje pomaleji, ale jak se blíží konec práce zrychlí do tempa, kdy dělá chyby (nedává pozor, co má přesně dělat, ...) 21.12.2021- Během práce musí sedět sám u stolu, poté se soustředí a pracuje v klidu (rodiče souhlasí). 6.1.2022- Beze změn. 28.1.2022- Začíná pracovat více samostatně. Již sedí u stolu s ostatními dětmi.

Sebeobsluha:

hygiena, oblékání, stolování

Je zodpovědné za včasné chození na

1.11.2021, 29.11.2021, 21.12.2021- Bez problému si zajde na záchod, umýt ruce, když potřebuje.

<p><i>toaletu (má osvojené návyk spojené s WC, umýváním obličej, rukou, ...)</i></p>	<p>6.1.2022, 28.1.2022- Beze změn.</p>
<p><i>Včas, správně a samostatně používá kapesník</i></p>	<p>1.11.2021- Kristián si během rýmy utře jen nos a nevysmrká se. Je vždy potřeba pomoci. 29.11.2021- Beze změn. Po společném rozhovoru s rodiči, nechávají Kristiána smrkat samostatně. Následně mu jen pomohou nos dočistit. 21.12.2021- Kristián se již vysmrká bez problému sám. 6.1.2022, 28.1.2022- Bez problému.</p>
<p><i>Při kašlání či zívání si zakrývá ústa rukou</i></p>	<p>1.11.2021, 29.11.2021, 21.12.2021- Bez problému. 6.1.2022, 28.1.2022- Beze změn.</p>
<p><i>Pozná své oblečení</i></p>	<p>1.11.2021- Nepozná své věci, pozná je jen podle značky. 29.11.2021, 21.12.2021- Na oblečení ani věcech již nemá značku. Věci pozná. 6.1.2022- 28.1.2022- Bez problému.</p>
<p><i>Zapne a rozepne knoflíky, zip, zaváže si tkaničky</i></p>	<p>1.11.2021, 29.11.202, 21.12.2021- Kristián si zapne a rozepne knoflík i zip. Nepotřebuje u toho pomoc. S rodiči ještě nezačali cvičit zavazování a rozvazování tkaničky. 6.1.2022- K Vánocům dostal boty na tkaničky. Sám se snaží zavázat tkaničky s pomocí. Jinak bez problémů. 28.1.2022- Již zaváže tkaničky, ale slabě. Je potřeba je následně utáhnout. Jinak beze změn.</p>
<p><i>Rozlišuje mezi přední a zadní částí oděvu, obrací</i></p>	<p>1.11.2021, 29.11.2021, 21.12.2021- Rozliší přední i zadní stranu svého oděvu. Dokáže jej převrátit. Sám s tímto pomáhá druhým kamarádům, když potřebují pomoc.</p>

<i>oděv, když je naruby</i>	6.1.2022, 28.1.2022- Beze změn.
<i>Samostatně se obleče a vysleče</i>	1.11.2021, 29.11.2021, 21.12.2021- Bez problému. 6.1.2022, 28.1.2022- Kristián je samostatný, sám se oblékne a věci si sám uklidí.
<i>Správně drží lžici, používá příbor</i>	1.11.2021- Na začátku roku ještě nevyhraněné leváctví u příboru. Na začátku listopadu již vyhraněný i s příborem. S lžicí trochu problém (bagruje). 29.11.2021, 21.12.2021- Nyní již bez problému. 6.1.2022- Bez problémů. 28.1.2022- Beze změn.
<i>Během celého jídla sedí u stolu a chová se podle běžných pravidel slušného chování</i>	1.11.2021- Pravidla u jídla dodržuje. Když si chce jít přidat, neptá se a jde. 29.11.2021- Nebojí se u jídla zeptat, zda si může jít přidat. Dodržuje pravidla o přidávání. Během jídla má, ale nadrobena jídlo kolem sebe na stole i na zemi. 21.12.2021- Beze změny. 6.1.2022, 28.1.2022- Bez problémů.
<i>Po skončení jídla odnese nádobí na příslušné místo</i>	1.11.2021, 29.11.2021, 21.12.2021- Sám si odnese své věci po jídle. Upozorní i kamarády na neodnášení např. skleničky. 6.1.2022, 28.1.2022- Bez problémů.

PŘÍLOHA Č. 11

8.3. DIAGNOSTIKA č. 2

Jméno dítěte:	Simona	
Věk dítěte:	6 let	narozena listopad 2015
Třída:	Delfínek-homogenní třída, 5-7 let	

Charakteristika dítěte:

Dívka je jedináček. Do mateřské školy nastoupila v roce 2019. Rodiče jsou rozvedení, dívku mají ve střídavé péči. Děvče má problém s odloučením od rodičů. Každý den chodí po obědě. Pravidelně navštěvují logopedickou ambulanci. Simona je přátelská, bystrá, samostatná, ale samotářská. Vyhledává spíše společnost dospělých než svých vrstevníků. Více se zapojuje do nabízených činností než do samostatné hry s dětmi. Je velmi často nemocná, tudíž má velkou absenci. Jemná i hrubá motorika je na velmi dobré úrovni. Často střídá aktivity, moc dlouho u nich nevydrží. Úkol plní svědomitě, nenechá se rozptylovat. Úchop tužky je špetkový, silný tlak na podložku. Je potřeba opakovat jednotlivé cviky na uvolnění svalů ruky. Krátkodobá i dlouhodobá paměť je bez problému.

Grafomotorika

Praváctví	1.11.2021, 26.11.2021, 17.12.2021, 7.1.2022, 27.1.2022- Simona má již z minulého roku vyhraněné praváctví ve všech aktivitách.
Leváctví	
Úchop tužky/ psací potřeby	1.11.2021- Simona drží tužku správně (špetkovým úchopem), tlak na podložku je stále silný a ruka se zdá neuvolněná. Křečovité držení tužky. 26.11.2021- Pokračujeme ve cvicích na uvolnění svalů ruky, silný tlak na podložku přetrvává. 17.12.2021- Beze změny.

	7.1.2022- Ruka se začíná uvolňovat, tužku nedrží křečovitě. Tlak na podložku menší. 27.1.2022- Beze změny.
--	---

Řeč:	
<i>foneticko-fonologická rovina, lexikálně-sémantická rovina, morfológico-syntaktická rovina, pragmatická rovina</i>	
Artikulační obratnost	1.11.2021-Artikulační neobratnost některých vyslovovaných hlásek (K, L, R, Ř). Pravidelně navštěvují logopedickou ambulanci. S rodiči cvičí mluvidla dle doporučení. Mluví potichu. Komunikaci s druhými moc nevyhledává. 26.11.2021-Snaží se mluvit hlasitěji. Komunikaci stále vyhledává. Artikulační neobratnost stále stejná. 17.12.2021-Stále beze změn. 7.1.2022- Snaží se komunikovat s druhými. Mluví hlasitěji. Artikulace některých hlásek se zlepšuje. 27.1.2022- Žádná změna.
Jiné (např. narušení plynulosti řeči apod.)	
Dobře rozumí instrukcím a řeči v okruhu běžného hovoru.	1.11.2021- Rozumí všem instrukcím i běžné mluvě bez problému. V komunikaci využívá těžké termíny a odborné výrazy (terminologie, ...) a je schopna vysvětlit jejich význam. 26.11.2021, 17.12.2021, 7.1.2022, 27.1.2022- Stále všemu rozumí. Pokud nerozumí, nebojí se zeptat.
Má ke svému věku přiměřenou slovní zásobu	1.11.2021, 26.11.2021, 17.12.2021, 7.1.2022, 27.1.2022- Slovní zásoba je velmi bohatá a je přiměřená věku.

<i>Mluví ve větách a souvětích</i>	<p>1.11.2021, 26.11.2021- Simona se snaží využívat ke své komunikaci souvětí, ale se špatným slovosledem. Po opravě učitelkou či někým druhým zopakuje opravenou větu.</p> <p>17.12.2021- Stále stejné.</p> <p>7.1.2022- Slovosled v souvětí je již lepší. Souvětí využívá stále častěji.</p> <p>27.1.2022- Beze změn.</p>
<i>Přirozeně navazuje verbální kontakt</i>	<p>1.11.2021- Simona nenavazuje přirozeně verbální kontakt s druhými. Je samotářská.</p> <p>26.11.2021, 17.12.2021- Snaží se navazovat verbální kontakt s druhými. Je nesvá.</p> <p>7.1.2022, 27.1.2022- Beze změny.</p>
<i>Dokáže vést dialog, adekvátně odpovídá na otázky, ptá se</i>	<p>1.11.2021- Pokud naváže verbální kontakt s druhými, následně dokáže vést dialog, odpovídat na jednotlivé otázky či se sama na něco zeptat.</p> <p>26.11.2021, 17.12.2021, 7.1.2022, 27.1.2022- Bez problému.</p>
<i>Řekne jméno, příjmení, věk, bydliště</i>	<p>1.11.2021- Simona řekne, jak se jmenuje, jaké má příjmení. Pojmenuje jednotlivé členy své rodiny jmény. Ví kolik má let. U názvu adresy neví, kde je více doma a kterou by měla znát. Je následně v rozpacích.</p> <p>26.11.2021- Naučila se obě adresy a dokáže je říct, bez sebemenších problémů.</p> <p>17.12.2021, 7.1.2022, 27.1.2022- Bez problémů.</p>
<i>Užívá oční kontakt</i>	<p>1.11.2021- Simona nedokáže během rozhovoru nebo samotné hry navozovat oční kontakt. Při rozhovoru kouká do země, nebo přes druhého člověka na zeď či okno.</p> <p>26.11.2021, 17.12.2021, 7.1.2022, 27.1.2022- Beze změny.</p>

Sluchové vnímání	
<i>Zopakuje větu z více slov</i>	1.11.2021- Zopakuje větu z více slov (5 a více). Nedělá jí to vůbec problém. 26.11.2021, 17.12.2021, 7.1.2022, 27.1.2022- Zopakuje větu z více slov (10-více).

Zrakové vnímání	
<i>Pozná viděné obrázky</i>	1.11.2021, 26.11.2021, 17.12.2021, 7.1.2022, 27.1.2022- Simona pozná viděné obrázky, dokáže bez problému popsat, co na obrázku vidí. K popisu používá souvětí se špatným slovosledem nebo jednoduché věty.

Sociální dovednosti	
<i>Zvládá odloučení od rodičů</i>	1.11.2021- Během jednotlivých týdnů má Simona problém s odloučením od rodičů či prarodičů. Rodiče mají střídavou péči. Ráno při příchodu do mateřské školy je doprovázena vždy rodiči. Ráno pláče. Po odchodu rodičů je to lepší, nechce si hrát. 26.11.2021, 17.12.2021- Stále stejné. Ráno pláče, nechce do školky. 7.1.2022- Již se to začíná zlepšovat. Stále ráno pláče, ale nechá se přesvědčit učitelkou na nějakou společnou činnost (pexeso, člověče, ...). 27.1.2022- Stále stejné.
<i>Adaptuje se na změny, na nové situace, prostředí</i>	1.11.2021- Velice těžce nese změny. Nevadí ji noví kamarádi. Těžce snáší výměnu učitelky (například během nemoci), spojování jednotlivých tříd. 26.11.2021- Stejně. 17.12.2021- Lépe snáší spojování tříd. Po předchozí domluvě má vždy nachystaný nějaký úkol, který si může vybrat. Přechod je tím lepší a bez pláče. 7.1.2022- Po Vánocích je vše jako na začátku. 27.1.2022- Vše stejné.

<p><i>Komunikuje s dětmi a učitelkou</i></p>	<p>1.11.2021- Komunikaci s druhými moc nevyhledává. Když kontakt naváže, nemá problém komunikovat. Mluví tiše.</p> <p>26.11.2021, 27.12.2021- Beze změny.</p> <p>7.1.2022, 27.1.2022- Snaží se komunikovat s učitelkami i kamarády (děvčaty).</p>
<p><i>Spolupracuje, zapojuje se do činností ve skupině a vzájemně pomáhá</i></p>	<p>1.11.2021-Spolupracuje s ostatními při plnění různých aktivitách. Ve skupině pomáhá.</p> <p>26.11.2021, 17.12.2021- Nedokáže vést skupinu. Ve skupině pomáhá a spolupracuje.</p> <p>7.1.2022, 27.1.2022- Bez změny.</p>
<p><i>Správně reaguje na pokyny autority (prosbu, požadavek, zákaz, je přístupné argumentům)</i></p>	<p>1.11.2021, 26.11.2021- Reaguje na pokyny učitelky na jejich prosby, požadavky, zákaz, ...</p> <p>17.12.2021, 7.1.2022, 27.1.2022- Správně reaguje na pokyny.</p>
<p><i>Dodržuje pravidla (režimu, sociálního chování, komunikace)</i></p>	<p>1.11.2021, 26.11.2021, 17.12.2021, 7.1.2022, 27.1.2022- Simona dodržuje pravidla bez problému.</p>
<p><i>Umí zhodnotit pod vedením dospělého následky vlastního chování v určitých situacích</i></p>	<p>1.11.2021, 26.11.2021- Dívka zhodnotí své chování a jeho následky před druhým.</p> <p>17.12.2021, 7,1,2022, 27.1.2022- Beze změny.</p>
<p><i>Dokáže dát najevo svoje potřeby, odmítnout nežádoucí</i></p>	<p>1.11.2021- Dokáže dát najevo své potřeby (s čím potřebuje pomoci, ...). Nedokáže úplně rozpoznat žádoucí i nežádoucí chování.</p> <p>26.11.2021, 17.12.2021- Beze změny.</p> <p>7.1.2022, 27.1.2022- Snaží se najít rozdíl mezi žádoucím i nežádoucím chování. Poznává, co se jí nelíbí a dokáže to dát najevo.</p>

<i>chování, projevuje empatii</i>	
<i>Začíná mít smysl pro povinnost, odpovědnost</i>	1.11.2021, 26.11.2021, 17.12.2021, 7.1.2022, 27.1.2022- Dává si pozor na své věci. Má smysl pro povinnosti i odpovědnosti.
<i>Dokáže překonat překážky, unést nezdar, prohru</i>	1.11.2021, 26.11.2021, 17.12.2021, 7.1.2022, 27.1.2022-Simona umí přijmout prohru. Dokáže překonat různé překážky.
<i>Respektuje, že je třeba udržovat pořádek ve vlastních věcech i ve společných prostorech</i>	1.11.2021, 26.11.2021, 17.12.2021, 7.1.2022, 27.1.2022- Simona velmi ráda pomáhá s úklidem, chystání pomůcek i různých aktivit. Ráda uklízí i doma.

Práceschopnost, koncentrace pozornosti při záměrných činnostech	
<i>Projevuje zájem o činnosti pracovního (úkolového) typu</i>	1.11.2021- Simona projevuje zájem o nabízené činnosti více než o samotnou hru. 26.11.2021, 17.12.2021, 7.1.2022, 27.1.2022- Beze změny.
<i>Dokáže se soustředit</i>	1.11.2021, 26.11.2021, 17.12.2021, 7.1.2022, 27.1.2022- Simona se dokáže soustředit na úkol bez problému. Úkol plní samostatně, bystře. Pokud potřebuje pomoci, ráda si o pomoc řekne.
<i>Projevuje samostatnost</i>	1.11.2021, 26.11.2021, 17.12.2021, 7.1.2022, 27.1.2022- Simona je samostatná.
<i>Vydrží pracovat v klidu</i>	1.11.2021, 26.11.2021, 17.12.2021, 7.1.2022, 27.1.2022- Dokáže se soustředit a vydržet během aktivit v klidu.

Sebeobsluha:	
<i>hygiena, oblékání, stolování</i>	
<i>Je zodpovědné za včasné chození na toaletu (má osvojené návyk spojené s WC, umýváním obličeje, rukou, ...)</i>	1.11.2021, 26.11.2021, 17.12.2021, 7.1.2022, 27.1.2022- Vše zvládá bez problému.
<i>Včas, správně a samostatně používá kapesník</i>	1.11.2021, 26.11.2021, 17.12.2021, 7.1.2022, 27.1.2022- Zvládá bez problému.
<i>Při kašlání či zívání si zakrývá ústa rukou</i>	1.11.2021, 26.11.2021, 17.12.2021, 7.1.2022, 27.1.2022- Při kašlání a zívání si zakrývá ústa rukou.
<i>Pozná své oblečení</i>	1.11.2021, 26.11.2021, 17.12.2021, 7.1.2022, 27.1.2022- Pozná své oblečení.
<i>Zapne a rozepne knoflíky, zip, zaváže si tkaničky</i>	1.11.2021, 26.11.2021- Simona umí zapnou i odepnout knoflíky i zip. Tkaničky zavázat neumí. 17.12.2021, 7.1.2022, 27.1.2022- Zkouší si zavázat tkaničky.
<i>Rozlišuje mezi přední a zadní částí oděvu, obrací oděv, když je naruby</i>	1.11.2021, 26.11.2021, 17.12.2021, 7.1.2022, 27.1.2022- Zvládá bez pomoci.
<i>Samostatně se obleče a vysleče</i>	1.11.2021, 26.11.2021, 17.12.2021, 7.1.2022, 27.1.2022-Zvládá bez pomoci.
<i>Správně drží lžíci, používá příbor</i>	1.11.2021- Ze začátku bylo potřeba jej upozornovat na správné držení příboru. 26.11.2021,17.12.2021, 7.1.2022, 27.1.2022-Vše zvládá bez problémů.

<i>Během celého jídla sedí u stolu a chová se podle běžných pravidel slušného chování</i>	1.11.2021, 26.11.2021, 17.12.2021, 7.1.2022, 27.1.2022-Vše zvládá bez problémů.
<i>Po skončení jídla odnese nádobí na příslušné místo</i>	1.11.2021, 26.11.2021, 17.12.2021, 7.1.2022, 27.1.2022-Zvládá samostatně.

PŘÍLOHA Č. 12

8.4. DIAGNOSTIKA č. 3

Jméno dítěte:	Alfréd
Věk dítěte:	6 let narozen leden 2015
Třída:	Delfínek – homogenní třída, 5-7 let

Charakteristika dítěte:

Chlapec je jedináček. Žije jen s matkou. Alfréd je vietnamské národnosti. Do mateřské školy nastoupil v květnu 2020. V letošním školním roce má odklad školní docházky z důvodu jazykové bariéry. V kolektivu dětí velmi oblíbený. Vyhledává kontakt pouze s vietnamskými dětmi. Komunikuje převážně vietnamským jazykem. Opakuje česká slova, která již má naučená. Na pokyny učitelky reaguje jen zřídka z důvodu řečové bariéry. Pokud pokyn je doplněn pohybem těla ví, co má dělat. Jinak čeká na přeložení do VNM jazyka. Zapojuje se do všech činností bez menších problémů. Hrubá motorika je přiměřená věku. Jemná motorika není přiměřená věku. Úchop tužky není špetkový, ruka neuvolněná, křečovitý silný tlak na podložku. Velmi často střídá činnosti. Moc dlouho u nich nevydrží. Krátkodobá i dlouhodobá paměť je na horší úrovni hlavně z důvodu jazykové bariéry.

Grafomotorika

<i>Praváctví</i>	1.11.2021, 26.11.2021, 17.12.2021, 7.1.2022, 29.1.2022- Alfréd má vyhrazené praváctví během všech aktivit.
<i>Leváctví</i>	
<i>Úchop tužky/ psací potřeby</i>	1.11.2021- Úchop tužky není správný, držení tužky je křečovitý, silný tlak na podložku, ruka je neuvolněná. 26.11.2021, 17.12.2021- Beze změn.

	<p>7.1.2022- Ruku uvolňujeme uvolňovacími cviky. Držení tužky již není křečovitě.</p> <p>29.1.2022- Ruka uvolněná, tlak na podložku se zlepšuje. Úchop není špetkový.</p>
--	---

Řeč:	
<i>foneticko-fonologická rovina, lexikálně-sémantická rovina, morfologicko-syntaktická rovina, pragmatická rovina</i>	
Artikulační obratnost	<p>1.11.2021- Z důvodu jazykové bariéry Alfréd nezná většinu českých slov. Artikulační neobratnost jednotlivých hlásek v českém jazyce. Mluví velice tiše. Komunikuje jen s některými dětmi.</p> <p>26.11.2021, 17.12.2021- Beze změny.</p> <p>7.1.2022, 29.1.2022- Alfréd opakuje jen naučené fráze. Mluví tiše.</p>
Jiné (např. narušení plynulosti řeči apod.)	
Dobře rozumí instrukcím a řeči v okruhu běžného hovoru.	<p>1.11.2021- Alfréd nerozumí jednotlivým instrukcím, pokud jej jen řekneme. Pokud k mluvě přidáme i pohyby rukou, jako pantomimu činnosti, tak instrukce pochopí. Běžnému hovoru nerozumí (zná jen některá slova), čeká na přeložení do vietnamského jazyku. Slova pouze opakuje.</p> <p>26.11.2021- Beze změny.</p> <p>17.12.2021- Snaží se opakovat více slov, které si již pamatuje. Základním instrukcím již rozumí (umýt si ruce, malovat, kreslit, počítat, ...).</p> <p>7.1.2022, 29.1.2022- Žádná změna. Alfréd se spíše nechce učit česky. Matka jej k tomu nevede. Sama nemluví a nerozumí česky.</p>

<p><i>Má ke svému věku přiměřenou slovní zásobu</i></p>	<p>1.11.2021- Kvůli jazykové bariéře nemá přiměřenou slovní zásobu v českém jazyce.</p> <p>26.11.2021, 17.12.2021, 7.1.2022, 29.1.2022- Snaží se naučit některá nová slova. Spíše je opakuje po někom jiném. Následně neví, jak se věc nebo zvíře jmenuje.</p>
<p><i>Mluví ve větách a souvětích</i></p>	<p>1.11.2021- Alfréd mluví jen slovně, věta o 2-3 slovech. Někdy se mu podaří vytvořit velmi jednoduchá věta gramaticky špatně.</p> <p>26.11.2021, 17.12.2021- Beze změny.</p> <p>7.1.2022- Alfréd stále mluví jen slovně, věta o 2-3 slovech. Věty jednoduché tvoří jen velmi zřídka.</p> <p>29.1.2022- Žádná změna.</p>
<p><i>Přirozeně navazuje verbální kontakt</i></p>	<p>1.11.2021- Verbální kontakt navazuje se svými vrstevníky. Mluví na ně vietnamským jazykem nebo některými slovy v češtině. Jeho kamarádi na něj mluví česky.</p> <p>26.11.2021- Začíná navazovat kontakt i s dospělými jen zřídka.</p> <p>17.12.2021, 7.1.2022, 29.1.2022- Vše stejné jako předchozí zaznamenané dny.</p>
<p><i>Dokáže vést dialog, adekvátně odpovídá na otázky, ptá se</i></p>	<p>1.11.2021- Alfréd dokáže vést rozhovor s dětmi ve vietnamském jazyce. V českém jazyce dialog vést nezvládne z důvodu velmi malé slovní zásobě v českém jazyce. Nedokáže odpovědět na otázku či se sám zeptat. Ve většině situací nerozumí, na co se jej ptáme.</p> <p>26.11.2021, 17.12.2021- Ani po několika denních opakování větám nerozumí.</p> <p>7.1.2022, 29.1.2022- Beze změn.</p>
<p><i>Řekne jméno, příjmení, věk, bydliště</i></p>	<p>1.11.2021- Alfréd řekne, jak se jmenuje. Nedokáže říct své příjmení, kolik mu je let a kde bydlí.</p> <p>26.11.2021- Beze změn.</p> <p>17.12.2021- Již ví, kolik má let.</p>

	7.1.2022, 29.1.2022- Řekne, jak se jmenuje a kolik má let. Nepamatuje si, kde bydlí a jaké má příjmení.
<i>Užívá oční kontakt</i>	1.11.2021, 26.11.2021, 17.12.2021, 7.1.2022, 29.1.2022- Oční kontakt neudrží, kouká se do země.

Sluchové vnímání

<i>Zopakuje větu z více slov</i>	1.11.2021- Alfréd zopakuje slova i velmi jednoduchou větu o 2-3 slovech. Více slov si ve větě nezapamatuje z důvodu jazykové bariéry. 26.11.2021, 17.12.2021, 7.1.2022- Stále zopakuje větu o 2-3 slovech. 29.1.2022- Zopakuje větu o 5 slovech.
----------------------------------	--

Zrakové vnímání

<i>Pozná viděné obrázky</i>	1.11.2021- Alfréd ukáže na obrázek, který mu pojmenujeme (kočka, pes, ...). Sám jej však nepojmenuje. 26.11.2021- Alfréd pozná a sám pojmenuje na obrázku věci či zvířata, která již zná. Sám obrázek nepopíše. 17.12.2021, 7.1.2022, 29.1.2022- Beze změn.
-----------------------------	---

Sociální dovednosti

<i>Zvládá odloučení od rodičů</i>	1.11.2021- Alfréd bydlí jen s matkou. Každé ráno chodí s pláčem. Nechce do mateřské školy. Matka jej „strčí do dveří“ a odchází. Jakmile matka odejde, chlapec přestává plakat a jde si hrát. 26.11.2021- Ráno chodí stále s pláčem, následně si jde hrát. 17.12.2021- Beze změny.
-----------------------------------	--

	<p>7.1.2022- Alfréd již ráno nepláče, pozdraví a jde si rovnou hrát. Nejeví zájem o nabízené činnosti.</p> <p>29.1.2022- Beze změny.</p>
<i>Adaptuje se na změny, na nové situace, prostředí</i>	<p>1.11.2021, 26.11.2021, 17.12.2021, 7.1.2022, 29.1.2022- Alfréd se adaptuje na změny bez problémů. Nevadí mu nové situace a nové prostředí.</p>
<i>Komunikuje s dětmi a učitelkou</i>	<p>1.11.2021- Alfréd komunikuje s dospělým jen zřídka a ve většině situací používá pohyby těla s doprovodem vietnamského jazyka, aby se s učitelkou dorozuměl. Učitelky na něj mluví česky. S dětmi komunikuje posunky či vietnamským jazykem. Většinou vyhledává děti s vietnamským jazykem.</p> <p>26.11.2021, 17.12.2021- Beze změny.</p> <p>7.1.2022- Snaží se komunikovat i s ostatními dětmi. Mluví na ně vietnamsky, ostatní děti na něj česky. Zdá se, že jim rozumí. S učitelkami komunikuje jen naučenými frázemi v českém jazyce.</p> <p>29.1.2022- Beze změny.</p>
<i>Spolupracuje, zapojuje se do činností ve skupině a vzájemně pomáhá</i>	<p>1.11.2021- Pokud pochopí zadaný úkol ve skupině, tak se zapojuje a snaží se pomoci. Ve většině případů se moc nezapojuje a spíše jen kouká.</p> <p>26.11.2021, 17.12.2021- Stále stejné.</p> <p>7.1.2022-Do spolupráce se nechce zapojovat, jen kouká z dálky.</p> <p>29.1.2022- Snaží se zapojit. Děti mu úkol vysvětlí i ukáží.</p>
<i>Správně reaguje na pokyny autority (prosbu, požadavek, zákaz, je přístupné argumentům)</i>	<p>1.11.2021- Alfréd reaguje na pokyny (žádost, prosba, zákaz, ...) jen pokud jim rozumí. Je potřeba mu jednotlivé požadavky více vysvětlit. Pokud to jsou požadavky, které již zná. Splní okamžitě.</p> <p>26.11.2021, 17.12.2021, 7.1.2022, 29.11.2022- Beze změny.</p>

<p><i>Dodržuje pravidla (režimu, sociálního chování, komunikace)</i></p>	<p>1.11.2021- Alfréd rozumí pravidlům, která mu byla s pomocí vietnamského jazyka vysvětlena. Rozumí režimu dne. Zná jednotlivé signály (na úklid, k obědu, ...). Ví, že musí zvednout ruku, pokud chce něco říct.</p> <p>26.11.2021, 17.12.2021, 7.1.2022, 29.1.2022- Beze změny.</p>
<p><i>Umí zhodnotit pod vedením dospělého následky vlastního chování v určitých situacích</i></p>	<p>1.11.2021- Alfréd neumí zhodnotit pod vedením dospělého následky vlastního chování v určitých situacích z důvodu jazykové bariéry.</p> <p>26.11.2021, 17.12.2021, 7.1.2022, 29.1.2022- Beze změny.</p>
<p><i>Dokáže dát najevo svoje potřeby, odmítnout nežádoucí chování, projevuje empatii</i></p>	<p>1.11.2021- Alfréd dá najevo, když se mu něco nelíbí. Projevuje empatii k druhým (pohládí ho, když jej něco bolí, ...). Úplně nepozná nežádoucí chování.</p> <p>26.11.2021, 17.12.2021- Stále stejné.</p> <p>7.1.2022, 29.1.2022- Beze změny.</p>
<p><i>Začíná mít smysl pro povinnost, odpovědnost</i></p>	<p>1.11.2021 – Prozatím nikoli.</p> <p>26.11.2021- Je nevyhraný. Úkol splní, co nejrychleji, aby si mohl jít hrát.</p> <p>17.12.2021- Beze změn.</p> <p>7.1.2022, 29.1.2022- Beze změn.</p>
<p><i>Dokáže překonat překážky, unést nezdar, prohru</i></p>	<p>1.11.2021, 26.11.2021, 17.12.2021, 7.1.2022, 29.1.2022- Alfréd dokáže unést prohru a překonat různé překážky.</p>
<p><i>Respektuje, že je třeba udržovat pořádek ve vlastních věcech i ve společných prostorech</i></p>	<p>1.11.2021-Své věci odloží kdekoliv ve třídě. Následně je hledá a je rád, když mu jeho kamarádi pomáhají.</p> <p>26.11.2021, 17.12.2021- Stále stejný problém.</p> <p>7.1.2022- Svě věci si pozná. Snaží se je najít sám.</p> <p>29.1.2022- Vše beze změn.</p>

Práceschopnost, koncentrace pozornosti při záměrných činnostech	
<i>Projevuje zájem o činnosti pracovního (úkolového) typu</i>	<p>1.11.2021- O nabízené aktivity nejeví zájem. Po příchodu do mateřské školy si chce jen hrát. Při plnění úkolu chce být rychlý, aby si mohl jít znovu hrát.</p> <p>26.11.2021- Stále přetrvává hra a rychlé plnění úkolu.</p> <p>17.12.2021, 7.1.2022- Stále stejné.</p> <p>29.1.2022- Snaží se splnit úkol pomaleji. Je potřeba individuální práce při plnění úkolu.</p>
<i>Dokáže se soustředit</i>	<p>1.11.2021- Dokáže se soustředit jen velmi krátkou chvíli. Je nutná práce individuální.</p> <p>26.11.2021- Beze změny.</p> <p>17.12.2021- Snaží se o pomalejší tempo při práci, ale úkol nesplní dobře. Je potřeba individuální práce, aby se soustředil i na splnění úkolu.</p> <p>7.1.2021- Soustředí se velmi krátkou chvíli.</p> <p>29.1.2022- Stále stejný problém.</p>
<i>Projevuje samostatnost</i>	<p>1.11.2021, 26.11.2021, 17.12.2021, 7.1.2022, 29.1.2022- Alfréd je samostatný.</p>
<i>Vydrží pracovat v klidu</i>	<p>1.11.2021, 26.11.2021- Když se soustředí pracuje pomaleji, ale rychle jej něco rozptýlí. Nakonec zrychlí tempo a nadělá více chyb.</p> <p>17.12.2021- Více s chlapcem pracujeme v zájmových činnostech.</p> <p>7.1.2022, 29.1.2022- Beze změny.</p>

Sebeobsluha:	
<i>hygiena, oblékání, stolování</i>	
<i>Je zodpovědné za včasné chození na toaletu (má</i>	<p>1.11.2021, 26.11.2021, 17.12.2021, 7.1.2022, 29.1.2022- Zvládá samostatně.</p>

<i>osvojené návyk spojené s WC, umýváním obličej, rukou, ...)</i>	
<i>Včas, správně a samostatně používá kapesník</i>	1.11.2021, 26.11.2021, 17.12.2021, 7.1.2022, 29.1.2022- Alfréd používá samostatně a včas kapesník.
<i>Při kašlání či zívání si zakrývá ústa rukou</i>	1.11.2021, 26.11.2021, 17.12.2021, 7.1.2022, 29.1.2022- Zvládá bez problémů.
<i>Pozná své oblečení</i>	1.11.2021, 26.11.2021, 17.12.2021, 7.1.2022, 29.1.2022- Alfréd pozná své oblečení.
<i>Zapne a rozezne knoflíky, zip, zaváže si tkaničky</i>	1.11.2021, 26.11.2021- Alfréd dokáže zapnout i odepnout knoflík i zip. Tkaničky neumí zavázat. 17.12.2021, 7.1.2022, 29.1.2022- Beze změny.
<i>Rozlišuje mezi přední a zadní částí oděvu, obrací oděv, když je naruby</i>	1.11.2021, 26.11.2021, 17.12.2021, 7.1.2022, 29.1.2022-Zvládá samostatně.
<i>Samostatně se obleče a vysvleče</i>	1.11.2021, 26.11.2021, 17.12.2021, 7.1.2022, 29.1.2022- Zvládá bez problémů.
<i>Správně drží lžici, používá příbor</i>	1.11.2021- Alfréd ze začátku držel lžici jako „bagr“. Po upozornění si dává pozor na držení nejen lžice, ale i nože i vidličky. 26.11.2021, 17.12.2021, 7.1.2022, 29.1.2022- Beze změn.
<i>Během celého jídla sedí u stolu a chová se podle běžných</i>	1.11.2021, 26.11.2021, 17.12.2021, 7.1.2022, 29.1.2022- Zvládá bez pomoci a upozornění.

<i>pravidel slušného chování</i>	
<i>Po skončení jídla odnese nádobí na příslušné místo</i>	1.11.2021, 26.11.2021, 17.12.2021, 7.1.2022, 29.1.2022- Zvládá samostatně.

PŘÍLOHA Č. 13

8.5. DIAGNOSTIKA č.4

Jméno dítěte:	Vojtěch
Věk dítěte:	6 let narozen duben 2015
Třída:	Delfínek-homogenní třída, 5-7 let

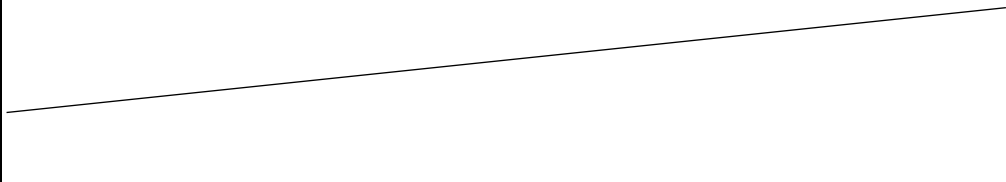
Charakteristika dítěte:

Vojtěch je z úplné a funkční rodiny. Je vietnamské národnosti. Do mateřské školy nastoupil v roce 2019. V letošním roce má odklad školní docházky z důvodu jazykové bariéry. V kolektivu dětí oblíbený. Vyhledává kontakt s vietnamskými dětmi. Sám komunikuje s ostatními dětmi v českém jazyce. Věty tvoří gramaticky špatně. Jemná i hrubá motorika je na velmi dobré úrovni. Je samostatný. Pokynům rozumí. Často porušuje pravidla třídy. Zapojuje se do činností bez problému. Ve skupině spolupracuje. Slovní zásoba není přiměřená věku z důvodu jazykové bariéry. Nevyhraný. Nabízené činnosti moc nevyhledává. Úchop tužky je špetkový, ale křečovitý. Ruka je neuvolněná. Tlak na podložku je silnější. Nesoustředí se na aktivitu moc dlouho. Krátkodobá i dlouhodobá paměť je na lepší úrovni.

Grafomotorika

<i>Praváctví</i>	1.11.2021, 29.11.2021, 21.12.2021, 6.1.2022, 28.1.2022- Vojtěch má již druhý rok vyhraněné praváctví.
<i>Leváctví</i>	
<i>Úchop tužky/ psací potřeby</i>	1.11.2021- Úchop tužky je špetkový, křečovitý. Tlak na podložku je silný. Ruka neuvolněná. 29.11.2021, 21.12.2021- Úchop i nadále křečovitý. Tlak na podložku silný. Pokračujeme v uvolňování ruky za pomoci uvolňovacích cviků.

	<p>6.1.2022- Beze změn.</p> <p>28.1.2022- Tlak na podložku menší. Ruka se začíná více uvolňovat. Úchop tužky již není moc křečovitý.</p>
--	--

<p>Řeč:</p> <p><i>foneticko-fonologická rovina, lexikálně-sémantická rovina, morfologicko-syntaktická rovina, pragmatická rovina</i></p>	
<p>Artikulační obratnost</p>	<p>1.11.2021- Vojtěch mluví česky i vietnamsky. Více si je jich ve vietnamské výslovnosti než v české. Artikulační neobratnost ve výslovnosti některých českých slov. Mluví tiše a rychle. Komunikuje se všemi.</p> <p>29.11.2021, 21.12.2021- Vše je i nadále stejné. Snaží se mluvit pomaleji a hlasitěji.</p> <p>6.1.2022- Více mluví česky. Nahrazuje vietnamské výrazy českými slovy. Mluví hlasitěji a pomaleji. Více přemýšlí nad tím, co chce říct.</p> <p>28.1.2022- Beze změny.</p>
<p>Jiné (např. narušení plynulosti řeči apod.)</p>	
<p>Dobře rozumí instrukcím a řeči v okruhu běžného hovoru.</p>	<p>1.11.2021- Chlapec rozumí jednotlivým instrukcím i řeči běžného hovoru. Pokud něčemu nerozumí, zeptá se.</p> <p>29.11.2021, 21.12.2021, 6.1.2022, 28.1.2022- Žádná změna.</p>
<p>Má ke svému věku přiměřenou slovní zásobu</p>	<p>1.11.2021- Vojtěch nemá přiměřenou slovní zásobu z důvodu jazykové bariéry. Tím, že mluví částečně česky, se slovní zásoba zvětšuje.</p> <p>29.11.2021, 21.12.2021, 6.1.2022, 28.1.2022- Snaží se naučit některá nová slova. Nejprve je opakuje, následně si je pamatuje a snaží se je používat.</p>

<i>Mluví ve větách a souvětích</i>	<p>1.11.2021- Vojtěch používá ke komunikaci především věty jednoduché, u kterých si je jistý. Při použití souvětí má špatný slovosled a gramaticky je to špatně, ale snaží se.</p> <p>29.11.2021, 21.12.2021- Stále stejné, beze změn.</p> <p>6.1.2022, 28.1.2022- Vojtěch užívá během komunikace více souvětí. Přemýšlí nad slovosledem.</p>
<i>Přirozeně navazuje verbální kontakt</i>	<p>1.11.2021,29.11.2021,21.12.2021- Při komunikaci s vrstevníky i dospělými navazuje verbální kontakt sám, nestydí se.</p> <p>6.1.2022, 28.1.2022- Stále stejné.</p>
<i>Dokáže vést dialog, adekvátně odpovídá na otázky, ptá se</i>	<p>1.11.2021, 29.11.2021, 21.12.2021, 6.1.2022, 28.1.2022- Vojtěch dokáže vést dialog, odpovídat na otázky i sám se zeptat.</p>
<i>Řekne jméno, příjmení, věk, bydliště</i>	<p>1.11.2021- Vojtěch řekne, jak se jmenuje (jméno a příjmení) a kolik má let. Dokáže pojmenovat jednotlivé členy rodiny. Adresu si nepamatuje.</p> <p>29.11.2021, 21.12.2021- Beze změny.</p> <p>6.1.2022, 28.1.2022- Vojtěch dokáže říct celé své jméno, věk i adresu svého bydliště.</p>
<i>Užívá oční kontakt</i>	<p>1.11.2021, 29.11.2021, 21.12.2021, 6.1.2022, 28.1.2022- Oční kontakt neudržuje, kouká se do země.</p>

Sluchové vnímání	
<i>Zopakuje větu z více slov</i>	<p>1.11.2021- Vojtěch dokáže zopakovat větu z více slov (5-6 slov).</p> <p>29.11.2021, 21.12.2021- Žádná změna.</p> <p>6.1.2022, 28.1.2022- Zopakuje větu složenou z více slov (8-10 slov).</p>

Zrakové vnímání	
<i>Pozná viděné obrázky</i>	1.11.2021,29.11.2021,21.12.2021- Chlapec pozná viděný obrázek, dokáže sám o obrázku mluvit a sám ho popíše. Při popisu mluví ve větách. 6.1.2022, 28.1.2022- Beze změn.

Sociální dovednosti	
<i>Zvládá odloučení od rodičů</i>	1.11.2021, 29.11.2021, 21.12.2021, 6.1.2022, 28.1.2022- Chlapec zvládá odloučení rodičů bez problémů.
<i>Adaptuje se na změny, na nové situace, prostředí</i>	1.11.2021, 29.11.2021, 21.12.2021, 6.1.2022, 28.1.2022- Adaptuje se bez problému na nové prostředí, změny.
<i>Komunikuje s dětmi a učitelkou</i>	1.11.2021- Sám komunikuje s ostatními bez problémů. Při komunikaci mluví tiše, rychle. 29.11.2021- Stále mluví tiše, začíná mluvit pomalu, aby mu bylo rozumět. 21.12.2021- Snaží se mluvit hlasitěji a pomaleji. 6.1.2022- Mluví v jednoduchých větách, stále mluví tiše. Po Vánocích mluví velmi stroze a při hře či aktivitách se svými vrstevníky mluví méně než předtím. 28.1.2022- Beze změny.
<i>Spolupracuje, zapojuje se do činností ve skupině a vzájemně pomáhá</i>	1.11.2021- Vojtěch během aktivit spolupracuje s ostatními. Pomáhá ostatním. Pokud nerozumí, zeptá se nejprve kamarádů a poté až učitelky. 29.11.2021, 21.12.2021- Beze změn. 6.1.2022- Žádná změna. 28.1.2022- Snaží se skupinu řídit, rozdává jednotlivé úkoly. Spolupracuje komunikuje s ostatními dětmi ve skupině, sám neví, co má dělat. Nejprve se zeptá ostatních dětí a poté až učitelky.

<p><i>Správně reaguje na pokyny autority (prosbu, požadavek, zákaz, ... je přístupné argumentům)</i></p>	<p>1.11.2021, 29.11.2021- Reaguje na pokyny učitelky (prosbu, požadavek, zákaz, ...) bez sebemenších problémů a hned.</p> <p>21.12.2021, 6.1.2022, 28.1.2022- Beze změn.</p>
<p><i>Dodržuje pravidla (režimu, sociálního chování, komunikace)</i></p>	<p>1.11.2021- Ze začátku pravidla nedodržoval, protože některým nerozuměl. Po porozumění se je snaží dodržovat.</p> <p>29.11.2021- Někdy pravidla porušuje a nijak jej to netrápí.</p> <p>21.12.2021- Nyní chování bez větších problémů. Rád zlobí ostatní. Sám se bez problémů omluví.</p> <p>6.1.2022, 28.1.2022- Bez problémů.</p>
<p><i>Umí zhodnotit pod vedením dospělého následky vlastního chování v určitých situacích</i></p>	<p>1.11.2021- Vojtěch dokáže uznat svou chybu. Pokud nerozumí, že udělal chybu, je potřeba mu pomoci pochopit situaci a její následky.</p> <p>29.11.2021, 21.12.2021- Stále stejné.</p> <p>6.1.2022, 28.1.2022- Vojtěch se snaží pomoci i ostatním, pokud si neví ostatní rady s jejich situací. Zhodnotí následky svého chování.</p>
<p><i>Dokáže dát najevo svoje potřeby, odmítnout nežádoucí chování, projevuje empatii</i></p>	<p>1.11.2021- Vojtěch rozumí pravidlům. Rozumí režimu dne. Zná jednotlivé signály (na úklid, k obědu, ...). Ví, že musí zvednout ruku, pokud chce něco říct. V některých situacích pravidla porušuje. Pokud poruší pravidla, snaží se zjistit, které pravidlo porušil.</p> <p>29.11.2021, 21.12.2021, 6.1.2022, 28.1.2022- Beze změny.</p>
<p><i>Začíná mít smysl pro povinnost, odpovědnost</i></p>	<p>1.11.2021- Nemá smysl pro povinnost.</p> <p>29.11.2021- Již se snaží být odpovědný i mít smysl pro povinnost.</p> <p>21.12.2021- Beze změny.</p> <p>6.1.2022- Je odpovědný za své věci a smysl pro povinnost.</p> <p>28.1.2022- Beze změny.</p>

<i>Dokáže překonat překážky, unést nezdár, prohru</i>	1.11.2021, 29.11.2021, 21.12.2021, 6.1.2022, 28.1.2022- Chlapec dokáže unést prohru a překonat různé překážky.
<i>Respektuje, že je třeba udržovat pořádek ve vlastních věcech i ve společných prostorech</i>	1.11.2021, 29.11.2021, 21.12.2021, 6.1.2022, 28.1.2022- Vojtěch rád pomáhá s úklidem, chystáním pomůcek i různých činností.

Práceschopnost, koncentrace pozornosti při záměrných činnostech	
<i>Projevuje zájem o činnosti pracovního (úkolového) typu</i>	1.11.2021- O nabízené aktivity nejeví zájem. Po příchodu do mateřské školy si chce jen hrát. Při plnění úkoly chce být rychlý, aby si mohl jít znovu hrát. 29.11.2021- Stále přetrvává hra a rychlé plnění úkolu. 21.12.2021, 6.1.2022- Stále stejné. 28.1.2022- Snaží se splnit úkol pomaleji. Je potřeba individuální práce při plnění úkolu.
<i>Dokáže se soustředit</i>	1.11.2021- Dokáže se soustředit jen velmi krátkou chvíli. Je nutná práce individuální. 29.11.2021- Stále stejné. 21.12.2021- Snaží se o pomalejší tempo při práci, ale úkol nesplní dobře. Je potřeba individuální práce, aby se soustředil i na splnění úkolu. 6.1.2021- Soustředí se velmi krátkou chvíli. 28.1.2022- Stále stejný problém.
<i>Projevuje samostatnost</i>	1.11.2021- Při plnění úkolu je nesamostatný. Potřebuje pomoci buď od učitelky, nebo od kamaráda. 29.11.2021, 21.12.2021- Beze změn.

	<p>6.1.2022- Beze změn.</p> <p>28.1.2022- Soustředí se na úkol krátkou dobu. Snaží se pracovat sám, ale není si jistý se splněním.</p>
<p><i>Vydrží pracovat v klidu</i></p>	<p>1.11.2021, 29.11.2021- Když se na práci soustředí, pracuje pomaleji. Rychle jej něco rozptýlí. Nakonec zrychlí tempo a nadělá více chyb.</p> <p>21.12.2021- Více s chlapcem pracujeme v zájmových činnostech.</p> <p>6.1.2022- Vydrží již pracovat déle v klidu a samostatně.</p> <p>28.1.2022- Beze změny.</p>

<p>Sebeobsluha:</p> <p><i>hygiena, oblékání, stolování</i></p>	
<p><i>Je zodpovědné za včasné chození na toaletu (má osvojené návyk spojené s WC, umýváním obličej, rukou, ...)</i></p>	<p>1.11.2021, 29.11.2021, 21.12.2021, 6.1.2022, 28.1.2022- Zvládá bez pomoci.</p>
<p><i>Včas, správně a samostatně používá kapesník</i></p>	<p>1.11.2021, 29.11.2021, 21.12.2021, 6.1.2022, 28.1.2022- Vše zvládá sám.</p>
<p><i>Při kašlání či zívání si zakrývá ústa rukou</i></p>	<p>1.11.2021, 29.11.2021, 21.12.2021, 6.1.2022, 28.1.2022-Zvládá sám.</p>
<p><i>Pozná své oblečení</i></p>	<p>1.11.2021, 29.11.2021, 21.12.2021, 6.1.2022, 28.1.2022- Vojtěch pozná své oblečení.</p>

<i>Zapne a rozepne knoflíky, zip, zaváže si tkaničky</i>	1.11.2021- Vojtěch zapne a odepne knoflík či zip. Nezvládá zavázat tkaničky. 29.11.2021, 21.12.2021, 6.1.2022, 28.1.2022- Stále bez změny.
<i>Rozlišuje mezi přední a zadní částí oděvu, obrací oděv, když je naruby</i>	1.11.2021, 29.11.2021, 21.12.2021, 6.1.2022, 28.1.2022-Zvládá bez problému.
<i>Samostatně se obleče a vysvěče</i>	1.11.2021, 29.11.2021, 21.12.2021, 6.1.2022, 28.1.2022- Sám se obleče i svlékne.
<i>Správně drží lžici, používá příbor</i>	1.11.2021, 29.11.2021, 21.12.2021, 6.1.2022, 28.1.2022- Od začátku drží lžici i příbor bez problému/ správně.
<i>Během celého jídla sedí u stolu a chová se podle běžných pravidel slušného chování</i>	1.11.2021, 29.11.2021, 21.12.2021, 6.1.2022, 28.1.2022- Během jídla se chová u stolu dle pravidel slušného chování.
<i>Po skončení jídla odnese nádobí na příslušné místo</i>	1.11.2021, 29.11.2021, 21.12.2021, 6.1.2022, 28.1.2022- Zvládá sám.

PŘÍLOHA Č. 14

8.6. DIAGNOSTIKA č. 5

Jméno dítěte:	Valérie
Věk dítěte:	6 let narozena duben 2015
Třída:	Delfínek – homogenní třída, 5-7 let

Charakteristika dítěte:

Dívka je z dvojčat, které jsou v péči prarodičů (děti jsou soudem svěřeny do péče prarodičů). S matkou mají kladný vztah, chodí se navštěvovat a vyzvedává je z MŠ. O otci děti nemluví, po informaci prarodičů jejich otec pobývá ve věznici. Rodina patří mezi sociálně slabší. Dívka nastoupila do MŠ v září 2019. Adaptace byla zcela bez obtíží. Rezervy má v komunikačních dovednostech (občas komunikuje s romskými slovy). Často se s bratrem (dvojčetem) škádlí, žalují na sebe a snaží se předhánět. Je velice šikovná ve výtvarných i praktických činnostech. Sociální zralost dítěte je na dobré úrovni, horší je adaptace na nově příchozí dospělé osoby. Valérie je samostatná. Je však velmi stydlivá, empatická. Slabá je úroveň myšlení a logického myšlení a krátkodobá paměť. Má hlučný hlasový projev. Jemná motorika je na velmi dobré úrovni, hrubá motorika taktéž. Úkoly plní samostatně. Pokud nepochopí zadání úkolu, zeptá se. Úkol není potřeba vysvětlovat vícekrát. Krátkodobá paměť je podprůměrná.

Grafomotorika

Praváctví	1.11.2021, 30.11.2021, 20.12.2021, 5.1.2022, 31.1.2022- Valérie má vyhraněné praváctví ve všech aktivitách již z předchozího školního roku.
Leváctví	
Úchop tužky/ psací potřeby	1.11.2021, 30.11.2021- Valérie drží tužku či jinou potřebu křehovitě, přesto špetkovým úchopem. Tlak na podložku je velmi silný. Uvolněná ruka je minimálně.

	<p>20.12.2021- Stále přetrvává křečovitý špetkový úchop. Tlak na podložku je menší, ale přetrvává. I nadále pokračujeme s cviky na uvolnění ruky a svalů ruky.</p> <p>5.1.2022- Beze změny.</p> <p>31.1.2022- Úchop špetkový, již není křečovitý. Tlak na podložku menší. Pokračujeme v uvolňování svalů ruky.</p>
--	--

Řeč:	
<i>foneticko-fonologická rovina, lexikálně-sémantická rovina, morfologicko-syntaktická rovina, pragmatická rovina</i>	
Artikulační obratnost	<p>1.11.2021- Valérie má výslovnost bez problémů. Jen její hlasový projev je hlasitější.</p> <p>30.11.2021, 20.12.2021- Beze změny.</p> <p>5.1.2022, 31.1.2022- Během komunikace s ostatními se snaží nemluvit tak hlasitě.</p>
Jiné (např. narušení plynulosti řeči apod.)	<p>1.11.2021, 30.11.2021, 20.12.2021- Jen hlučnější hlasový projev.</p> <p>5.1.2022, 31.1.2022- Během činností již ubírá na hlasitosti.</p>
Dobře rozumí instrukcím a řeči v okruhu běžného hovoru.	<p>1.11.2021- Valérie jednotlivým instrukcím rozumí, dokáže komunikovat se svými vrstevníky i dospělými.</p> <p>31.11.2021,20.12.2021- Beze změny.</p> <p>5.1.2022, 31.1.2022- Stále beze změny.</p>
Má ke svému věku přiměřenou slovní zásobu	<p>1.11.2021, 30.11.2021- Valérie má přiměřenou slovní zásobu. Velmi často používá romské výrazy.</p> <p>20.12.2021- Po rozhovoru s prarodiči, snaha o vyřazení většího množství romských výrazů ze slovníku dívky.</p>

	5.1.2022, 31.1.2022- Žádná změna.
<i>Mluví ve větách a souvětích</i>	1.11.2021- Dívka využívá ke komunikaci velmi jednoduché věty. Když použije souvětí, je převážně špatný slovosled. 30.11.2021- Beze změny. 20.12.2021- Valérie se více zaměřuje na souvětí. Přemýšlí nad tím, co řekne. 5.1.2022, 31.1.2022- Beze změny.
<i>Přirozeně navazuje verbální kontakt</i>	1.11.2021,30.11.2021,20.12.2021- Při komunikaci s vrstevníky i dospělými navazuje verbální kontakt sama. 5.1.2022, 31.1.2022- Stále stejné.
<i>Dokáže vést dialog, adekvátně odpovídá na otázky, ptá se</i>	1.11.2021- Valérie dokáže vést rozhovor. Snaží se odpovídat na otázky. Když neví správnou odpověď, tak přizná, že neví. Pokud řekne špatnou odpověď, stydí se. 30.11.2021- Stále stejné. 20.12.2021, 5.1.2022- Beze změn. 31.1.2022- Pokud řekne špatnou odpověď, snaží se nestydět. Ví, že to není ostuda.
<i>Řekne jméno, příjmení, věk, bydliště</i>	1.11.2021- Dívka ví své jméno, příjmení i svůj věk. Dokáže pojmenovat všechny členy své rodiny. Svou adresu si však nepamatuje. 30.11.2021, 20.12.2021- Žádná změna. 5.1.2022- Stále neví svou adresu. 31.1.2022- Beze změny.
<i>Užívá oční kontakt</i>	1.11.2021,30.11.2021,20.12.2021- Během komunikace udržuje oční kontakt. 5.1.2022, 31.1.2022- Žádná změna.
Sluchové vnímání	

<p><i>Zopakuje větu z více slov</i></p>	<p>1.11.2021- Valérie dokáže zopakovat větu, která je složena z 4,5 slov. Někdy poplete slovosled.</p> <p>30.11.2021- Zopakuje větu z více slov (6-8).</p> <p>20.12.2021, 5.1.2022- Beze změny.</p> <p>31.1.2022- Zopakuje větu z více slov (10).</p>
---	---

Zrakové vnímání	
<p><i>Pozná viděné obrázky</i></p>	<p>1.11.2021- Valérie popíše obrázek jednoduchými větami. Poznává, co je na obrázku.</p> <p>30.11.2021, 20.12.2021- Beze změn.</p> <p>5.1.2022- Začíná používat souvětí během popisu obrázku.</p> <p>31.1.2022- Beze změny.</p>

Sociální dovednosti	
<p><i>Zvládá odloučení od rodičů</i></p>	<p>1.11.2021, 30.11.2021, 20.12.2021, 5.1.2022, 31.1.2022- Valérie zvládá odloučení od prarodičů i matky bez problémů.</p>
<p><i>Adaptuje se na změny, na nové situace, prostředí</i></p>	<p>1.11.2021, 30.11.2021, 20.12.2021, 5.1.2022, 31.1.2022- Adaptuje se bez problému na nové prostředí, změny. Před novými dospělými se nejprve chvíli stydí.</p>
<p><i>Komunikuje s dětmi a učitelkou</i></p>	<p>1.11.2021- Komunikuje s dětmi i učitelkou bez problémů.</p> <p>30.11.2021, 20.12.2021- Beze změn.</p> <p>5.1.2022, 31.1.2022- Bez problémů.</p>
<p><i>Spolupracuje, zapojuje se do činností ve skupině</i></p>	<p>1.11.2021- Do skupinových prací se zapojuje bez problému, spolupracuje s kamarády. Pomáhá ve skupině.</p> <p>30.11.2021- Dokáže vést skupinu k dosažení cíle (splnění úkolu).</p>

<i>a vzájemně pomáhá</i>	20.12.2021, 5.1.2022, 31.1.2022- Bez problému.
<i>Správně reaguje na pokyny autority (prosbu, požadavek, zákaz, je přístupné argumentům)</i>	1.11.2021, 30.11.2021- Reaguje na pokyny učitelky (prosbu, požadavek, zákaz, ...) bez sebemenších problémů a hned. 20.12.2021, 5.1.2022, 31.1.2022- Beze změn.
<i>Dodržuje pravidla (režimu, sociálního chování, komunikace)</i>	1.11.2021, 30.11.2021- Valérie rozumí všem pravidlům, dodržuje je. 20.12.2021, 5.1.2022- Bez problému. 31.1.2022- Dodržuje režim mateřské školy, pravidla komunikace.
<i>Umí zhodnotit pod vedením dospělého následky vlastního chování v určitých situacích</i>	1.11.2021- Valérie dokáže uznat svou chybu. 30.11.2021- Beze změny. 20.12.2021- Valérie pomůže i ostatním říci, co udělali za chybu. Zhodnotí následky svého chování. 5.1.2022, 31.1.2022- Bez problému
<i>Dokáže dát najevo svoje potřeby, odmítnout nežádoucí chování, projevuje empatii</i>	1.11.2021- Dokáže dát najevo své potřeby (s čím potřebuje pomoci, ...). Nedokáže úplně rozpoznat žádoucí i nežádoucí chování. 30.11.2021, 20.12.2021- Beze změny. 5.1.2022, 31.1.2022- Snaží se najít rozdíl mezi žádoucím i nežádoucím chování. Poznává, co se jí nelíbí a dokáže to dát najevo.
<i>Začíná mít smysl pro povinnost, odpovědnost</i>	1.11.2021, 30.11.2021, 20.12.2021, 5.1.2022, 31.1.2022- Valérie má smysl pro povinnosti i odpovědnosti. Dává si pozor na své věci.
<i>Dokáže překonat překážky, unést nezdar, prohru</i>	1.11.2021, 30.11.2021, 20.12.2021, 5.1.2022, 31.1.2022- Valérie umí přijmout prohru. Dokáže překonat různé překážky, ...

<i>Respektuje, že je třeba udržovat pořádek ve vlastních věcech i ve společných prostorech</i>	1.11.2021, 30.11.2021, 20.12.2021, 5.1.2022, 31.1.2022- Valérie velice ráda pomáhá s úklidem, chytáním pomůcek i různých činností. Ráda si uklízí ve svých věcech. I doma ráda pomáhá s úklidem.
---	--

Práceschopnost, koncentrace pozornosti při záměrných činnostech	
<i>Projevuje zájem o činnosti pracovního (úkolového) typu</i>	1.11.2021- Velmi ráda si hraje. O nabízené činnosti moc zájem nejeví. Úkoly plní svědomitě. Pokud si neví rady, zeptá se. 30.11.2021, 20.12.2021- Beze změny. 5.1.2022, 31.1.2022- Již se objevuje zájem o nabízené činnosti.
<i>Dokáže se soustředit</i>	1.11.2021- Valérie se dokáže soustředit na práci jen krátkou chvíli. Rychle ji něco rozptýlí. 30.11.2021, 20.12.2021- Beze změny. 5.1.2022, 31.1.2022- Soustředí se delší dobu. Úkol splní bez problému a nenechá se rozptýlit.
<i>Projevuje samostatnost</i>	1.11.2021, 30.11.2021, 20.12.2021, 5.1.2022, 31.1.2022- Valérie je samostatná.
<i>Vydrží pracovat v klidu</i>	1.11.2021, 30.11.2021, 20.12.2021, 5.1.2022, 31.1.2022- Pokud ji něco nerozptýlí a aktivita ji baví, dokáže pracovat dostatečně dlouho.

Sebeobsluha:	
<i>hygiena, oblékání, stolování</i>	
<i>Je zodpovědné za včasné chození na toaletu (má osvojené návyk spojené s WC, umýváním obličej, rukou, ...)</i>	1.11.2021, 30.11.2021, 20.12.2021, 5.1.2022, 31.1.2022- Bez problému.
<i>Včas, správně a samostatně používá kapesník</i>	1.11.2021, 30.11.2021, 20.12.2021, 5.1.2022, 31.1.2022- Zvládá bez problému.
<i>Při kašlání či zívání si zakrývá ústa rukou</i>	1.11.2021, 30.11.2021, 20.12.2021, 5.1.2022, 31.1.2022- Zvládá samostatně.
<i>Poznává své oblečení</i>	1.11.2021, 30.11.2021, 20.12.2021, 5.1.2022, 31.1.2022- Poznává své oblečení.
<i>Zapne a rozezne knoflíky, zip, zaváže si tkaničky</i>	1.11.2021, 30.11.2021- Valérie dokáže zapnout i rozepnout zip i knoflíky. Nedokáže zavázat ani rozvázat tkaničky. 20.12.2021, 5.1.2022, 31.1.2022- Začala s babičkou trénovat zavazování tkaniček. S dopomocí to zvládne, ale úplně sama ještě ne.
<i>Rozlišuje mezi přední a zadní částí oděvu, obrací oděv, když je naruby</i>	1.11.2021, 30.11.2021, 20.12.2021, 5.1.2022, 31.1.2022- Zvládá bez pomoci.
<i>Samostatně se obleče a vysvěče</i>	1.11.2021, 30.11.2021, 20.12.2021, 5.1.2022, 31.1.2022- Zvládá bez pomoci.

<i>Správně drží lžici, používá příbor</i>	1.11.2021- Ze začátku bylo potřeba ji upozornovat na správné držení příboru. 30.11.2021,20.12.2021, 5.1.2022, 31.1.2022-Vše zvládá bez problémů.
<i>Během celého jídla sedí u stolu a chová se podle běžných pravidel slušného chování</i>	1.11.2021, 30.11.2021, 20.12.2021, 5.1.2022, 31.1.2022- Vše zvládá bez problémů.
<i>Po skončení jídla odnese nádobí na příslušné místo</i>	1.11.2021, 30.11.2021, 20.12.2021, 5.1.2022, 31.1.2022- Zvládá samostatně.

PŘÍLOHA Č. 15

8.7. DIAGNOSTIKA č. 6

Jméno dítěte:	Alex
Věk dítěte:	6 let narozen duben 2015
Třída:	Delfínek-homogenní třída, 5-7 let

Charakteristika dítěte:

Chlapec je z dvojčat, které jsou v péči prarodičů (děti jsou soudem svěřeny do péče prarodičů). S matkou mají kladný vztah, chodí se navštěvovat, vyzvedává je z MŠ. O otci děti nemluví, po informaci prarodičů jejich otec pobývá ve věznici. Rodina patří mezi sociálně slabší, ale prarodiče se o děti starají bez problémů. Jsou pod kontrolou OSPODU. Chlapec nastoupil do MŠ v září 2019. V letošním školním roce (2021/2022) má chlapec odklad školní docházky (OŠD). Adaptace byla zcela bez problémů. Chlapec rychle akceptuje změny a určená pravidla. Hodně rád pravidla porušuje, ví co porušil a dokáže převzít odpovědnost za své chyby. Rád škádlí své vrstevníky. V jeho chování jsou náznaky samostatnosti. Občas se u něj vyskytují vulgarismy a konflikty řeší agresivně. Krátkodobá paměť je velmi slabá. Úkoly je potřeba vysvětlit několikrát, sám vyžaduje individuální přístup učitelky. Byla doporučena logopedická péče. V některých případech až šišlá. Má hlučný hlasový projev. V klasické komunikaci mluví rychle, špatně artikuluje některé hlásky (Ž,Č,Š,R,Ř,S,Z,C). Hrubá motorika je přiměřená věku. Jemná motorika je podprůměrná. Silný tlak na podložku, úchop psací potřeby je špatný (není špetkový), neuvolněná ruka.

Grafomotorika

Praváctví	1.11.2021- Alex má vyhrazené praváctví již z předchozích měsíců. 30.11.2021, 20.12.2021- Stále bez změny. 5.1.2022, 31.1.2022- Beze změny.
------------------	--

Leváctví	
Úchop tužky/psací potřeby	<p>1.11.2021- Chlapec má silný tlak na psací či kreslicí/malovací potřeby. Nesprávný úchop tužky či pastelky.</p> <p>30.11.2021- Tlak na podložku a na potřebu je stále silný. Chlapec začíná více myslet na správný úchop tužky. Prarodiče začínají na nesprávný úchop upozorňovat při domácím kreslení.</p> <p>20.12.2021- Tlak menší, ale stále přetrvává. Úchop tužky či pastelky již špetkový, jen při velkém soustředění na práci křečovitý až tvrdý. Stále pokračujeme v uvolňování svalů a kloubů ruky při grafomotorických cvičení.</p> <p>5.1.2022- Stále beze ze změny.</p> <p>31.1.2022- Úchop je již špetkový, občas špatně chytne tužku nebo jinou psací či kreslicí potřebu. Tlak na podložku je již menší. Uvolněnost svalů ruky je již mnohem lepší.</p>

<p>Řeč:</p> <p><i>foneticko-fonologická rovina, lexikálně-sémantická rovina, morfologicko-syntaktická rovina, pragmatická rovina</i></p>	
Artikulační obratnost	<p>1.11.2021- Na začátku školního roku (chlapec má OŠD) byla prarodičům navržena logopedická péče. Chlapec se snaží mluvit rychle a v některých místech se zadržává, zakoktává se, místy až šišlá. Prarodiče slíbili s chlapcem více komunikovat v jazyce českém a vynechávat romské výrazy. Artikulační neobratnost některých hlásek (S,Š,C,Č,Z,Ž,R,Ř).</p> <p>30.11.2021- Nadále pokračujeme s individuální komunikací s chlapcem, více popisujeme obrázky. Stále přetrvává rychlá mluva a objevují se více romské výrazy, někdy až vulgarismy.</p>

	<p>20.12.2021- Komunikace se začíná zlepšovat. Prarodiče nenavštěvují logopedickou péči s chlapcem. Stále se vymlouvají, že se nedovolali.</p> <p>5.1.2022- Prarodiče navštívili s chlapcem logopedickou ambulanci. I nadále přetrvávají problémy s artikulací, některé však již lépe vyslovuje. Přetrvává zakoktání, hlučnější projev během samotné hry a rychlejší komunikace.</p> <p>31.1.2022- Beze změn. Prarodiče s chlapcem navštívili logopedii jen jednou z důvodu finančních problémů.</p>
<i>Jiné (např. narušení plynulosti řeči apod.)</i>	<p>1.11.2021,30.11.2021, 20.12.2021-Kromě zadržování a zakoktání není nic zřejmého.</p> <p>5.1.2022, 31.1.2022- Stále stejné, beze změn.</p>
<i>Dobře rozumí instrukcím a řeči v okruhu běžného hovoru.</i>	<p>1.11.2021- Chlapci je potřeba instrukce vysvětlit vícekrát. Pokud instrukce nepochopí, potřebuje přímo ukázat.</p> <p>30.11.2021- Alexovi již není potřeba instrukce ukázat. Těžší úkoly je potřeba několikrát vysvětlit.</p> <p>20.12.2021- I nadále je potřeba vysvětlit těžší úkol dvakrát.</p> <p>5.1.2022, 31.1.2022- Beze změn.</p>
<i>Má ke svému věku přiměřenou slovní zásobu</i>	<p>1.11.2021,30.11.2021,20.12.2021- Alex má slovní zásobu přiměřenou ke svému věku.</p> <p>5.1.2022- Slovní zásoba je bohatá. Alex častěji používá romské výrazy i vulgarismy.</p> <p>31.1.2022- Beze změn.</p>
<i>Mluví ve větách a souvětích</i>	<p>1.11.2021- Chlapec mluví ve větách jednoduchých. Když chce mluvit v souvětích, mluví rychle a zadržává se, někdy se až zakoktává.</p> <p>30.11.2021- Bez posunu, problémy přetrvávají.</p> <p>20.12.2021- Více přemýšlí nad tím, co chce říct.</p> <p>5.1.2022- Snaží se mluvit v krátkých souvětích, stále přetrvává rychlá mluva.</p>

	31.1.2022- Když chce něco říct, snaží se již mluvit pomaleji. Při pomalé mluvě mu dělají problém souvětí.
<i>Přirozeně navazuje verbální kontakt</i>	1.11.2021,30.11.2021,20.12.2021- Při komunikaci s vrstevníky i dospělými navazuje verbální kontakt sám, nestydí se. 5.1.2022, 31.1.2022- Stále stejné.
<i>Dokáže vést dialog, adekvátně odpovídá na otázky, ptá se</i>	1.11.2021-Alex dovede vést dialog adekvátní svému věku. Dokáže se zeptat, ale na některé lehčí otázky nedokáže odpovědět. 30.11.2021,20.12.2021- Stále přetrvává problém s odpovídáním na některé otázky. Někdy se zdá, že hledá odpověď, někdy se ani nesnaží. 5.1.2022- Dokáže odpovědět na otázky. Pokud neví odpověď, bez problému řekne, že odpověď nezná. 31.1.2022- Beze změny.
<i>Řekne jméno, příjmení, věk, bydliště</i>	1.11.2021- Ví své jméno, příjmení i svůj věk. Dokáže pojmenovat své členy rodiny. Svou adresu si nepamatuje. 30.11.2021- Žádná změna. 20.12.2021- Již si pamatuje adresu. 5.1.2022- Zná jména jednotlivých členů své rodiny (prarodičů, matky, sestry – dvojčete, nejmladší sestry). 31.1.2022- Žádná změna.
<i>Užívá oční kontakt</i>	1.11.2021,30.11.2021,20.12.2021- Během komunikace udržuje oční kontakt. 5.1.2022, 31.1.2022- Žádná změna.

Sluchové vnímání	
<i>Zopakuje větu z více slov</i>	1.11.2021- Alex dokáže bez přemýšlení zopakovat větu o 3 slovech. Pokud se zamyslí, dokáže zopakovat i větu z více slov (4). 30.11.2021- Beze změn.

	<p>20.12.2021- Beze změn.</p> <p>5.1.2022- Alex zopakuje větu z více slov (7-8 slov).</p> <p>31.1.2022- Zopakuje větu z více slov (10 slov).</p>
--	--

Zrakové vnímání	
<i>Pozná viděné obrázky</i>	<p>1.11.2021,30.11.2021,20.12.2021- Alex pozná viděný obrázek, dokáže sám o obrázku mluvit a sám ho popíše. Při popisu mluví ve větách.</p> <p>5.1.2022, 31.1.2022- Beze změn.</p>

Sociální dovednosti	
<i>Zvládá odloučení od rodičů</i>	<p>1.11.2021,30.11.2021,20.12.2021- Již od nástupu do mateřské školy zvládá odloučení od prarodičů bez problémů a bez pláče.</p> <p>5.1.2022- Některé dny Alex pláče, že nechce jít do mateřské školy, protože ví, že babička je doma. Toto sám uvádí jako důvod. Po samotném začátku hry, již nepláče.</p> <p>31.1.2022- Stále stejné, bez změny.</p>
<i>Adaptuje se na změny, na nové situace, prostředí</i>	<p>1.11.2021,30.11.2021,20.12.2021- Nemá problémy s novými situacemi a věcmi. Rychle se adaptuje na změny.</p> <p>5.1.2022, 31.1.2022- Žádná změna.</p>
<i>Komunikuje s dětmi a učitelkou</i>	<p>1.11.2021,30.11.2021,20.12.2021- Bez problému komunikuje se svými vrstevníky i dospělými.</p> <p>5.1.2022, 31.1.2022- Bez problému, vše stejné.</p>
<i>Spolupracuje, zapojuje se do činností ve skupině</i>	<p>1.11.2021- Během skupinové i hromadné práce se snaží spolupracovat s ostatními. Pomáhá ve skupině, pokud rozumí úkolu.</p> <p>30.11.2021, 20.12.2021- Beze změn.</p> <p>5.1.2022- Žádná změna.</p>

<i>a vzájemně pomáhá</i>	31.1.2022- Snaží se skupinu řídit, rozdává jednotlivé úkoly. Spolupracuje komunikuje s ostatními dětmi ve skupině.
<i>Správně reaguje na pokyny autority (prosbu, požadavek, zákaz, je přístupné argumentům)</i>	1.11.2021- Požadavkům (prosba, zákaz, instrukcím) vyhoví hned. Pokud jim nerozumí je potřeba několikrát vysvětlit. 30.11.2021, 20.12.2021- Beze změny. 5.1.2022- Pokynům porozumí již na poprvé. Poslechne hned. 31.1.2022- Beze změny.
<i>Dodržuje pravidla (režimu, sociálního chování, komunikace)</i>	1.11.2021- Ze začátku pravidla nedodržoval, protože některým nerozuměl. Po porozumění se je snaží dodržovat. 30.11.2021- Někdy pravidla porušuje a nijak jej to netrápí. Je mu jedno, že bude nějak potrestán. Tento problém řešen s babičkou. Stejný problém doma. Navštívil je otec. 20.12.2021- Nyní chování bez větších problémů. Rád zlobí svou sestru i ostatní. Sám se bez problémů omluví. 5.1.2022, 31.1.2022- Bez problémů.
<i>Umí zhodnotit pod vedením dospělého následky vlastního chování v určitých situacích</i>	1.11.2021- Alex dokáže uznat svou chybu. Pokud nerozumí, že udělal chybu, je potřeba mu pomoci. 30.11.2021- Beze změny. 20.12.2021- Alex dokáže pomoci i ostatním říci, co udělali za chybu. Zhodnotí následky svého chování. 5.1.2022, 31.1.2022- Bez problému.
<i>Dokáže dát najevo svoje potřeby, odmítnout nežádoucí chování, projevuje empatii</i>	1.11.2021- Dokáže dát najevo své potřeby, nedokáže odmítnout nežádoucí chování (agresi). Myslí si, že je to normální. Stejný problém je i doma. 30.11.2021, 20.12.2021- Žádná změna. 5.1.2022- Projevuje empatii k ostatním. Snaží se rozlišovat žádoucí i nežádoucí chování.

	31.1.2022- Stále stejné.
<i>Začíná mít smysl pro povinnost, odpovědnost</i>	1.11.2021- Nemá smysl pro povinnost, i když je k tomu doma veden. 30.11.2021- Již se snaží být odpovědný i mít smysl pro povinnost. 20.12.2021- Beze změny. 5.1.2022- Je odpovědný za své věci a smysl pro povinnost. 31.1.2022- Beze změny.
<i>Dokáže překonat překážky, unést nezdár, prohru</i>	1.11.2021- Nedokáže unést prohru nebo nezdár, vždy se naštvě. 30.11.2021, 20.12.2021- Beze změn. 5.1.2022- Nepodvádí u samotné hry. Když prohraje, tak se naštvě, ale chce hrát znovu a vyhrát. 31.1.2022- Žádná změna.
<i>Respektuje, že je třeba udržovat pořádek ve vlastních věcech i ve společných prostorách</i>	1.11.2021-Své věci odloží kdekoliv ve třídě. Následně je hledá a je agresivní, když je nemůže najít a nikdo mu nepomáhá. 30.11.2021, 20.12.2021- Stále stejný problém. 5.1.2022- Svě věci si pozná. Když je nemůže najít již není agresivní. Snaží se poprosit o pomoc kamarády. 31.1.2022- Vše beze změn.

Práceschopnost, koncentrace pozornosti při záměrných činnostech	
<i>Projevuje zájem o činnosti pracovního (úkolového) typu</i>	1.11.2021- O nabízené aktivity nejeví zájem. Po příchodu do mateřské školy si chce jen hrát. Při plnění úkolů chce být rychlý, aby si mohl jít znovu hrát. 30.11.2021- Stále přetrvává hra a rychlé plnění úkolu. 20.12.2021, 5.1.2022- Stále stejné. 31.1.2022- Snaží se splnit úkol pomaleji. Je potřeba individuální práce při plnění úkolu.

<i>Dokáže se soustředit</i>	<p>1.11.2021- Dokáže se soustředit jen velmi krátkou chvíli. Je nutná práce individuální.</p> <p>30.11.2021- Stále stejné.</p> <p>20.12.2021- Snaží se o pomalejší tempo při práci, ale úkol nesplní dobře. Je potřeba individuální práce, aby se soustředil i na splnění úkolu.</p> <p>5.1.2021- Soustředí se velmi krátkou chvíli.</p> <p>31.1.2022- Stále stejný problém.</p>
<i>Projevuje samostatnost</i>	<p>1.11.2021- Při plnění úkolu je nesamostatný. Potřebuje pomoci buď od učitelky, nebo od kamaráda.</p> <p>30.11.2021, 20.12.2021- Beze změn.</p> <p>5.1.2022- Beze změn.</p> <p>31.1.2022- Soustředí se na úkol delší dobu. Snaží se pracovat sám, ale není si jistý se splněním.</p>
<i>Vydrží pracovat v klidu</i>	<p>1.11.2021, 30.11.2021- Když se soustředí pracuje pomaleji, ale rychle jej něco rozptýlí. Nakonec zrychlí tempo a nadělá více chyb.</p> <p>20.12.2021- Více s chlapcem pracujeme v zájmových činnostech v určité dny (po domluvě s prarodiči). I oni s chlapcem doma více pracují na úkolech, které dostávají od učitelek.</p> <p>5.1.2022- Vydrží již pracovat déle v klidu a samostatně.</p> <p>31.1.2022- Beze změny.</p>

Sebeobsluha: <i>hygiena, oblékání, stolování</i>	
<i>Je zodpovědné za včasné chození na toaletu (má osvojené návyk</i>	<p>1.11.2021,30.11.2021,20.12.2021- Bez problému si sám zajde na záchod, umyje si ruce, když sám potřebuje.</p> <p>5.1.2022- 31.1.2022- Bez změn.</p>

<i>spojené s WC, umýváním obličej, rukou, ...)</i>	
<i>Včas, správně a samostatně používá kapesník</i>	1.11.2021,30.11.2021,20.12.2021-Včas a správně použije kapesník, když potřebuje. Vše zvládá sám. 5.1.2022, 31.1.2022- Beze změny.
<i>Při kašlání či zívání si zakrývá ústa rukou</i>	1.11.2021,30.11.2021,20.12.2021, 5.1.2022, 31.1.2022-Zvládne sám, bez problémů
<i>Pozná své oblečení</i>	1.11.2021,30.11.2021,20.12.2021,5.1.2022,31.1.2022- Zvládne sám, bez problémů
<i>Zapne a rozepne knoflíky, zip, zaváže si tkaničky</i>	1.11.2021, 30.1.2021, 20.12.2021- Rozepne i zapne zip i knoflíky. Tkaničky zavazovat ještě nezkoušel. 5.1.2022, 31.1.2022- Začal se učit zavazování tkaniček, nezvládne to samostatně, ale jen s dopomocí učitelky či rodiny.
<i>Rozlišuje mezi přední a zadní částí oděvu, obrací oděv, když je naruby</i>	1.11.2021,30.11.2021,20.12.2021, 5.1.2022, 31.1.2022- Vše zvládá sám, rozliší přední i zadní část oděvu, obrátí si jej.
<i>Samostatně se obleče a vysleče</i>	1.11.2021,30.11.2021,20.12.2021, 5.1.2022, 31.1.2022-Vše zvládá bez problémů.
<i>Správně drží lžíci, používá příbor</i>	1.11.2021- Ze začátku bylo potřeba jej upozornovat na správné držení příboru. 30.11.2021,20.12.2021, 5.1.2022, 31.1.2022-Vše zvládá bez problémů.
<i>Během celého jídla sedí u stolu a chová se podle běžných pravidel slušného chování</i>	1.11.2021,30.11.2021,20.12.2021, 5.1.2022, 31.1.2022-Vše zvládá bez problémů.

<i>Po skončení jídla odnese nádobí na příslušné místo</i>	1.11.2021,30.11.2021,20.12.2021, 5.1.2022, 31.1.2022-Vše zvládá bez problémů.
--	---